Issued on 23-11-'59

Volume. V

No. 3

18th March, 1959.
(Wednesday)

5 JAN 1960

Andhra Pradesh Legislative Assembly Debates

OFFICIAL REPORT

Part II—Proceedings other than Questions and Answers

CONTENTS

	Pages
Budget for 1959-60—Voting of Demands for Grants ...	198-239
Demand No. XXVI—Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc.—Rs. 2,88,11,300 —Passed	
Demand No. IX—Irrigation—Rs. 2,14,40,300 Demand No. XXXIX—Capital outlay on Irrigation—Rs. 7,71,92,700 Demand No. XLIII—Capital outlay on Multi-purpose River Schemes—Rs. 7,00,90,300 —Not concluded. ...	239-320

NOTE: * at the commencement of the speech denotes confirmation not received in time from the Member.

Printed by Ajanta Printers, Secunderabad
for the Director, Government Printing Press, Hyderabad-A. P.

THE

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

[Part II – Proceedings other than Questions and Answers]

OFFICIAL REPORT

Forty-eighth day of the Eighth Session of the Andhra Pradesh Legislative Assembly

---

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Wednesday, the 18th March, 1959

The House met at Half Past Eight of the Clock

[MR. SPEAKER IN THE CHAIR]

QUESTIONS AND ANSWERS

(SEE PART I)

BUDGET FOR 1959-60

VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS

DEMAND XXVI—Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc.

*శ్రీ ఎ. లక్ష్మనాయుడు (నాగూరు): అధ్యక్షా, నాగూరు ప్రాంతములో "పోడులు" లేక ప్రజలు చాల యిబ్బందులు పడుతున్నారు. రిజర్వు అడవులను పూర్తిగా పెంచుచున్నందువల్ల వారు పండించగల పంటలుకూడ పండించ లేకుండా ఉన్నారు. కాబట్టి కొండవాగులో, గెడ్డలుకట్టించి వ్యవసాయము చేసుకోడానికి అవకాశం యివ్వించాలని కోరుతున్నాను. ఏజన్సీ ప్రాంతములో వుండే కరక్కాయ మున్నగు ఫలసాయములను ఎగుమతి చేసుకొనుటకు రోడ్లు లేవు, రోడ్లు వేయించాలని కోరుతున్నాను. కురుపాం, గుమ్మలక్ష్మీపురములకు యిదివరకు ఎలక్ట్రిసిటీ యిస్తాం అని చెప్పినారు. ఇంతవరకు యివ్వలేదు. అది కూడ శాంక్షను చేయాలని కోరుతున్నాను. నాగూరు ప్రాంతంలో డెమాన్‌స్ట్రేషను ఆఫీసుకూడ స్థాపించవలెనని కోరుతున్నాను.

*శ్రీ యస్. వేమయ్య (బుచ్చిరెడ్డిపాలెం-రిజర్వుడు): అధ్యక్షా, సాంఘిక [illegible]

అనేక విమర్శలు రావడం జరిగింది. వాటిని మంత్రిగారు చక్కగా పరిశీలించి న్యాయం కలుగజేస్తారని నేను భావిస్తున్నాను. అధ్యక్షా, నాకు ఒక అనుమానం కలుగుతున్నది. ఇక్కడ శాసనసభలో చేయబడిన విమర్శలకుగాని లేక యివ్వబడిన కోత తీర్మానములకుగాని ఫలితం ఉన్నదా అని నా సందేహం. కోత తీర్మానాలను యివ్వడం, వాటికి తాత్కాలికంగా సంజాయిషీ చెప్పడం, కొన్నింటికి సంజాయిషీ తెప్పించి చెప్పడానికి వ్యవధి లేకపోవడం జరుగుతున్నది. కాని కనీసం కోత తీర్మానములను యిచ్చినవాటికి దరిమిలా అయినా సంజాయిషీ పంపించే విధానాన్ని ప్రభుత్వం అవలంబించనందుకు విచారిస్తున్నాను. దానినిగురించి పదేపదే చెప్పడం, దానిని మేము పరిశీలిస్తామని వారు హామీ ఇవ్వడం జరిగింది. కాని పనిజరుగలేదు. ఈ పద్దుక్రింద కేటాయించిన మొత్తంలో విద్యాశాఖకు స్థూలంగా పోయినసంవత్సరం 66 లక్షల రూపాయలుంటే యీ సంవత్సరం 60 లక్షల రూపాయలకు తగ్గించేశారు. అలాగే ఆరోగ్య శీర్షిక క్రింద గత సంవత్సరం 21 వేలు కేటాయించగా, ఈ సంవత్సరం 10 వేలు మాత్రమే కేటాయించడం జరిగింది. House sites కు గత సంవత్సరం 9 లక్షలు కేటాయించగా, ఈ సంవత్సరం 6 లక్షలు మాత్రమే కేటాయించడం జరిగింది. బావులకుగాను గత సంవత్సరం 7 లక్షలు కేటాయించగా, ఈ సంవత్సరం 3 లక్షలు మాత్రమే కేటాయింపు జరిగింది. దీనినిబట్టి కావలసిన అవసరాలు ఎంతో కుదించబడినవని తెలుస్తున్నది. ఇవి ముఖ్య అవసరాలు గాన వీటిక్రింద ఎక్కువ మొత్తాలను కేటాయించాలని మనవి చేస్తున్నాను. హరిజనులకు, వెనుకబడిన జాతులకు కలుగచేయవలసిన వసతులకు కూడ సరిపోనంత మొత్తాన్ని ఈపద్దుక్రింద కేటాయించారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : మన రూల్సులో ఒక నిబంధన ఉన్నది.

Members must only whisper. They should not talk, should not have clubs and arguments and discussions in the House.

శ్రీ యస్. వేమయ్య : కాని ఈ సందర్భంలో ఒక విషయం వినవస్తున్నది. అనేక పబ్లిక్ స్థానాలనుండి, ఇతర ప్రాంతాలనుండి, హరిజనులు బాగా అభివృద్ధి చెందుతున్నారు. మేము హరిజనులుగా పుట్టితే బాగుండేది అనే అభిప్రాయం వినవస్తున్నది. కాని వాస్తవానికి వారికి Constitutional గా ఇచ్చిన హక్కులను కలుగచేయుటలో కూడ తగినశ్రద్ధ తీసుకోవడం లేదని నేను భావిస్తున్నాను. ప్రత్యేకంగా [illegible] హరిజనులు అంటరానితనంతో [illegible] పట్టణాలలోకంటె పల్లెలలో [illegible] ఉన్నదని [illegible]

చట్టాలు కాగితాలమీద ఉన్నవిగాని వాటిని అమలు చేయుటలేదని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ అంటరానితనం ఎంత ప్రబలంగా ఉన్నదో తెలుపుటకు ఈ మధ్యనే జరిగిన ఒక ఉదంతము మీ దృష్టికి తీసుకవస్తాను. ఈమధ్యనే సుబ్బారావు అనే సవర్ణ హిందువుడు వీరవేణి అనే తక్కువ కులం అమ్మాయిని పెళ్ళి చేసుకొనుటకు ప్రయత్నించగా అక్కడ ఉన్నవారంతా వారిని చితకబాదారు. ఆ దెబ్బలతో ఆ అమ్మాయి ఆ రాత్రే మరణించింది. ఈ దారుణసంఘటన ఈ సంవత్సరం జనవరిలోనే జరిగింది. ఈ విషయంలో తగుచర్య తీసుకోవాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. ఇది పశ్చిమగోదావరి జిల్లా, నర్సాపురం తాలూకాలోని పీసపాలెం గ్రామంలో జరిగింది.

ఈ అంటరానితనం పోవుటకు చాలకాలం పట్టుతుంది. మానసికంగా మార్పు రావాలి. కులమతాలకు ప్రాముఖ్యత నివ్వని స్వభావం ప్రజలలో ఏర్పడాలి. దీనిని కొంతవరకు రూపుమాపుటకు ప్రస్తుతం కట్టించుచున్న కాలనీలను ప్రత్యేకంగాగాక గ్రామాలలోనే కట్టించినయెడల కొంతకాలానికి ప్రజల స్వభావాలలో మార్పు వచ్చుటకు అవకాశమున్నది. వారియొక్క ఆర్థికస్తోమతను అభివృద్ధి చెందించాలి. స్వాతంత్ర్య సముపార్జనకు ముందే మహాత్మగాంధి, డాక్టర్ అంబేద్కర్ వంటి మహామహులు వీరి అభ్యున్నతి కొరకు ఎంతో కృషిచేశారు. కాంగ్రెసు వీరియందు ఎంతో సానుభూతిని ప్రదర్శించుచుండేది. కాని కాంగ్రెసు అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత అంతకు ముందు చూపిన ఉదారత, సానుభూతి పోయిందని మనవి చేయదలచుకున్నాను. వీటి నిర్మూలనకు కొంతవరకు మిషనరీలు, కొన్ని సంఘాలు పనిచేస్తున్నవి. కాని 1921 లో బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం నిమ్నజాతుల ఆర్థికదుస్థితిని బాపుటకు వారికి భూములు పంచడం జరిగింది. అవి కొన్ని ఇప్పుడు వారి అధీనంలో లేవు. పెద్ద పెద్ద భూస్వాములు ఆ భూములను ఆక్రమించుకొని యున్నారు. ప్రభుత్వం తగిన చర్యలు తీసుకొని ఆ భూములను నిమ్నజాతులవారికి ఇప్పించాలని కోరుతున్నాను. ఆవిధంగా standing orders కూడ ఉన్నవి. వాటిని సక్రమంగా అమలు చేయాలి. కాంగ్రెసుప్రభుత్వం వచ్చినతరువాత ఇచ్చిన భూములుకావు. కాబట్టి మంత్రిగారు తగినశ్రద్ధ తీసుకొని వారి భూములను వారికి ఇప్పించాలని కోరుతున్నాను.

విద్యారంగంలో కొన్ని special fees ఉన్నవి. వాటిని తగ్గించాలని కోరుతున్నాను. తరువాత స్కాలర్‌షిప్పు మంజూరు చేస్తూనే ఉన్నారు. కాని అవి నెలనెలకు అందుటలేదు. ఇప్పుడు మార్చినెల [illegible] [illegible] విద్యార్థులు [illegible]

ముట్టలేదు. ఈ సంవత్సరానికి ఇచ్చిన allotment lapse ఔతుంది. అందువల్ల వారికి త్వరగా అందునట్లు చూడాలని కోరుతున్నాను.

సర్వీసుల విషయంలో (శ్రీ) రాజేశ్వరరావుగారు చర్చను ప్రారంభిస్తూ హరిజనులకు, ఇతర వెనుకబడిన జాతులకు ఇతర రాష్ట్రాలలో ఎక్కువ కేటాయింపు జరుగుతుండగా మన రాష్ట్రంలో అలా జరుగుటలేదని చెప్పారు. ఈ సందర్భంలో ఒక విషయం మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకరావాలనుకొనుచున్నాను. అసెంబ్లీలో ఒక ప్రశ్నకు సమాధానంగా కేంద్రప్రభుత్వంనుండి సర్వీసుల విషయంలో హరిజనులకు, ఇతర వెనుకబడిన జాతులకు ప్రత్యేకత యివ్వాలని ఎలాంటి ఆదేశం రాలేదని మంత్రిగారు చెప్పారు. కాని గత సంవత్సరం ఫిబ్రవరి 9 వ తేదీన "Indian Express" లో కేంద్రప్రభుత్వ Home Secretariat నుండి ఆ విధంగా ఒక circular వచ్చినట్లు వేయబడింది. సమయం ఎక్కువగా లేదుగాని దానిలోని ముఖ్యమైన 1, 2 విషయాలు మీ దృష్టికి తీసుకవస్తాను.

"For the recruitment by selection also, the Home Ministry Circular points out that the candidates from the Scheduled Castes and Scheduled Tribes should have the prescribed minimum educational and technical qualifications. As regards promotions, subject to the passing of the qualifying departmental examinations, the standard of the qualifications for Scheduled Castes and Scheduled Tribes candidates need not be so high as prescribed for other candidates."

ప్రమోషన్సు విషయములోను, రిక్రూట్ చేసే విషయములోను ప్రత్యేకత వారికి వుండాలని ఒక సర్క్యులర్ పంపటం జరిగింది.

"Vacancies reserved for Scheduled Caste Candidates in a particular year which cannot be filled for want of suitable candidates are to be carried forward for two years."

Suitable కాలేదనే కారణంతో హరిజన అభ్యర్థులు గెజెటెడ్ ఉద్యోగాలకు వెళ్ళ కావటం లేదు. అందుచే [illegible] స్టేట్సు, [illegible] ప్రైవేటు [illegible] వద్ద హరిజనులకు selections ప్రత్యేకంగా ఏర్పాటు చేసినట్లయితే వారికి కేటాయించిన కోటా వారికి దక్కటానికి వీలు ఉంటుంది. ఇదే విధంగా కేంద్రప్రభుత్వ ఆఫీసులలో వచ్చే vacancies విషయంలో కూడా వారికి ప్రత్యేకత చూపాలంటే [illegible] మంత్రిగారు [illegible] మంత్రిగారు [illegible] [illegible] ప్రత్యేక [illegible] విషయంలో [illegible] ప్రవేశపెట్టాలని. [illegible]

గురించి దర్యాప్తు చేయించాలని కోరుతూ ఒకటి రెండు విషయాలను మంత్రి గారి దృష్టికి తీసుకువస్తాను.

హైదరాబాదు పట్టణానికి 7 మైళ్ళ దూరంలో అమీర్ పేట అనే గ్రామం ఉంది. రూల్ 74 క్రింద మేమొక తీర్మానాన్ని ప్రవేశపెట్టినపుడు దానిని మీరు అంగీకరించిన పిదప కొన్ని విషయాలను ఇక్కడ చర్చించాము. అప్పుడు జరిగిన చర్చలవల్ల వారికి కొంత రక్షణ కల్గింది. ఆ గ్రామంలో నున్న హరిజనులందరిని కొట్టించి అక్కడనుంచి తరిమివేయటం జరిగింది. అలా వారిని తరిమివేసింది మన హోం మంత్రిగారి బంధువులేనని తరువాత తెలిసింది. వారి బంధువులు, అనుయాయులు ఆవిధంగా వారిని ఆ గ్రామం నుండి తరిమివేయగా వారివాడు చెట్లక్రింద అనేక బాధలు పడుతున్నారు. గత అసెంబ్లీలో ఈ విషయాన్ని చర్చించినప్పటికీ వారికి న్యాయం కలగలేదు. వారిపై దయతలచి హైదరాబాదు సిటీకి దగ్గరగా ఉన్న మాదన్నపేటలో వారికి స్థలం ఇవ్వాలని సోషల్ వెల్ ఫేర్ వారు చర్యలు తీసుకొన్నారు. సోషల్ వెల్ ఫేర్ వారు స్థలం చూపించినా, గుడిసెలు వేసుకోమని 20 గుడిసెలకు 90 రూపాయలు ఇచ్చారు. నేను వెళ్ళి చూచినపుడు 7 గుడిసెలు వేసి ఉన్నాయి. ఆ గుడిసెలను పీకి పారవేయాలని కమీషనర్ ఉత్తర్వులిచ్చారు. అచ్చట 20 రోజులనుండి పోలీసు కాపలా కూడ ఉంది. ఒక డిపార్టుమెంటు స్థలం చూపిస్తే మరో డిపార్టుమెంటు గుడిసెలను పీకేయించటం, పోలీసులను కాపలా పెట్టించటం చాల అక్రమంగా ఉందని మనవిచేస్తున్నాను. నేను కమీషనరుతో మాట్లాడగా నేను కట్టుకోమనే order ఇచ్చాను అని వారు అన్నారు. కాని ఆ order క్రిందకు రాలేదు. ఇంతవరకూ కూడ వారు కట్టుకోలేదు. మంత్రుల బంధువులు, అనుయాయులు ఈ విధంగా అక్రమంగా ప్రవర్తించటం మంచిదికాదు. వారిని మందలించి సక్రమ చర్యలను తీసుకోవలసినదిగా మీ ద్వారా మంత్రివర్గానికి మనవిచేస్తున్నాను.

ధర్మాదాయశాఖలో జరుగుతున్న విషయాలను మనవిచేస్తాను. 1952 లో నెల్లూరుజిల్లాలోని కోడూరుపేట హరిజనులు 14 వందలు డిపాజిట్ చేశారు. వారు భూమిని తీసికొన్నారు. కాని ఇంతవరకు కూడ అదన్నా వారికి తిరిగి ఇవ్వబడలేదు. కాగితాలమీద వ్రాసిఇస్తే చర్యలు తీసికొంటామని మంత్రులు తమ జవాబులలో చెబుతూఉంటారు. కాని నేను ఎన్నోసార్లు వ్రాశాను. రెండు సంవత్సరాలనుండి వ్రాస్తూనే ఉన్నాను. కాని ఇంతవరకు అణాముక్క వారికి తిరిగి ఇవ్వబడలేదు. హరిజనులు అప్పుతీసికొన్న డబ్బుకు వడ్డీలు కట్టుకోలేక బాధపడుతున్నారు. ఈ విషయము గురించి మంత్రిగారు దర్యాప్తు చేయించాలని కోరుతున్నాను.

లోకల్ డెవలప్‌మెంటు శాఖలో జరుగుతున్న విషయాలగురించి మనవి చేస్తాను. మంత్రి సంజీవయ్యగారు హరిజనులపట్ల ఉదారంగా ఉంటున్నారు. ఆ విషయములో వారిని శంకించవలసినది ఏదీలేదు. కాని వారి డిపార్టుమెంటులో జరుగుతున్న విషయాలు, హరిజనులకు జరుగుతున్న అక్రమాలు ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. నెల్లూరులో సుబ్బారెడ్డి అనే జిల్లా పంచాయితీ ఆఫీసరు ఉన్నారు. అక్కడగల 15 గ్రామాలకు పూర్వం హరిజనులకు, 15 రిజర్వు స్థానాలు ఉండేవి. ఈయన వచ్చినపిదప ఆ రిజర్వుస్థానాలు తీసేయాలని నోటిఫికేషన్ ఇచ్చారు. అది నిజమా? కాదా? అని నేను ప్రభుత్వమును అడుగుతున్నాను. ఆ విషయాన్ని దర్యాప్తు చేయించి rectify చేయించాలని కోరుతున్నాను. మా జిల్లాలో ఒక పంచాయితీ ఆఫీసరు చేసిన ఒక ఉదంతాన్ని ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. కావలి తాలూకాలో కొవ్వూరుపల్లి గ్రామముంది. అచ్చట పంచాయితీ ఎన్నికలలో హరిజనులకు మెజారిటీ వచ్చింది, అచ్చటనున్న పంచాయితీ డిప్యూటీ ఆఫీసరు అచ్చటకు వెళ్ళి 'మీరు ప్రెసిడెంటు కాకూడదు' అని చెప్పి స్త్రీ సభ్యురాలిని ఎన్నుకొనే సమయంలో భయపెట్టి 'నాకు ఇష్టమైనవారినే మీరు ఎన్నుకోవాలి' అని వారు చెప్పారు. 19-12-58 న వారు వ్రాతరూపంలో పంపిన ఒక లేఖను జతపర్చి మంత్రిగారికి పంపాము. కాని ఇప్పటివరకు ఎటువంటి చర్యను తీసికోలేదు. వారు వ్రాసిన ఉత్తరంలో ఇలాఉంది. "ఇది నా ఇష్టం. మీరు ప్రశ్నించే హక్కు లేదు. మీ మాలలకు ఎందుకు ప్రెసిడెంట్ పదవి? నాలిగపసీటు అక్కరలేదు పొండి, ఒకవేళ మీ తరఫువ్యక్తి ప్రెసిడెంటు అయితే ఎవరైనా ఆఫీసరువస్తే మీ మాలపాలెమునకువచ్చి మీతో సరిసమానముగా కూర్చుండుట సాధ్యమేనా? అయిన మీ ఇంట్లో భోజనముచేయుటకు వీలుపడదుకదా!" ఈవిషయాన్ని మంత్రిగారు దర్యాప్తు చేయించి తగుచర్య తీసికోవాలని కోరుతున్నాను.

వరంగల్లు జిల్లాలో అయినలోలు దొర ఉన్నాడు. నాకు తెలిసిన దానినిబట్టి ఆయన గౌరవనీయులైన J. V. నరసింగరావుగారి బంధువులని తెలుస్తున్నది. వారి చర్యలను అరికట్టటానికి మంత్రులు వారిని మందలించి తగుచర్యలు తీసికోవాలి. జరిగాల ఎల్లయ్య అనే పేద హరిజనుని దొంగతనం చేశాడనే నేరం మోపి నడుముకు తాడుకట్టి [illegible] బట్టలుగా [illegible] కళ్ళలో కారంపోశారు. 'ఆత్మహత్య చేసుకోటానికి ప్రయత్నించాడు కనుక చర్య తీసికొన్నామని, నేను [illegible]' అనేమాట [illegible] [illegible] అది నిజమా, కాదో తెలుసుకొని చర్య తీసుకోవాలని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

రహదారులశాఖలోనున్న కొన్ని విషయాలను తెల్పుతాను. 10 సంవత్సరాలనాడు హరిజనులకు సంబంధించిన ఒక బ్రిడ్జిని కంట్రాక్టుకు ఇచ్చారు. కంట్రాక్టుదారు ఏ రాజకీయ పార్టీకి చెందినవాడని నేను ప్రశ్నించటంలేదు. అతడు ఏ పార్టీకి చెందినా, అచ్చట పనిజరిగి అచ్చటి వారికి వసతి కలగాలనే నా కోరిక.

మిస్టర్ స్పీకర్ : మంత్రులు ఎవరు ఇక్కడ కూర్చున్నారు? ఎవరు నోట్సు తీసికొంటున్నారు?

Some Hon. Minister must be here to take notes.

Minister for Co-operation and Housing (Sri Mehdi Nawaz Jung) : I am here, Sir.

Mr. Speaker : Yes, you have a joint responsibility. I realise it. I do not object. But let some hon. Minister be here to take notes. The hon. Minister for Endowments, Sri A. Bhagawantha Rao is here. He is actively seated more energetic.

Minister for Education (Sri S. B. P. Pattabhi Rama Rao) : Notes, if necessary, will be taken, Sir. All need not be taken. Our departmental people are also taking notes, Sir.

Mr. Speaker : We have nothing to do with the departmental people, here. I have nothing to do with your departmental people as to who is present here and who is not.

శ్రీ యస్. వేమయ్య : ఎనిమిది సంవత్సరములనుంచి బ్రిడ్జి పని పూర్తి కాలేదు. గోడలుకట్టి వదలి వేశారు. ఆ ప్రాంతములో హరిజనులు బ్రిడ్జి లేక చాల ఇబ్బంది పడుతున్నారు. ప్రతి సంవత్సరం దానిని పూర్తి చేస్తామని చెప్పడం జరుగుతున్నది కాని ఇంతవరకు అది అసంపూర్తిగానే ఉండిపోయినదనే విషయం మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను. ఈ సంవత్సరమైనా దానిని పూర్తిచేయుస్తే కనీసం 10 సంవత్సరములకైనా వంతెన వచ్చినదని అక్కడి ప్రజలు సంతోషిస్తారు. దీనిని గురించి మంత్రిగారు తగిన చర్య తీసుకోవాలెనని, విచారణ జరిగినదానికికూడ చర్య తీసుకోవలెనని.

హరిజనులలో ఎక్కువమంది వ్యవసాయకూలీలుగా ఉంటున్నారు. కనీస [illegible]

పద్ధతి, నాయివద్ధతి యీనాడుకూడా ఉన్నాయి. ఇవి పోవడానికి ప్రయత్నం చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. నాగపూర్ కాంగ్రెసు తీర్మానాన్ని మేము గట్టిగా బలపరుస్తున్నాము. ఆ తీర్మానమును ఆచరణలో పెట్టి హరిజనులకు, వెనుక బడిన తరగతులవారికి సహాయం చేయవలెనని కోరుతున్నాను. హరిజనులలో ఎక్కువమంది వ్యవసాయ కార్మికులు, నాగపూర్ తీర్మానాన్ని అనులుపరచిన యెడల అది వారికి లాభదాయకముగా ఉంటుంది అనే ఆశతో దానిని స్థూలంగా బలపరుస్తున్నాను. వ్యవసాయ కార్మికులకు సంవత్సరంలో 3 మాసములు మాత్రమే పని ఉంటుంది, మిగతా రోజులలో పని ఉండదు. కాబట్టి పదాదిలో ఎక్కువ రోజులు పని ఉండే విధానాన్ని రూపొందించవలెనని మనవిచేస్తున్నాను.

హరిజనులకు సంబంధించిన అనేక విషయములలో విలంబన జరుగుతున్నది. నివేశనస్థలములకు గాను ఇచ్చిన దరఖాస్తులు కొన్ని 1946 వ సంవత్సరంనుంచికూడ పెండింగులో ఉన్నాయి. వీటిని dispose off చేయవలసి ఉన్నది. లాండ్ ఎక్విజిషన్ అక్టును సవరించవలెనని పదే పదే చెబుతున్నాము. మంత్రిగారు ఇన్‌స్ట్రక్షన్సు ఇచ్చినా పని జరగడం లేదు. అనేకచోట్ల హరిజనులకు అనేక విధాల అన్యాయం జరుగుతున్నది. అడ్వయిజరీ కమిటీలను వేసి వాటి సలహాలు తీసుకోవాలి. ఈ మధ్య నల్లగొండజిల్లాలో ఒక ప్రత్యేకమైన సమావేశం ఏర్పాటుచేసి కొంతమందిని పిలవడం జరిగింది. అయితే ప్రత్యేకంగా కాంగ్రెసుకు సంబంధించిన వారినే పిలిచి వారితోనే సంప్రదించారు. మిగతా రాజకీయ పక్షముల వారిని పిలవక పోవడం చాల అన్యాయమైన, అక్రమమైన విషయం. హరిజన సమస్య ఏ ఒక్క రాజకీయ పార్టీయొక్క సమస్య కాదు. అన్ని రాజకీయ పక్షములవారు కలసి కృషిచేయవలసిన సమస్యలవి. రాజకీయ భేదాలను ఇందులోకూడ చొప్పించడం న్యాయం కాదు. ఇటువంటి వివక్షత లేకుండా చేస్తారని ఆశిస్తున్నాను. ఒక్క కాంగ్రెసు వారినే పిలవడమనే దృక్పథం మానుకొంటారని నమ్ముతున్నాను. మన ప్రణాళికల ఉద్దేశం వివిధ వర్గాలవారి సంపదలోగల హెచ్చుతగ్గులను, వ్యత్యాసాలను తొలగించటమే కదా? పేదవాళ్ల ఆర్థిక పరిస్థితిని మెరుగుపరచడం మన ఆశయం. అయితే దీనిని ఏవిధముగా భంగ పరుస్తున్నారో ఒకటి రెండు విషయాలు తమ దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను. నెల్లూరు జిల్లా ఆత్మకూరు తాలూకాలో ఏడగండ్ల అనే గ్రామంలో పేరారెడ్డి అనే ఒక పెద్ద భూస్వామి ఉన్నాడు. అతనికు 80 ఎకరముల భూమి ఉన్నది. హరిజనులకు ఇవ్వబడిన 60 ఎకరాల భూమిని 1950 నుంచి స్వాధీనం చేసుకున్నాడు. అయినను యీనాటివరకు తొలగించడం జరుగలేదు. ఉన్నవారిని [illegible] [illegible] మనవిచేస్తున్నాను. ప్రభుత్వ [illegible] [illegible] [illegible] కోరుతున్నాను.

*శ్రీ యస్. బి. పి. పట్టాభిరామారావు: అధ్యక్షా, ఈ డిమాండుపైన 31 మంది గౌరవసభ్యులు, అంటే ఎడ్యుకేషన్ డిమాండుపైన మాట్లాడిన గౌరవసభ్యుల సంఖ్య 13 కు రివర్సు సంఖ్యలో మాట్లాడారని మనవి చేస్తున్నాను. మొత్తంమీద బాగా విమర్శ చేశారు. విషయములను సావధానంగా చెప్పారు. దానికికూడ తమరు సరియైన సావకాశ మిచ్చారు. మొత్తము మీద హరిజనులయొక్క తదితర వెనుబడినవారియొక్క కష్టసుఖాలను, ఈ డిపార్టుమెంటులో జరుగుతున్న పద్ధతులను కొంతవరకు యిక్కడ వినడం జరిగింది. అయితే వారి వారి దృక్పథములను బట్టి వారి వారి అభిప్రాయములను చెప్పారు. హరిజనులకు వెనుకబడిన తరగతులకు, కొండజాతులవారికి సౌకర్యములు కలుగజేయవలెనని, వారిని ఎంత త్వరలో ముందుకు తీసుకొని రాగలిగితే దేశము, రాష్ట్రము అంత అభివృద్ధి చెందుతుందని మా అభిప్రాయం. ఆ లక్ష్యంతోనే ప్రభుత్వం యీనాడు పనిచేస్తున్నది. అయితే తీసుకొన్న పను లన్నీకూడ ఒకనాడే ఫలితము లిస్తాయని అనుకోవడం పొరపాటు. కొంతకాలం పడుతుంది. దానికి ఓపిక అవసరం. దానికి సహకారం అవసరం. అన్ని పక్షముల తరపునుంచి సహకారం కావాలి. ప్రజలచేత ఎన్నుకోబడిన గౌరవసభ్యు లందరి సహకారం కావాలి. ఏమైనా లోపము లున్నట్లయితే వాటిని ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తే తప్పకుండా వాటిని సరిచేసి ఈ కార్యక్రమాన్ని కొనసాగించవలెననే లక్ష్యంతోనే ప్రభుత్వం పనిచేస్తున్నదని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ రాజేశ్వరరావుగారు చర్చ ప్రారంభం చేశారు. విఘ్నేశ్వరపూజ చేశారు. ఈ డిమాండు గురించి శ్రీ రాజేశ్వరరావుగారు చెబుతూ వారి దృక్పథం గురించి, వారి కష్టసుఖాలను గురించి మాట్లాడారు. రెండున్నర ఎకరములనుంచి ఒక ఎకరానికి తగ్గించారు. గవర్నమెంటు ఇంత అక్రమం, అన్యాయం ఎందుచేత చేసినదని విమర్శించారు. దీనిని గురించి రెవిన్యూమంత్రి గారు చాలసార్లు చెప్పారు. ఎంత భూమి ఇవ్వగలమో ముందు లెక్కలు చూచుకోవలసివుంది. ఈనాడు మన దృక్పథ మేదోకూడ యోచన చేయాలి. వ్యవసాయాన్ని గురించి కాని, అధికోత్పత్తిని గురించి కాని, మన దృక్పథం ఏమిటి? కో-ఆపరేటివ్ ఫార్మింగ్ అనే విషయాన్ని కొత్తగా తెచ్చాము. ఆ దృష్టితోకూడ మనకు ఎంత భూమి ఉంటుందో చూడాలి. ఏ గ్రామంలో ఎంత భూమి ఉంటుందో చూచి ఇవ్వవలెననే అభిప్రాయంతో, వారు సరియైన లెక్కలు [illegible] ప్రస్తుతం ఒక కార్యక్రమము నిర్ణయం చేసినమాట వాస్తవమే. [illegible]

ఇచ్చినదాని పదినా సాగుచేసిన భూము, భూమి ఎక్కువగా ఉంటే హరిజనులకు పేదవారికి ఈ ప్రభుత్వము ఇవ్వకపోతే. ఇంక ఏ ప్రభుత్వము ఇస్తుందని అడుగుతున్నాను. ఖచ్చితంగా ఈ ప్రభుత్వము యొక్క లక్ష్యం అది సాధించాలనే. అది తప్పకుండా చేయాలనే అభిప్రాయంతోనే మేము కృషిచేస్తున్నాము. దీనికి అన్ని పార్టీల వారుకూడా పూర్తిగా సహకారం ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. తరువాత రంగరావు కమిటీలో ఉన్నటువంటి సిఫార్సుల విషయం వారు చెప్పారు. ఆ సిఫార్సు లన్నీ కూడ పరిశీలనలో ఉన్నాయి. తప్పకుండా వీలైన వాటిని ఆచరణలో పెట్టడానికి ప్రయత్నంచేస్తుంది ప్రభుత్వము. గున్నయ్యగారు సాధారణంగా శ్రీకాకుళంజిల్లా గురించి ఎప్పుడూ చెప్తుంటారు. ముఖ్యంగా హరిజనులకు ఆయన సేవ చేస్తున్నారు. అయితే జిల్లాలో వారికిగాను డబ్బు అంతా ఖర్చుపెట్టడంలేదు. ఖర్చు కానిది భూములు, ఇళ్ళస్థలాల విషయంలోనవే చెప్పారు. వారి లెక్కలు ఏ విధంగా ఉన్నాయోగాని, నాకు వచ్చిన లెక్కల ప్రకారం 63,000 కు, మొన్న ఫిబ్రవరినాటికి 52,000 రూపాయలు ఖర్చు అయినట్లు కనిపిస్తున్నది. ఇంక ఈ నెలలో ఎంత ఖర్చుఅయిందో తెలియదు. ఏమైనా మొత్తము అంతా పూర్తిగా ఖర్చుపెట్టడానికి **Harijan Welfare Officer** గారు ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. **Harijan Welfare Officer** గట్టి ప్రయత్నం చేసి పూర్తి మొత్తం ఖర్చు చేసేటట్లు మొన్న వారుకూడ చెప్పారు. హరిజన హాస్టల్సు పూర్తిగా వ్యక్తులమీద ఉంచేదానికంటె, ప్రభుత్వమే వాటిని నడిపిస్తే బాగుంటుందని చాలమంది సభ్యులు చెప్పారు. ప్రభుత్వము దానిని గురించి తీవ్రంగా పరిశీలన చేస్తుంది. ఎందుచేతనంటే ఈ విషయం గురించి ఈ సభలో **divided opinion** ఉన్నది. కూర్మయ్యగారు, శ్రీ [illegible] రావు వగైరాలు ఈ **hostels** వ్యక్తుల చేతులలోనే ఉండటం మంచిదని ప్రభుత్వం చేతిలో ఉండడం మంచిది కాదని చెప్పారు. కొంతమంది ఈ పార్టీ వారు ఆ పార్టీవారుకూడ ఈ **hostels** ను ప్రభుత్వం నడిపిస్తే సక్రమంగా ఉంటుందనే అభిప్రాయాన్ని వెలిబుచ్చారు. ఈ సందర్భంలో కూర్మయ్యగారు కూడ ఉండినటువంటి రంగారావు కమిటీ ఈ విషయంగురించి ఈ లాగా సిఫార్సు చేశారు. అది లేక స పేజీలో ఉన్నది. మొత్తము అదంతా చదువు తున్నాను.

"From this it will be evident that it is not possible to pronounce that any particular management is preferable to the other. It all depends on the spirit and zeal with which these hostels are run and such missionary spirit and zeal for the cause of Harijans vary from person to person. It is from this stand-point it is not safe to

ondemn one against the other. *However, we are aware that there are certain definite advantages attendant in Government hostels. On a consideration of all these aspects, we have decided in favour of Government hostels. But we feel that a few Harijan social workers should be associated with the maintenance of discipline on the boarders in such Government hostels. Responsible public bodies may also be entrusted with these hostels wherever it is not possible for Government to take them up themselves."*

Sri K. Punnayya (Cheepurupalli-Reserved) : It is only an observation and not a specific recommendation.

Mr. Speaker : Will the hon. Member please esume his seat. I cannot allow members to stand up and disturb the meeting.

శ్రీ యస్. వి. పి. పట్టాభిరామారావు : ఆ కమిటీలో ఆవిధమైన సిఫార్సు ఏకగ్రీవంగా చేయడం జరిగింది. దాంట్లో కూర్మయ్యగారు, భగవంతరావు గారు, రాజేశ్వరరావుగారు ఇంకా చాలమంది ఉన్నారు. అందుచేత నా యొక్క report లో ఆవిధంగా చెప్పడమే కాకుండా, అసలు day to-day administration లో కూడ ఎక్కువచోట్ల ఈ hostels సరిగా run కావడం లేదని మనకు తెలుస్తున్నది. ఆవిధంగా చాల reports వచ్చినాయి. ఇప్పుడు చాలమంది గౌరవసభ్యులు చేసిన ప్రసంగాలలో కూడ ఇదే అభిప్రాయం ఉన్నది. గున్నయ్యగారు, రుక్మిణమ్మగారు, ఉయ్యూర్ ఖాన్ గారు వగైరాలు చాలమంది ఈవిధంగానే చెప్పారు. అందుచేత ప్రభుత్వం యొక్క అభిప్రాయం ఈ విషయంలో తొందరపడకుండా మూడు సంవత్సరాల కాలంలో వీటిని క్రమంగా తీసుకోవాలని, మొదటిసంవత్సరం బాగా చెడిపోయినటువంటి వాటిని ప్రభుత్వం తీసుకొనవలెనని, సరిగా run చేయునటువంటివాటికి subsidies ఇవ్వకూడదని. మిగతా రెండు సంవత్సరాలలో మిగిలిన hostels ను ఒక phased programme ప్రకారం తీసుకోవలెనని ఉన్నది. అధిక సంఖ్యాకుల అభిప్రాయం కూడా ఇట్లే ఉన్నట్లుగా కనిపిస్తున్నది. ఏమైనప్పటికీ ఆ బాలబాలికలకు hostels సక్రమమైన పద్ధతిలో run కావాలనేదే ముఖ్యమైనది. వారి విద్యకు ఆటంకం లేకుండా జాగ్రత్తగా వాటిని నడపాలని, రాజకీయాలకు అక్కడ తావు ఉండకూడదు అని, ముఖ్యంగా వారి అభివృద్ధే మా లక్ష్యమని మనవిచేస్తున్నాను. అయితే నా ప్రత్యేకమైన అభిప్రాయం [illegible]. ఈ hostels ఎలా run చేసే [illegible] subsidy [illegible] hostel [illegible] hostel [illegible]

ఇచ్చినట్లయితే, అది ఇంకా ఉత్తమమైన పద్ధతేమో అనుకొంటాను. కాని దానికి కూడ ఒక difficulty ఉన్నది.

ఆ పసిబిడ్డలు ఆవిధంగా చేసుకోలేరు. ఎవరిమీద depend కావాలి, ఆవిధంగా depend అయినప్పుడు, సరియైన వాళ్ళమీద depend కానప్పుడు, మధ్యవాళ్ళు లాభము పొందుతారు. ఆవిధంగా అయితే ప్రయోజనం లేదు. కొంతమంది ఈ hostels ప్రభుత్వము run చేయకూడదు, వ్యక్తుల చేతిలోనే ఉండాలి అన్నప్పుడు. వారు ఒక సిద్ధాంతము చెప్పారు. ఈ hostels కు 15 రూపాయలు ప్రకారంగా ఇస్తున్నారు. కాని అది ఏమాత్రము వారి భోజనానికి సరిపోదు. మేము ఏదోవిధంగా donations సంపాదించి సరిచేసి పెడుతున్నాము. మీరు ఏ 15 మందికో ఇస్తే, మేము 20, 25 మందికి పెట్టి చదువు చెప్పిస్తున్నాము, అందుచేత ప్రభుత్వము run చేయకుంటే. over all management వగైరా, over head expenditure ఎక్కువ అవుతుంది. దీనివల్ల ఒక్కొక్కరికి 20 రూపాయలు, 30 రూపాయలు అవుతుంది అని ఆవిధంగా చెప్పారు. ఇవన్నీ వినినతరువాత, నాకు ఒకటి తోస్తున్నది. పది రూపాయలు ఎక్కువైనా తక్కువైనా ప్రభుత్వమే వాటినితీసుకొని సక్రమమైన పద్ధతులలో నడిపినట్లైతే ఆ బిడ్డల ఆరోగ్యం బాగుంటుందని, వారికేమి కష్టాలు ఉండవని అనుకొంటున్నాను. వాటిని ఎవరిచేతిలోనో పెడితే వారు బాగానడుపుతారో లేదో నడవకపోతే, ఏదో చర్య తీసుకోవడం ఈ గొడవఅంతా లేకుండా ప్రభుత్వమే తీసుకొని వాటిని జాగ్రత్తగానడిపితే బాగుంటుందనే ఉద్దేశము ప్రభుత్వానికి ఉన్నది. కనుక ఈవిషయం జాగ్రత్తగా పరిశీలన చేస్తున్నారు. అప్పుడే కొన్ని hostels తీసుకొన్నాము. ఒక phased programme ప్రకారం వచ్చే సంవత్సరం మరికొన్ని తీసుకోవాలని ఉన్నది, వీటిని జాగ్రత్తగా నడిపించాలని ఈవిషయం ప్రభుత్వం జాగ్రత్తగా పరిశీలనచేస్తున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. మొత్తము balance of convenience and argument మాత్రం ప్రభుత్వం నడిపించడంలోనే విద్యార్థులకు ఎక్కువ లాభంఉంటుందనే అభిప్రాయంఉన్నది. అది బాగా పరిశీలనచేసి ఒక నిర్ణయానికి వస్తాము. తరువాత శ్రీ గున్నయ్య వగైరాలు జిల్లాలలో ఈ Harijan Welfare Department లో ఉన్న ఉద్యోగులు సరిగా పనిచేయడంలేదని, హరిజనులు ఎక్కువ కష్టాలు పడుతున్నారని వారి సమస్యలు త్వరగా settle చేయడంలేదని, లంచాలు తీసుకొంటున్నారని, ఒక్కొక్కచోట Harijan Welfare Day కు ఇచ్చినటువంటి డబ్బును దుర్వినియోగం చేస్తున్నారని, [illegible] ఇచ్చినటువంటి grants కూడా సరిగా [illegible] [illegible] vague గా complaints చేశారు. [illegible] District Welfare Officers కు [illegible]

యము చేస్తున్నారని నేను చెప్పలేను. కాని సక్రమముగా, అనుకొన్నంతగా పనిచేయడంలేదనేది నా దృష్టికి కూడా వచ్చింది. అందుకనే, ఈ మధ్యన Collectors కు కొన్ని instructions ఇచ్చినాము. సాధారణముగా తహశీల్దార్లుగా seniors గా ఉండేటటువంటివారిని District Welfare Officers గా appoint చేస్తారు. కాన, ఈ Senior Tahsildars లోనే, బాగా interest తీసుకొని పనిచేసేవాళ్ళను, Deputy Collectors list-లో ఉన్న వారిని గాని, లేక Senior Deputy Collectors list లో ఉన్నవారినిగాని జాగ్రత్తగా పనిచేసేవాళ్ళను appoint చేయవలసిందిగా, Collectors కు తెలియజేశాము. ఆ విధంగా తెలియజేశామనే నా జ్ఞాపకము. కనుక ఇక ముందు అటువంటి complaints కు తావు ఉండదని, జిల్లాలలో ఉన్నటువంటి Harijan Welfare Officers జాగ్రత్తగా హరిజనుల సమస్యలను పరిశీలించి చేస్తారనే నమ్మకం ఉన్నదని మనవిచేస్తున్నాను. తరువాత శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య వగైరాలు కొంతమంది ఈ backward classes candidates కు, హరిజనులకు services లో న్యాయం జరగడంలేదని చెప్పారు. శ్రీ గంటి నాగేశ్వర రావుగారు, తిరుపతిలో ఒక కాలేజిలో, ఒక స్త్రీ apply చేసినప్పటికినీ అన్ని qualifications ఆమెకు ఉండినప్పటికినీ, ఆమెకు ఉద్యోగం ఇవ్వలేదని direct గా charge చేశారు. ఇంకా ఇతర మిత్రులు శ్రీ వేమయ్య వగైరాలు Government service లో హరిజనులకు కొంత శాతం reservation ఉన్నప్పటికినీ, వారికి ఆ శాతం పూర్తిచేయడంలేదనే అభిప్రాయాన్ని కూడా చెప్పారు.

ముఖ్యమంత్రిగారు చాలసార్లు చెప్పారు. నా అభిప్రాయముకూడ అదే. ఆ పదవికి వచ్చిన candidate కు సరైన అర్హతలు—educational qualifications ఉంటే physical health లేకపోవచ్చును. కమిషన్ వారిముందు impress చేయలేకపోవచ్చును. ప్రశ్నలు వేస్తే జవాబు చెప్పలేకపోయి ఉండవచ్చును. నూటికి 20 మందిని తీసుకొనవలెననే నియమము ఉన్నది కనుక ఎటువంటివారినయినా తీసుకొనేపద్ధతిలో చేస్తే administration చెడిపోతుంది. ఏ కులముకైనా కాని—పై కులము గాని, కింది కులము గాని administration సక్రమంగా చక్కగా జరగాలనే ఉద్దేశముతో యీ శాతము పెట్టారుగాని, నూటికి 16 మందిని హరిజనులను అర్హతలు లేకపోయినా తీసుకోవాలంటే యిబ్బంది అవుతుంది. గత కొన్ని సంవత్సరములుగా పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ [illegible]

అనుకోవాలి. సర్వీస్ కమిషన్ కూడ తప్పు చేసినదని, ప్రభుత్వము సరిగా చూడలేదని అంటే-అది too much అనుకుంటాను. అది సక్రమమైన, న్యాయమైన charge కాదని చెబుతున్నాను. తిరుపతిలో candidate విషయం సరిగా చేయలేదన్నారు. సెకండ్ క్లాస్‌లో ప్యాసయినంతమాత్రాన అర్హులు అనుకొనుటకు వీలులేదు. Teaching capacity కూడ ఉండాలి. బాగా ప్రాయ సమ్మునాని మాట్లాడగలగాలి, చెప్పగలగాలి. అది పరిశీలన చేసిన తరువాత ఆమె అర్హురాలు కాదని వదిలి వేశారేమో. శ్రీ గంథ నాగేశ్వరరావుగారికి ఆవిడ teaching capacity ని search చేసే capacity భగవంతుడు యిచ్చాడేమోగాని. ఆ కమిటీవారు - Educationists లో కాదనుకొన్నప్పుడు charge చేయుట అక్రమమని మనవిచేస్తున్నాను. ఆ కమిటీవారు ఇలా చేయడానికి తగిన కారణాలు ఉంటాయి, బాక్‌వర్డ్ కమ్యూనిటీస్‌కు, హరిజనులకు sufficient advantnges, preferences చూపిస్తున్నారేగాని, వారిని తోసి వేయాలనే పద్ధతిలేదు. అటువంటి అనుమానాలు అవసరంలేదు.

Professional Colleges కు విద్యార్థుల సెలక్షన్ గురించి విమర్శించారు. ప్రభుత్వ అధ్యక్షు యిదివరకు Cabniet గోపాలరెడ్డిగారి టైములో చర్చించి decision తీసుకొన్నారు. ఆ పద్ధతిలో admissions జరుగుతున్నాయి. ముందుగా హరిజనులను తీసికొని తరువాత backward communities ను తీసుకొని, తరువాత మిగిలినవారికి సర్దుతున్నారు. ఆ పద్ధతిలో నడుస్తున్నది. ఇంకొకవిషయం ఒకరిద్దరు ప్రిన్సిపాల్సు నా దృష్టికి తీసుకువచ్చారు. Scheduled Castes and Scheduled Tribes కు 16% అని ఉన్నది. అంతమంది ఉండరు. తక్కిన కులాలలో తీసుకునేవారిని backward communities and forward communuties అన్నీ కలిపి మాటికి 50 మార్కులు పైన వస్తేనేగాని(Mathematics, Physics and Chemistry etc.) అప్లికేషను పెట్టుకొనుటకు అర్హతలేదు. మెడికల్ కోర్సుకు పోవడానికి 45% పైన రావాలి. Scheduled Castes కు Scheduled Tribes కు అసలు మార్కే లేదు. ఎన్నిసార్లు fail అయినా చివరకు pass అయితే ఆమూడు subjects లో ఎన్ని మార్కులు వచ్చినా దరఖాస్తు పెట్టుకొనుటకు అవకాశము యిచ్చారు. అంతేకాదు. సెలక్షన్‌లో ఆ కోర్సునకు ఉన్న వారందరిని తీసుకొంటారు. ఈ మధ్యన ఒకరిద్దరు ప్రిన్సిపాల్సు చెప్పారు. అనిర్ణయంగా తీసుకొనుట national waste [illegible] fail [illegible] fail [illegible]

అవకాశము లేకుండ ప్రభుత్వము చేస్తోందని అన్నారు. అయినప్పటికి యిది వరకు ఉన్న పద్ధతిలోనే నడిపిస్తున్నాము, ఇంకా సరిగా చేయాలంటే, పైన శ్రీ దేశ్‌ముఖ్ వారు విమర్శచేస్తూ వచ్చారు. **Communal considerations** యితర **considerations** తో యీ విధముగా కొన్ని గవర్నమెంట్సులో చేస్తున్నారని అన్నారు. కాని దానిని మేము అత్యము చేయలేము. ఎందుచేత నంటే అన్ని **communities** కు **social justice** చేయాలనే గాని, వెనుకబడిన తరగతులకు అన్యాయము చేయకూడదనే అభిప్రాయముతో యింత శాతము ఏర్పాటు చేశారు. దానికి **strict** గా **adhere** అవుతున్నాము. కాని 16% కూడా ఆ **candidates** లేకుండ ఉన్నారు. ఆ సీట్సును పైవారికి యిస్తున్నారని పూర్తిగా అన్యాయం జరుగుతోందని, ఎవరైన తెలుసుకోకుండ చెబితే ఆ విషయం యిక్కడ తీసుకురావద్దని మనవి చేస్తున్నాను. ఎక్కడైనా అన్యాయం జరిగి, ఆ విషయం మా దృష్టికి తెస్తే తప్పకుండ వారిపైన చర్య తీసుకొనుటకు ప్రభుత్వము సిద్ధముగా ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ జియ్యర్ దాసుగారు చాల చక్కగా చెప్పారు. ఉన్న **difficulties**, ప్రభుత్వము చేసేపనులు కూడ చెప్పారు. ఆయన ఒక సలహా యిచ్చారు. హరిజన 'డే' ముఖ్యమైనది. దానివల్ల లాభముకూడ ఉన్నది. ఉద్యోగస్థులు, పెద్దలు అన్ని కులాలవారు వచ్చి హరిజనులతో సహపంక్తిని భోజనమునకు కూర్చొని మేమంతా ఒకటే అనే విధంగా పల్లెలలో చేయుటవల్ల ఎంతైనా లాభం ఉన్నది. హరిజనవాడలలో చేస్తే యింకా బాగుంటుంది అన్నారు. ఇప్పుడు 30 వ తేది హరిజన 'డే' అని పెట్టినాము. హరిజనోద్ధరణకై పాటుబడిన మహాత్మాగాంధీ గారు చనిపోయిన రోజున పెడితే పవిత్రముగా ఉంటుందనే ఉద్దేశముతో ఈ విధముగ ఏర్పాటు చేశాము. వీరి సలహా ఏమంటే—డిస్ట్రిక్ట్ ప్లానింగ్ కమిటీ మీటింగ్ అయ్యేరోజున గుడిసెలు ఉన్న హరిజనవాడలో పెడితే బాగుంటుందని సూచన చేశారు. అది పరిశీలన చేద్దాం. దానివల్ల **additional** లాభం ఉంటే తప్పకుండ సహాయం చేయడానికి ప్రయత్నం చేద్దాము.

మహమ్మద్ తహశీల్ గారు చెబుతూ శ్రీకాకుళం ఏజెన్సీలో ఉన్న ట్రైబ్సుమీద **moneylenders** యిబ్బందులు పెడుతున్నారని, పంటకు న్యాయమైన పద్ధతిలో ధనం రావడంలేదని అన్నారు. అటువంటిది మా దృష్టికి తెస్తే, **harass** చేసేవారు ఉంటే, వారిని ప్రభుత్వం శిక్షించడానికి సిద్ధముగా ఉన్నది. **Tribesmen** కు **co-operative marketing societies** కూడా ఏర్పాటు చేశాము. [illegible] [illegible] ప్రభుత్వం [illegible] **expansion scheme** లో అన్ని ప్రదేశాలకు [illegible]

హాస్టల్సు తీసుకొనుట Policy of Government మంచిది కాదని శ్రీ లింగంగారు అన్నారు. కర్నూలు హాస్టలులో అన్యాయం జరుగుతుందని అన్నారు. నేను పరిశీలించాను, కర్నూలు హాస్టలుపైన రిపోర్టులు వస్తున్నాయి. సరిగా జరుగుతున్నట్లులేదు. కొంతవరకు పత్రికలల్లో వస్తున్నమాట వాస్తవమే. అవన్నీ పరిశీలనచేస్తున్నాము. అది ఎంతవరకు నిజమో, నిజమయితే ఏమిచర్య తీసుకొనవలెను—అనేది పరిశీలనలో ఉన్నది. అక్రమంగా, అన్యాయంగా ఏ హాస్టలుమీదా యీ ప్రభుత్వము విరుచుకుపడుతుంది అనుకోవడం పొరపాటు. శ్రీ లింగంగారి వంటివారు అసలు అనుకోకూడదు అని మనవి చేస్తున్నాను.

రు. 17 నుంచి రు. 18 ల వరకు subsidy పెంచమన్నారు. అది కూడ ఆలోచనలో ఉన్నది. ఏమైనా ఒకటి రెండు సంవత్సరము అయినతరువాత ప్రభుత్వము హాస్టల్సును నడపడానికి సిద్ధమైనది. అందువల్ల ఆ సమస్య దీర్ఘకాలము బాధపెట్టదు.

శ్రీ రాములునాయుడుగారు Tribes men కు corporations తక్కిన ప్రదేశాలకు కూడ కావాలన్నారు. రెండు సంవత్సరములలో పూర్తిగా యితర ప్రదేశాలకు తెప్పించాలనే ప్రయత్నంలో ఉన్నాము.

శ్రీ కూర్మయ్యగారు చెప్పిన హరిజన హాస్టల్సు వగైరా విషయములలో యిదివరకే సమాధానము చెప్పాను.

శ్రీమతి అమ్మన్నరాజాగారు అంతా సహజధోరణిలో చెప్పారు. ఆమె చాల అనుభవశాలి. Shelter Houses, State Homes విషయం చెప్పారు. After-care homes ఎక్కువ కావాలని చెప్పారు. అన్ని విషయాలు ప్రభుత్వం పరిశీలనచేస్తుంది. Shelter Houses సరిగా పనిచేస్తున్నాయా, లేదా? అవి ఎంతవరకు అవసరమో పరిశీలన చేసినతరువాత women's welfare లో సహాయం చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తాను.

హరిజనులు ఇండ్లుకట్టుకొనుటకు ఏర్పాటుచేసి, easy instalments లో తీర్చుకొనుటకు వీలుంటుందేమో చూడమని చెప్పారు. కేంద్రప్రభుత్వం స్కీము ప్రకారం రు. 750 లు సబ్సిడీయిస్తున్నారు. రు. 250 లు ఇండ్లుకట్టుకొనేవారు పెట్టుకోవాలి. అదికూడ ప్రభుత్వమే ఋణాలని చేయుచున్నారు. [illegible] ముఖ్యమంత్రిగారు ఒక ప్రశ్నకు జవాబులో చెప్పారు. కొంతవరకు [illegible] ఇండ్లు కట్టుకొనుటకు [illegible] labour [illegible] ప్రభుత్వం [illegible]

తగ్గుతుంది. కాబట్టి ప్రభుత్వం. రు. 750 లు యిస్తే, రు. 250 లు వారు పెట్టుకోవాలి. State యిచ్చేచోట రు. 500 లు సబ్సిడీ, రు. 250 లు అప్పు ఇండ్లుకట్టడానికి ఎన్నో స్కీమ్సు ఉన్నవి. Implement అవుతున్నవి. జాగ్రత్తగా జరుగుతున్నదని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీమతి అమ్మన్న రాజాగారి సలహాలలో ఇంకొకటికూడ ఉన్నది. ప్రత్యేకంగా Women Welfare Committees ను రాష్ట్రస్థాయిలో, జిల్లాస్థాయిలో వేసి చూడమన్నారు. State Welfare Board ఒకటి ఉన్నది. వారు ఏదో కొంత పనిచేస్తున్నారు. దానివల్ల ఎన్నిలాభాలు ఉన్నాయో, ఎన్నినష్టాలు ఉన్నాయో కొంతకాలం అయితే గాని చెప్పలేను. మొత్తం మీద ఈ కమిటీలు అవసరమని తోస్తే తప్పకుండా చేయగలిగిన సహాయం దానికి కూడ చేద్దాం. శ్రీ కాంతప్ప గారు కూడ చాల విషయాలు చెప్పారు. ఇంతవరకు నేను చెప్పిన సమాధానం వారికికూడ apply అవుతుంది. శ్రీమతి అరుట్ల కమలాదేవిగారు 'community dinners అనవసరం. Waste అయిపోతోంది. దానివల్ల ఏమి లాభం లేకుండా ఉన్నది. Local గా ఉండే M.L.As. ను కూడ పిలవడం లేదని చెప్పారు. అవి waste అని నేను అనుకోను. Waste గా కన్పించవచ్చు. అవసరం అని కూడ నేను చెబుతున్నాను. శ్రీ జియ్యరుదాసుగారు మొదలైన వారంతా దాని యొక్క ప్రాశస్త్యాన్ని గురించి చెప్పారు. Waste గా కన్పించవచ్చుగాని అది చాల విశిష్టమైన plan. అవి ఉండడమువల్ల ప్రజానీకంలో వెనుకబడినటువంటి— ప్రత్యేకంగా హరిజనులలో ఉన్న అంటరానితనాన్ని నిర్మూలన చేయడానికి కొంతకాలం ఓపికతో పనిచేస్తే దాని యొక్క ఫలితాలు కన్పిస్తాయి. ఎక్కడైనా ఉద్యోగస్థులు సరిగా పని చేయకుండా waste చేస్తుంటే నా దృష్టికి తెస్తే ప్రభుత్వం తప్పకుండా దానిని గురించి action తీసుకుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. అసలు ఉద్దేశ్యం కూడ మంచిదే. శ్రీమతి సదాలక్ష్మిగారు కూడ చాల విషయాలు చెప్పారు. jeeps కూడ వాళ్ళకు యిస్తే మంచిది. వారు ఎక్కడెక్కడికో మారుమూల ప్రదేశాలకు, చాల వెనుకబడిన ప్రదేశాలకు వెళ్ళాలంటే చాల అవస్థపడుతున్నారు. B. D. O. లున్నటువంటి వాడలకు వెళ్ళడం అవసరం. వారికి యిస్తే మంచిదని శ్రీమతి సదాలక్ష్మిగారు, శ్రీ సుబ్బయ్య గారు మరికొందరు చెప్పారు. దీనికి సంబంధించి ఇదివరకు తెలంగాణా area లో కొంత allotment ఉన్నది. అది పరిశీలన చేస్తున్నాం. ఈ రోజులలో [illegible] కోరడం లేదు. ఒక వేళ allotment ఉన్నప్పటికీ [illegible] [illegible] లేదు. [illegible] అవసరం అయినప్పుడు దానిని గురించి పరిశీలన చేస్తాం. [illegible] హరిజనులు [illegible] శ్రీ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] హరిజనుల [illegible]

దని శ్రీమతి సదాలక్ష్మిగారు చెప్పారు. శ్రీమతి సదాలక్ష్మిగారిలాంటి ఉత్తము దీనికి ఎక్కువ ప్రచారం చేయాలి. "హరిజన కమ్యూనిటీలోనుంచి convert కాకూడదు." అని ఎక్కడైన forcible గా conversion అయి ఉంటే ప్రభుత్వదృష్టికి తెస్తే తీసుకుంటాం. వారికియిష్టమై మారిపోతే, ఎవరి rights వారికి ఉన్నాయి కనుక మనం ఏమిచేయడానికి సాధ్యంకాదు. ఏదైన specific instances ఈవిధంగా innocent people ను అన్యాయం చేస్తున్నారని మా దృష్టికి తెస్తే దానినిగురించి ఆలోచన చేసి action తీసుకోడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము (interruption) దానినిగురించి కూడ ఆలోచన చేస్తాం. ఇదివరకు ఉన్నటువంటి rules ప్రకారం ఈ allotment లేదు. హరిజనులకు, Harijan Christian converts కు రెండు generations వరకు సహాయం చేయడానికి వీలుఉన్నది ప్రత్యేకంగా వారికి allot చేయడానికి వీలుకాదు. మొత్తం అంతే సొమ్ము ఉన్నప్పుడు జాగ్రత్తగా సర్దాల్సిఉంటుంది. 10 అడుగులు దీనికి అని అనుకున్నప్పుడు 9+1 అనో, 8+2 అనో చేయవలసి వస్తుంది. మళ్ళీ 'మా సొమ్ములోనుంచి తీసివేశారు' అంటే కష్టం. ప్రభుత్వం అందరియొక్క శ్రేయస్సును దృష్టిలో పెట్టుకున్నది కనుక జాగ్రత్తగానే విభజించడానికి ప్రయత్నంచేస్తున్నాం. శ్రీమతి వాణీ రమణారావుగారు వారి constituency లో ఉన్నటువంటి కష్టాలన్నీ చెప్పారు. 8, 9 points చెప్పారు. అవన్నీ పరిశీలనలో ఉన్నాయి. జాగ్రత్తగానే చేస్తున్నాం అని చెబుతున్నాను. Tribal hostels లో రు. 0-8-3 పై. యిస్తున్నారు. 8 అణాలు యివ్వాలని సూచన చేశారు. 1959-60 part II schemes లో 8 అణాలు యివ్వడానికి ఏర్పాటు జరిగింది. False certificates యిచ్చి మాకు ఉన్న హక్కులన్నీ తీసేస్తున్నారు కొండకాపులు అని చెప్పారు. దీనినిగురించి కేంద్రప్రభుత్వం తీవ్రంగా పరిశీలన చేయించారు. ఈవిధంగా కొంతమంది పేర్లకు యిచ్చిన డబ్బును వసూలు చేయడం, వారిపైన చర్య తీసుకోవడం జరిగింది. అవన్నీ జాగ్రత్తగానే పరిశీలిస్తున్నాం. ఎవరో ఉద్యోగస్థులు I. A. S. pass అయినారు అనికూడ చెప్పారు. దానినిగురించి కూడ కేంద్రప్రభుత్వం పరిశీలనలో ఉంచేఉంటుంది. జాగ్రత్తగానే చేస్తామని మనవిచేస్తున్నాను. 'Employment of qualified Scheduled Tribesmen in Agency areas should be considered' అని చెప్పారు. అదే మా ఆశయం. Qualified tribesmen వస్తే సహాయం చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. ఆ ప్రదేశాలలోనే ఉద్యోగం చేయాలని చెప్పారు. గిరిజనులకే కాదు [illegible] గిరిజనులకు [illegible] కూడ ఆ ప్రదేశాలలోనే చేస్తున్నాం. [illegible] ఏమీ [illegible] లేదని మనవిచేస్తున్నాను. Agency areas లో elementary schools [illegible] Plan లో 50 schools [illegible] 50 schools [illegible]

పల్లెలో తెరిచాము, ఇంకొక 15 schools వచ్చే సంవత్సరం తెరుస్తున్నాం. చదువుకునే వారికి ఆ యిబ్బందేమి ఉండదు. చదువుకోవాలనే అభిప్రాయం వారికి ఉండి ఎక్కువమంది స్కూళ్ళల్లో చేరాలని ప్రచారంచేస్తే ఎక్కువ లాభం కలుగుతుంది. రోడ్లు ఎక్కువ కావాలని అన్నారు. Second five year plan లో ప్రత్యేకముగా అక్కడ రోడ్ల కొరకు 71 లక్షలు ఉన్నది. అందులో Village roads కొరకు ప్రత్యేకంగా లక్ష పై చిల్లర ఉన్నది. 30 లక్షలు అప్పుడే ఖర్చుపెట్టాం. మిగతాదికూడ ఖర్చుపెడతారనే అనుకుంటున్నాను. Schemes అన్నీ తయారై ఉన్నాయి. ఇందులో లేనిది ముఖ్యమంత్రిగారు ఉదారంగా యోచనచేసి ఆ agency కి సహాయం చేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో భద్రాచలం దగ్గర బ్రిడ్జికూడ ఏర్పాటు చేశారు. దానికి ఈ సంవత్సరం కొంత allotment జరిగింది. కనుక అదిదేమి బాధపడనక్కర లేదు. ఆవిడ Constituency ప్రాంతంలో Bridge కూడ కట్టిస్తున్నారు. Plan లో లేకపోయినా కావలసిన డబ్బు ఈ department నుంచి యిస్తున్నారని కూడ నేను మనవిచేస్తున్నాను. More frequent inspections కావాలి అన్నారు. Inspections కూడ ఎక్కువగానే జరుగుతున్నాయి. కలెక్టరుకూడ వెడుతున్నాడు. ఏదైన ప్రత్యేకకష్టాలుంటె ప్రభుత్వదృష్టికితెస్తే department వారు తప్పకుండా సహాయం చేస్తారని చెపుతున్నాను. శ్రీ పున్నయ్యగారుకూడ చాలవిషయాలు చెప్పారు. 15 రూపాయలు బదులు 18 రూపాయలు subsidize చేయాలనిచెప్పారు. ఇవన్నీ పరిశీలనలో ఉన్నాయనిచెప్పాను. ఏమైనప్పటికీ రెండు సంవత్సరాలలో hostels అన్నీ Government తీసుకుంటుంది. కనుక దానికేమి భరవాలేదు. శ్రీ గోపిడి గంగారెడ్డిగారు పలు కొన్ని విషయాలు చర్చించారు. వారుకూడ community dinners అవసరమని చెప్పారు. దానికి నేను యిదివరకే సమాధానం చెప్పాను. శ్రీ రామారావుగారు మాట్లాడుతూ రెండింటిలోను తేడా ఉన్నది. ఆంధ్రకు ఎక్కువ కేటాయించారు. తెలంగాణాకు తక్కువ కేటాయించారు. తెలంగాణాకు ఏదో అన్యాయం జరుగుతోందని బాధపడ్డారు. అది యిప్పుడు చేసినది కాదు. ఈ plans అన్నీ 1955-56 లో జరిగాయి. ఆ సమయంలో ఉన్నటువంటి ప్రభుత్వాలే అక్కడ, యిక్కడ కేటాయించారు. ఆ డబ్బునే మేము ఉపయోగిస్తున్నాం. ఆ schemes లో నుంచి తీసివేయ డానికి సాధ్యం కాదు. ఎక్కువైన డబ్బు ఉంటే తెచ్చి ఖర్చుపెడుతున్నాం. ఈ సంవత్సరం ఆర్థిక మంత్రిగారు వారివారి demand కు కొన్ని లక్షల రూపాయలు యిచ్చారు. అది రెండు ప్రాంతాలకు సర్దాము. ఎక్కువ వచ్చి [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

శ్రీ ఎస్. బి. పి. పట్టాభిరామారావు : "హరిజన సంక్షేమ కార్యక్రమాన్ని జరిపించడం ప్రభుత్వ బాధ్యత, కాంగ్రెసు బాధ్యతే కాని మాకు ఏమీ బాధ్యత లేదు" అని public గా అన్నారు. దానికి ఇక నేనేమి చెప్పను ? ఈనాడు ప్రజాప్రతినిధులుగా ఉండి, ప్రజలచేత ఎన్నుకోబడి, హరిజనుల ఓట్లుకూడ సంపాదించినవారే యీ బాధ్యత కాంగ్రెసుది, ప్రభుత్వానిది అంటే నేనేమి చెప్పను ? దీనికి జవాబు లేదు. ప్రభుత్వం కాదు, ఇంక కొంతకాలం వెళ్లాక ప్రజలే దీనికి సమాధానం చెబుతారని మనవి చేస్తున్నాను. అంతకంటే నేనేమీ చెప్పను.

ఈవేళ మాట్లాడిన వారిలో శ్రీ అడ్డాకుల లక్ష్మయ్యగారు tribal areas లో ఉండే ప్రజల కష్టాలను గురించి చెప్పారు. Tribal areas పరిశీలించి, అచ్చట ప్రజలకు ఉదారంగా సహాయం చేయాలనే ప్రయత్నంలో ఉన్నాము.

శ్రీ ఏమయ్యగారు చాల balance గా ఉండే మనిషి. ఏమైనా చెబితే చాల యోచన చేసి చెబుతారు. వారు నా దగ్గరకు వచ్చి చాల విషయాలు చెబుతూ ఉంటారు. నేను వాటిని పరిశీలనచేసి లోటు కనుపిస్తే సరిచేయడం కూడ కద్దు. వారి దృష్టిలో individual cases లో నష్టం జరుగుతోందని తెలిస్తే నా దృష్టికి తెస్తే తప్పకుండా పరిశీలన చేయించడానికి నేను ఎప్పుడూ సిద్ధంగానే ఉన్నాను. ఈ విషయం వారికికూడ తెలుసు. కాని, ఇక్కడ generalise చేసి చెప్పడం మంచిదికాదు. ఒక అమ్మాయిని హరిజనుడు పెళ్ళి చేసుకోడానికి ప్రయత్నించాడని—ఏదో ప్రేమకు సంబంధించిన విషయం చెప్పారు. దానిని force చేయడానికి ఎట్లా వీలవుతుంది ?

మిస్టర్ స్పీకర్ : దేశంలో హరిజనోద్యమం ఇంకా బాగా సాగాలి. ఇప్పుడు prejudice ఉన్నది అని చెప్పారు.

శ్రీ ఎస్. బి. పి. పట్టాభిరామారావు : ప్రభుత్వం గాని, మంత్రిగాని దీనికి చేయగలిగింది ఏమీలేదు. ఇదంతా ప్రాపగాండతో ఉన్నది. ప్రజలలో అటువంటి అభిప్రాయాలు రావాలి. కులమత తత్వాలు పోయి వివాహాలు జరిగే స్థితి రావాలి. ఇది జరిగే వేళకి చాల కాలం. కాని, దానికి నేనేమి చేయగలను ? గ్రామాల మధ్యలో హరిజనుల నివాసం ఉండేటట్లు చేయాలన్నారు. నేను దానితో పూర్తిగా ఏకీభవిస్తున్నాను. దీనికోసం ప్రయత్నం చేస్తాము. అందరి సహకారం ఉంటేనే కాని ఇది జరిగే వ్యవహారం కాదు. కాని, ఈ ఉద్దేశం మంచిదే.

Home Department లో అన్యాయం జరిగిందని [illegible] మంత్రి [illegible]

న్యాయంగా వ్యవహరించే మనిషి. నిజంగా అటువంటి అన్యాయమే ఉంటే వారి దృష్టికి తెస్తే తప్పకుండా పరిశీలన చేయిస్తారు. నా దృష్టికి కూడ అందులో ఏమీ అన్యాయంజరిగినట్లు కనబడడంలేదు. Villages లో factions ఉంటాయి. ఎవరైనా ఒక మంత్రికి బంధువైనంతమాత్రాన ఆ ప్రతిదాంట్లోనూ మంత్రికి సంబంధం ఉంటున్నదని అతడు మంత్రి యొక్క మనిషి అనీ చెప్పడం ఉదారమైన పనికాదు. అందులోనూ, శ్రీ వేమయ్య గారి వంటి ఉదారులకు అసలే మంచిదికాదని మనవిచేస్తున్నాను. కమిటీలలో అన్ని పార్టీలవారికి - హరిజనులకు కూడ అవకాశం ఇవ్వాలని చెబుతున్నారు. ఈ విషయంలో మంత్రులందరూ యిదివరకు వారివారి శాఖల గురించి చెప్పినారు. Communities కే కాదు. ఆ subject లో ప్రవీణత కలిగి జాగ్రతగా యోచనచేసే శక్తిఉన్న వారందరికీకూడ అటువంటి అవకాశాలిస్తున్నాము.

శ్రీ అరిగె రామస్వామిగారు చాల విషయాలు చెప్పారు. మడిగట్టుకుని ఉండే పద్ధతంతా వారు చెప్పారు. వారు సుప్రసిద్ధులు. మంత్రి అంటే బాధ పడుతున్నట్లు మంత్రిపదవి కోసం బాధపడుతున్నట్లు వారు చెప్పారు. అయితే మంత్రి అంటే ఏమిటో వారికి తెలియకుండా ఉందా? వారు ఇదివరకు మంత్రికూడాను. ఆయన రుచి తెలిసినవారే, తెలియనివారు కాదు. "అయితే "Grapes are sour" అన్నారు. వారు యీ ధోరణిలో మాట్లాడారు. 'రెడ్డి' 'రావు' అని పార్టీ లున్నాయంటూ రాజకీయంలోకి వెళ్ళారు. కాని హరిజనులగురించి ఏమీ చెప్పలేదు. ఏదో mockery మొదలుపెట్టారు. హరిజనులకిచ్చేడబ్బంతా అలా waste అవుతోంది. ఇలా waste అవుతోందిఅన్నారు. పెద్దలు, రాజకీయాలలో అనుభవం ఉన్నవారు, రాజకీయరంగంలో ఉన్నవారు—ఆవిధంగా మాట్లాడడం న్యాయంకాదని మనవి చేస్తున్నాను. ఏమైనప్పటికీ విషయాలు తెలిసిన అనుభవజ్ఞులు సరిగా చెప్పాలి కాని 'రెడ్డి' 'రావు' పార్టీలున్నాయని ఏదో చెప్పడం న్యాయంకాదు. కాంగ్రెసుకు ఇంత సేవచేసినవారు ఆ ప్రక్కకు వెళ్ళిపోవలసిన అవసరం ఏమివచ్చిందో చెప్పండి. దానికి నేనేమిచెప్పను? వారికి అనుభవపూర్వకమైన కష్టాలను గురించి చెబుతున్నారు. అది మనకు సంబంధించిన విషయంకాదు. నేను దానికి చెప్పగలిగింది ఏమీలేదు; చెప్పేది ఏమీలేదు.

ఈనాడు "హరిజనోద్ధరణ, వెనుకబడిన తరగతులవారికి, గిరిజనులకుకూడ సహాయంచేయడం ప్రభుత్వ లక్ష్యములు. దానికోసం ప్రయత్నంచేస్తున్నాము. Educational concessions ఉన్న [illegible] తగ్గించాలని, ఒకసంవత్సరం fail [illegible] ఇదివరకు concession ఉండేవని, ఈసంవత్సరం sudden గా

హరిజనులదగ్గరనుంచి fees వసూలు చేస్తున్నారు అని. శ్రీ గంజి నాగేశ్వరరావు గారు చెప్పారు. దీనినిగురించి విచారణచేస్తే రూల్సు ప్రకారమే చేస్తున్నట్లు ఉన్నది. Middle School, High School stage లో ఒక్క సంవత్సరం మాత్రమే fail అయితే ఇవ్వడానికి అవకాశం ఉన్నది. ఉదాహరణకు III form లో ఒకసారి, IV form లో మరొక సారిగాని లేక 3rd form లో ఒకసారి; 1st form లో మరొకసారి గాని, రెండు సార్లు fail అయితే వారిదగ్గరనుంచి జీతం వసూలుచేయాలని రూల్సులో ఉన్నది III form వరకు free education లో ఒక సంవత్సరం fail అయితే లేదు, వీరికి ఒక సంవత్సరానికి మాత్రమే concession ఇచ్చారు: eternal గా fail అవుతూ ఉంటే; 17 ఏళ్ళయినా 2nd form లోనే ఉంటాను; నాకు ఉచితంగా జీతం ఇవ్వండి అంటే ఇవ్వగల స్థితిలో ప్రభుత్వంలేదు. ఇవ్వడం కూడ న్యాయంకాదు. నేను చెప్పిన రూలుప్రకారం కాకుండ ఎక్కడైన అన్యాయం జరిగితే నా దృష్టికి తెస్తే దానిని గురించి యోచన చేస్తాము. ఇంత కంటె నేను చెప్పేదేమీలేదు. 81 మంది సభ్యులు జాగ్రతగా మాట్లాడారు. అందరూకూడ వారివారి cut-motions నుwithdraw చేసుకొని యీ డిమాండును pass చేయవలసినదని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు: On a point of submission, Sir. మంత్రిగారు దాదాపు అన్ని points కూ సమాధానం చెప్పారు. ఒకే ముఖ్యమైన విషయం వారి దృష్టికి రాలేదు. Services కు సంబంధించిన విషయం వారేమీ చెప్పలేదు. మన స్టేటు రిజర్వేషనులో ఇచ్చిన 1% కూడ fulfil చేయలేకపోయాము. ఇతర రాష్ట్రాలవారు cent percent fulfil చేయడానికి తీవ్రంగా ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. అందుకు గాను అన్ని steps తీసుకొంటున్నారు. మనం 1% కూడ చేయలేనప్పుడు వారికి అన్యాయం జరిగిన మాట నిజమేకదా!

What steps are they going to take to see that the target is being fulfilled?

శ్రీ ఎస్. బి. పి. పట్టాభిరామారావు: నేను ఇందాక మనవిచేశాను. వారు వినలేదేమో దానికి నేనేమి చేయగలను? Services కు అన్యాయం జరగడం లేదు. అందుచే Backward Communities, Scheduled Castes కు ఏమీ అన్యాయం జరుగుటలేదు. ముఖ్యంగా Service Commission [illegible] Backward Community కు [illegible]

వెనుక న్యాయం జరిగింది. ఇకముందుకూడ న్యాయం జరుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను.

*శ్రీ కె. యల్. నరసింహారావు (ఎల్లందు - జనరల్) : Personal explanation Sir. నిన్న మీరు రాజారాంగారికి అవకాశం ఇచ్చారు. ఇప్పుడు నాకు అవకాశం ఇవ్వకపోతే బాగుండదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : Comment చేసిన వారికి అవకాశం ఇవ్వను. మంత్రి గారు అందరి గురించీ చెప్పారు, మీ గురించికూడ అంతే.

(*Sri K. L. Narasimhara Rao rose in his seat*)

Mr. Speaker : Order, order. Will you please sit down ? వారు అందరికీ జవాబు చెప్పారు. అట్లాగే మీకుకూడ చెప్పారు. మీremarksకు మళ్ళా reply ఇవ్వరు. ఆమాట జ్ఞాపకం పెట్టుకోండి. కూర్చోమన్న తరువాత కూర్చోవడం నేర్చుకోండి. Otherwise, I have to take action against any Member.

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావు : On a Point of Order, Sir. నా ఉపన్యాసమును మంత్రిగారు సక్రమంగానో, వక్రంగానో అర్థంచేసుకొని దానిని గురించి చెప్పారు. మంత్రిగారు జవాబు చెప్పడం అవసరం కాబట్టి చెప్పారనుకోండి. అది వారి right. నా ఉపన్యాసం సరైన ధోరణిలో ఉందా, లేదా అనే విషయంలో చెప్పవలసిన అవసరం స్పీకరుగారికి ఏమి ఉన్నదో నాకు అర్థంకావడంలేదు. పార్లమెంటరీ సాంప్రదాయానికి విరుద్ధంగా ఉన్నప్పుడు మాత్రమే స్పీకరుగారు కల్పించుకొని చెప్పాలి. కాని యిప్పుడు మీరు అట్లా చెప్పవలసిన అవసరం ఏమి వచ్చింది ? నేను చెప్పటోయినప్పుడు Order, Order అని నన్ను కూర్చోబెట్టి... లేకపోతే action తీసుకొంటామ అని బెదిరించవలసిన అవసరం ఉన్నట్లు నేను feel కావడంలేదని మనవిచేస్తున్నాను.

Mr. Speaker : Please sit down. Thank you.

Sri G. Suryanarayana (Gajapathinagaram) : On a point of information, Sir.

Mr. Speaker : Sri K. L. Narasimha Rao has drawn my attention about something that I said. I shall consider it. That is all. That is the end of the matter. Now, no question of information.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(విశాఖపట్నంజిల్లాలో హరిజనులకు ఇండ్లస్థలాలు ఇచ్చే విషయమై అశ్రద్ధ చూపుతున్నందుకు ఈ విషయం ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకురాగలందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(హరిజనులకు మంచినీటి బావులు, ఇతర సౌకర్యములు కలుగజేయడంలో ప్రభుత్వం అశ్రద్ధ చూపుచున్నందువలన చర్చించుటకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(హరిజన బాలబాలికల బోర్డింగులలో పట్టణాలలో ఉన్న హరిజన బాలబాలికలకు స్థానాలు లేకపోయినందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(హరిజనులకు చేతి వృత్తులుగురించి ప్రభుత్వ ధనసహాయం కల్పించక పోవుటచే ఈ విషయం ప్రభుత్వందృష్టికి తీసుకురాగలందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(మునిసిపల్ ఏరియాలలో ఉన్న ఖాళీస్థలాలు హరిజనులకు ఇండ్లస్థలాలకు ఇచ్చుటలో అశ్రద్ధ చూపినందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(అస్పృశ్యతా నిర్మూలన విషయమై ప్రభుత్వము అశ్రద్ధ వహించుచున్నందుకు.)

The motions were negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

([illegible] గ్రామంలో [illegible])

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(భద్రాచలం తాలూకా కూనవరం గ్రామములోని హరిజనులకు ఇండ్ల స్థలములు కొన్ని సంవత్సరములనుండి ఇవ్వక గోదావరి వరదల బాధలకు వారిని గురిచేస్తున్నందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(భద్రాచలంలో హరిజన విద్యార్థులకు ప్రత్యేకముగా హాస్టల్ నిర్మించ లేక పోయినందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(రంపచోడవరం తాలూకా కొండమొదలు గ్రామంలో గిరిజనుల విద్యార్థులకు భోజనవసతి ఏర్పాట్లు చేయలేకపోయినందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(గన్నవరం, పోచవరం, అమీనాబాద్ కాలనీలలోని రైతులకు గవర్నమెంటువారు ఇచ్చిన అప్పులు తీర్చుకోలేక ఉద్యోగులు పెట్టే బాధలకు తట్టుకోలేక, కాలనీవాసులు కాలనీ విడిచిపెట్టే ప్రమాదము ఉన్నది కావున ఆ అప్పులను రైట్ ఆఫ్ చేయకపోవుటగూర్చి.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(ఏజన్సీ ప్రాంతాలలోని గిరిజన గ్రామాల పాఠశాలలలో, కొన్నింటిలో నైనా మధ్యాహ్న భోజన ఏర్పాట్లకు ప్రభుత్వం పూనుకోనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(ఏజన్సీ ప్రాంతములలో పుట్టినవారనే కారణముచేత ఏజన్సీ ప్రాంతములలో ఉద్యోగములు చేస్తున్నవారికి ఏజన్సీ అలవెన్సు ఇవ్వటానికి నిరాకరిస్తున్న ప్రభుత్వ విధానం గురించి.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(వెంకటాపురం తాలూకా పేర్ల వలయాలలో కంటిపాయు అని పిలువబడే సారవంతమైన పొరమ్మ భూమిని మెట్టుపల్లెల గిరిజన రైతాంగమునకు పట్టాలివ్వక, పెద్దల [illegible] అనుమతి ఇవ్వనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs.100

(ఏజన్సీ ప్రాంతాల్లో మంచినీటి సౌకర్యం నిమిత్తం విరివిగా బావులను త్రవ్వించుటకు ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించని ప్రజల ఆరోగ్యము కాపాడలేక పోయి నందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(భద్రాచలం తాలూకా చిడుకుప్ప గ్రామ కేంద్రముతో కొండరెడ్లకు వెదురు వేళ్ళతో బుట్టలు, చాపలు వగైరా అల్లు పనులకు చేతిపరిశ్రమ కేంద్రం ఒక దానిని ఏర్పరచనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(భద్రాచలం, నూగూరు, ఎల్లవరం, రంపచోడవరం తాలూకాలలోని ప్రధాన కేంద్రములలో, గిరిజనులకు సహకార పరపతి, క్రయ విక్రయ సొసైటీ లను నెలకొల్పి గిరిజనులను దోపిడి వర్తకుల బారినుండి రక్షించలేక పోవుచున్నందుకు.)

The motions were negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(To discuss about the general policy of the Govt. in regard to the uplift of Scheduled Tribes, Castes and other backward classes;

To discuss about the failure of the Govt. to implement the recommendations of Rangarao Naidu Committee appointed by Govt. in their G. O. No. 170, Edn. and Endmnts, 1956;

To impress upon the Govt. the necessity to extend the various educational and other facilities now afforded to Scheduled tribes, castes and other backward classes for a further period of ten years;

To impress upon the Govt. the necessity to fill in all posts specially reserved for scheduled castes, tribes etc., by such scheduled castes etc., if suitable candidates are forthcoming or to keep them as vacant till suitable candidates from among them are forth-

coming though in the meanwhile such posts could be filled in by others on a temporary basis;

To impress upon the Govt. the necessity to apply the principle of reservation to scheduled tribes etc. at all levels of promotions also;

To impress upon the Govt. the necessity to make specific reservation for Judicial posts of all cadres, also for scheduled tribes, castes etc;

To impress upon the Govt. the necessity to allot considerable extents of Govt. lands for the purpose of flaying and carcass recovery centres necessarily required by the leather workers in each village;

To impress upon the Govt. the urgent need to take effective steps for the early eradication of the evil of untouchability in all parts of the State.)

The motion was declared to have been negatived. Sri M. Rajeswara Rao demaned a poll.

Ayes: 35; Noes: 120

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is:

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(అనకాపల్లి హరిజన వసతిగృహ నిర్మాణమునకు ఇంతవరకు తగు ధనమును కేటాయించనందున.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is:

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(No adequate amounts are allotted for Harijan Welfare and for the Welfare of the Scheduled Tribes and backward classes.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled tribes, Castes etc. by Rs. 100

(Lesser amounts are allotted than last year for the provision of house sites acquisition, for the provi-

sion of boarding grants and for the provision of drinking water wells for Harijans.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled tribes, Castes etc. by Rs. 100

(That injustice has been done to Srikakulam District in providing grants for housing.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled tribes, Castes etc. by Rs. 100

(That subsidised hostels are reduced to 12 from 27 in Srikakulam district and that no steps have been taken to start hostels in the places where the hostels are abolished.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(For not providing adequate funds for the provision of house sites for Harijans in Srikakulam district.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(For not providing adequate funds for the provision of drinking water wells for Harijans in Srikakulam district.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(For not providing adequate funds for housing facilities for Harijans of Srikakulam district.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(For not providing adequate funds for the provision of subsidised or Government hostels for Harijan boys in Srikakulam district.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes, etc. by Rs. 100

(That no steps are being taken by Government to improve the economic conditions of Harijans.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes, etc. by Rs. 100

(That cottage industries are not provided for the economic betterment of the Harijans.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(That Government have not taken active steps to provide the Harijan and other landless poor with the waste lands.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(For not providing any special machinery for the strict enforcement of the Removal of Untouchability Act.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(For not providing machinery and publicity for the cause of removal of untouchability.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes, etc. by Rs. 100

(For not taking any steps to protect the Harijans against the harrassment of caste Hindus.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled T.ibes, Castes etc. by Rs. 100

(For not providing free legal aid to Harijans in order to protect their interests.)

The motions were negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(1. మలయప్పన్ సూచనలను ఇప్పటికీ అమలుపరచనందుకు, 2. శ్రీహరి కోట, నెల్లూరు మెట్టభూముల పరిహారాన్ని నిర్ణయించనందుకు నిరసనగా.)

The motion was declared to have been negatived. Sri Vavilala Gopalakrishnayya demanded a poll.

Ayes : 35 Noes : 120

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(సూర్యాపేట తాలూకాలో హరిజన విద్యార్థులకు స్కాలర్‌షిప్‌లను మంజూరీచేసే విధానంలో వున్నలోపం, పల్లెల్లో విద్యార్థులకు అందించుటలో జరుగుచున్న జాప్యాలను గురించి.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(హరిజన పిల్లలకు యిచ్చే స్కాలరుషిప్పు ఆ పిల్లలు బడికి రెండురోజులు మూడురోజులు వెళ్లకున్నట్లయితే యిచ్చే దానిలో తక్కువచేయుట గురించి.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(హరిజన హాస్టళ్ళను ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకోనక మధ్యదళారీలచేత నడుపుచున్నందున అట్టి డబ్బును మధ్యదళారీలు కాజేసి పిల్లలకు వసతి సక్రమంగా కల్పించనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(హరిజన హాస్టల్సులో ఎంతమంది పిల్లలున్నారనే సరియైన రిపోర్టు తీసుకోకుండా మధ్యదళారీలు ఉద్యోగస్థులు లాలూచీపడి ప్రజాధనాన్ని దుర్వినియోగం చేస్తూ, అందులో ఉన్న పిల్లలను బెదిరించుట గురించి.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(సూర్యాపేట తాలూకాలో హరిజనులు గత 6-7 సంవత్సరముల క్రితం యిండ్లవసతికొరకు దరఖాస్తులు పెట్టుకొన్నా యింతవరకు అట్టి వసతిని కల్పించకుండా ప్రభుత్వం జాప్యము చేస్తునందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(సూర్యాపేట తాలూకాలో హరిజన యిండ్లస్థలాలుగురించి భూములు మంజూరి అయి గెజిటులో వచ్చిన తరువాత కూడ ప్రభుత్వ ఉద్యోగస్థులు [illegible] అట్టి భూములకు [illegible] కల్పించనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(హారిజనులకు యిండ్లస్థలాలు మంజూరిలో ఇటు రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు, అటు సోషలు వెల్ఫేరు డిపార్టుమెంటు యీ రెండుశాఖలు సక్రమంగా సమస్యలను పరిశీలించి త్వరగా పరిష్కరించనందున ప్రజలకు కలుగుచున్న యిబ్బందులను గురించి.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by .. Rs, 100

(సూర్యాపేట తాలూకాలో హారిజనుల యిండ్లస్థలములకు మంజూరి అయి గజెటులో వచ్చిన తరువాత భూకామందులు యితరులకు అమ్ముకుంటున్నా అట్టి అమ్మకములను ఆపకుండుట గురించి.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(సూర్యాపేట తాలూకాలో హారిజనులు, వెనుకబడిన జాతులవారు మంచినీటి బావులకొరకు దరఖాస్తులు పెట్టుకుని 5-6 సంవత్సరాలు అయినా యిప్పటివరకు పరిష్కరించకుండా ఆలస్యముచేస్తున్నందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(హారిజనుల బావులగురించి మంజూరికొరకు తహసీలు ఆఫీసునుండి పై అధికారులకు వ్రాస్తే వారు తొందరగా మంజూరి ఆర్డరు పంపనందున జరిగే యిబ్బందులను గురించి.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(సూర్యాపేట తాలూకాలో హారిజనులకు బావులు తీయుటకొరకు కాంట్రాక్టర్లకు యిస్తే వారు సగము పనిచేయించి సగంపనిచేయకుండా ఉంటే ప్రభుత్వము వారిపైన తగుచర్య తీసుకొని త్వరగా పూర్తిచేయించనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(హారిజనులు, వెనుకబడిన కులాలవారు, యితర కులాలవారు అనే భేదం లేకుండాచేసి అంటుతత్వాన్ని పోగొట్టుటకు చట్టబద్ధంగా యీనాముస్వను పూర్తి చేయుటకు ప్రభుత్వం నిర్లక్ష్యం చేయుటగురించి.)

The motions were negatived.

Mr. Speaker: The question is:

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(1. సాంఘిక సంక్షేమ శాఖవారిచే నడుపబడుచున్న విద్యార్థి వసతి గృహాల నిర్వహణలో జరుగుతూవున్న అవకతవకల గురించి చర్చించుటకుగాను,

2. విద్యార్థి వసతిగృహాలు శాంక్షను చేయుటలో రాజకీయ విచక్షణ చూపు విధానమును చర్చించుటకుగాను.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes, etc. by Rs. 100

(మెట్ట్యాల్లు తరగతులకు ఇండ్ల నిర్మాణం చేయుటలో విఫలత చెందినందునకు చర్చించుటకుగాను.)

The motions were negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(గుంటూరుజిల్లా చినకాకాని గ్రామస్థులు శ్రీ కె. కనకయ్య వగైరాలు హారిజనులు ఇండ్ల స్థలముల కొరకు పంపిన పిటీషనుతో సహా శ్రీ ఎం. నాగిరెడ్డి ఎం.ఎల్.ఏ. 27-3-56 తేదీ గల లెటరు వ్రాస్తూ అప్పటినుండి ప్రభుత్వానికి ఎన్ని విజ్ఞప్తులు పంపినా యింతవరకు తగుచర్య తీసుకోనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(గుంటూరుజిల్లా పల్నాడు తాలూకా వెల్దుర్తి గ్రామ హారిజనహాస్టలు భవనమునకు గ్రాంటు మంజూరు చేయవలసినదిగా కోరుతూ శ్రీ డి. ఆర్. ఆచార్య పిటీషను శ్రీ ఎం. నాగిరెడ్డి ఎం. ఎల్. ఏ. 9-7-57 తేదీ గల నెం. 54-57 లెటరును సాంఘిక సంక్షేమ మంత్రిగారికి పంపుకున్నప్పటికి యింతవరకు ఏవిధమైన చర్యలు తీసుకోనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(గుంటూరుజిల్లా పల్నాడు తాలూకా వెల్దుర్తి గ్రామంలో మంత్రి సంజీవయ్యగారిచే పునాదిరాయి వేయబడిన హారిజనకాలనీకి యిండ్లు కట్టుకొనుటకు డబ్బు మంజూరు చేయవలసినదిగా హారిజనులు పంపిన పిటీషను 18-7-57 తేదీగల నెం. 58-57 గల లెటరును శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. నాగిరెడ్డిగారు ప్రభుత్వమునకు పంపుకున్నా యింతవరకు ఎలాంటి చర్యలు తీసుకోనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(గుంటూరుజిల్లా పల్నాడు తాలూకా తుమ్మకోట హరిజనులకు బావిని త్రవ్వించవలసినదిగా కోరుతూ హరిజనుల పిటిషను, శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. నాగిరెడ్డిగారు 13-7-57 తేదీగల నెం. 57-57 లెటరును ప్రభుత్వానికి పంపుకున్నా దరిమిలా ఎన్నో రిమైండర్లు వ్రాసుకున్నా యింతవరకు తగుచర్యలు తీసుకోనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(గుంటూరుజిల్లా నంబూరుగ్రామ హరిజన చేరిలో మంచినీటి బావిని త్రవ్వించవలసినదిగా హరిజనుల పిటిషను శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. నాగిరెడ్డి 13-7-57 తేదీ గల 58-57 లెటరును ప్రభుత్వానికి పంపుకున్నా దరిమిలా అనేక రిమైండర్లు వ్రాసుకున్నా ప్రభుత్వం యింతవరకు తగుచర్యలు తీసుకోనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(గుంటూరుజిల్లా నర్సరావుపేట తాలూకా కొణిదెనగ్రామ హరిజనులు శ్రీ ఎం. నాగిరెడ్డి 13-11-57 తేదీగల నెం. 91-57 లెటరును ప్రభుత్వానికి పంపుకున్నా ఇంతవరకు స్థలాలు మంజూరు చేయనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc., by Rs. 100

(గుంటూరుజిల్లా పల్నాడుతాలూకా నడికూడి పంచాయితీలోని యిరికేపల్లి గ్రామ హరిజనుల బావికి బోద్దుకట్టుటకు గ్రాంటు మంజూరు చేయవలసినదిగా కోరుతూ పంచాయితీవారున్నూ శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. నాగిరెడ్డి 8-10-58 తేదీ నెం. 46-58 వ లెటరును వ్రాసి ప్రభుత్వానికి పంపుకున్నా ఇంతవరకు మంజూరు చేయనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc., by Rs. 100

(గుంటూరుజిల్లా పల్నాడుతాలూకా నడికూడిగ్రామ హరిజనుల బావికి బోద్దుకట్టుటకు గ్రాంటు మంజూరు చేయవలసినదిగా కోరుతూ పంచాయితీవారున్నూ శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. నాగిరెడ్డి 8-10-58 తేదీతో నెం. 46-58 లెటరును వ్రాసి ప్రభుత్వమునకు పంపుకున్నా ఇంతవరకు మంజూరు చేయనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc., by Rs. 100

(గుంటూరుజిల్లా ఒంగోలు తాలూకా దైవలాపురం గ్రామ హరిజనులు 4 సం. లుగా యిండ్ల స్థలాల కొరకు ఎన్నో పిటిషన్లను ప్రభుత్వానికి సాంఘిక సంక్షేమ శాఖవారికి పంపుకున్నా యింతవరకు మంజూరు చేయనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc., by Rs. 100

(గుంటూరుజిల్లా ఒంగోలుతాలూకా కరవది, బుచ్చిరాజుపాలెం, టంగుటూరు, మజరా—వినుకొండ తాలూకా కొత్తపల్లి గ్రామాల హరిజనుల యిండ్ల స్థలాల కొరకు 4, 5. 6 సం. లుగా ఎన్నో పిటిషన్లు ప్రభుత్వానికి పంపుకున్నా యింతవరకు మంజూరు చేయనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc., by Rs. 100

(హరిజనులకు షెడ్యూల్డు కులాలకు యిండ్ల స్థలాలను మంజూరు చేయుటలో జరుగుచున్న జాప్యాన్ని గురించి చర్చించుటకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc., by Rs. 100

(కొండజాతులకు సంబంధించి తయారుచేసిన మలయప్పన్ కమిటీ రిపోర్టును అమలు పరచుటకు ప్రభుత్వం పూనుకోనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc., by Rs. 100

(షెడ్యూల్డు జాతుల, షెడ్యూల్డు తెగల అభివృద్ధికొరకు అవసరమైన ధనమును కేటాయించనందులకు, అటవీ ప్రాంతంలో నివసించే కోయలు మొదలగు కొండజాతులకు అటవీసంపదను ఉచితంగా అనుభవించుటకు వీలు కల్పించనందులకు, విత్తనములు, ఎరువులు, వ్యవసాయ పనిముట్లు, పశువులు యిచ్చి కొండజాతులవారిని వ్యవసాయదారులుగా అభివృద్ధి చేయుటకు ప్రభుత్వం ప్రోత్సాహం యివ్వనందులకు, కోయలు నివసించే అటవీప్రాంతాలలో తగు రహదారి సౌకర్యాలు మార్కెటు సౌకర్యాలు కల్గించి వారి అభివృద్ధికి తోడ్పడనందులకు, వైద్య విద్యా సౌకర్యములు కల్గించనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc., by Rs. 100

(బెజవాడ తాలూకా వెలగలేరు, దగ్గరాలపాడు, కొటికలపూడి [illegible] గ్రామ హరిజనులకు యిండ్ల స్థలాలను మంజూరు చేయనందులకు.)

The motions were negatived.

Mr. Speaker : The question is:

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc., by Rs. 100

(వ్యవసాయ కార్మికుల కనీస వేతనాల చట్టాన్ని అమలు జరపడములో 1-8-0 కనీస వేతనాన్ని ముందు డెల్టాప్రాంతాల్లో తాలూకా వేజ్ బోర్డు లను నిర్మించి అమలు జరపడములో సంవత్సరాల తరబడి ఆలస్యము చేస్తు న్నందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(వ్యవసాయ కార్మికులకు కరువు రోజుల్లో వడ్డీ లేకుండా అప్పు లివ్వ డానికి ప్రత్యేకంగా ఒక మొత్తాన్ని కేటాయించనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(వ్యవసాయ కార్మికుల పరిస్థితులను తెలియజేయడానికి ప్రభుత్వము నియమించిన సలహా సంఘములో ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యవసాయ కార్మికసంఘం తరఫునుండి ప్రతినిధులను తీసుకోకుండా పక్షపాత వైఖరి అవలంబించి నందుకు.)

The motions were negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(హరిజనుల ఇండ్లస్థలాల కొరకు ఎక్కువ మొత్తము కేటాయించి ఆయా జిల్లాల్లో వచ్చిన ఇండ్ల స్థలాల పిటీషన్లను ఆయా సంవత్సరాల్లోనే పరిష్కారం చేయునందున.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(వెనుకబడిన తరగతుల్లోని పేదలకుకూడా ఇండ్ల స్థలాలను ఉచితంగా ఇచ్చే విధానం అవలంబించనందున కొన్ని ప్రదేశములలో వెనుకబడిన ప్రజలు సగంభాగం ఖరీదు భరించగలమని చెప్పుచున్నా స్థలము ఇచ్చుటలో ఆలస్య మునకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(యిండ్లస్థలాలను త్వరగా సంపాదించుకునే నిమిత్తము స్థలాలఖరీదు సంవత్సర వాయిదాల్లో తీర్చుకోడానికి అంగీకరించే పేదప్రజలకొరకు ప్రత్యేకంగా వేరే ఒకమొత్తాన్ని కేటాయించి యిండ్లస్థలాలను కొనియిచ్చే విధానాన్ని అవలంబించనందున.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(అర్జీదార్లు కోరిన యిండ్లస్థలాలను - జిల్లా వెల్ ఫేర్ ఆఫీసరు కొని యివ్వడానికి అంగీకరించినప్పటికి - ఆరోగ్య శాఖవారు ఆ స్థలాలుఆరోగ్యవంతమైనవి కావని వ్రాయడంవల్ల ఆ స్థలాలు రాకుండా పోతున్నాయి. అందుచేత ఆరోగ్యశాఖవారి నిర్ణయము అవసరము లేకుండా చేయడానికి ప్రభుత్వం చర్య తీసికోనందున.)

The motions were negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(ఉచిత విద్య, ఆర్థిక, వైద్య, సాంఘిక, నైతిక సమానత్వము సాధించలేక పోవుటకుగాను, అంటరానితనము నిర్మూలించనందుకు, లీగల్ ఎయిడ్ లేనందుకు, ఉద్యోగుల కేటాయింపు తృప్తిలేకపోవుటవల్లను, యిండ్లస్థలను, మంచినీళ్ళు, దార్లు, రోడ్లు, స్మశానములు, యివ్వలేకపోవుటవలన.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is .

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes, etc. by Rs. 100

(విజయనగరం తాలూకా చినరావ పెద్దరావ వగయిరా గ్రామాల కొండజాతుల వారికి మంచినీటి సౌకర్యములు వగయిరా యింతవరకు ఏమి కలుగ చేయనందుకు యీ విషయం చర్చించుటకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc., by Rs. 100

(శృంగవరపుకోట తాలూకాలో వున్న కొండజాతులవారికి అభివృద్ధి కార్యక్రమములు సరిగా జరుపలేనందుకు.)

The motions were negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(హరిజనుల ఇండ్ల స్థలాలు మంజూరుచేయుటలో అంతులేని జాప్యం జరుగుచున్న విషయం చర్చించుటకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes, etc. by Rs. 100

(హరిజనులకు ఇండ్లస్థలాలు కేటాయించుటలో వారుకోరిన సర్వే నెంబరు వారికి అందుబాటులోవున్న ప్రదేశాలుకాక ఎటూ వీలుకాని ప్రదేశములను పేరుకు కేటాయించి ఆచరణలో ఇండ్లు కట్టుకో వీలుకాకుండా చేస్తున్న విషయం చర్చించుటకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(వెనుకబడ్డ తరగతుల విద్యార్థుల హాస్టల్సుకు డబ్బు యిప్పించుటలో అలస్యం జరిగి మేనేజర్ల దయాదాక్షిణ్యాలకు విద్యార్థులను వదలివేసే పద్ధతి మార్చుకోనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(వెనుకబడ్డ తరగతుల విద్యార్థులకు హాస్టల్సులో ధరలు పెరిగిన దృష్ట్యా నెలకు రు. 15 లను రు. 25 లుకు పెంచకపోవుటను గురించి చర్చించుటకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(హరిజనుల మంచినీటి బావులు మునగాల పరగణాలో సంవత్సరముల తరబడిగా పరిష్కరించకపోవుటను గురించి.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(హరిజనుల, వెనుకబడ్డ తరగతుల ఇండ్ల స్థలాలు మంచినీళ్ళ బావులు ఒక కార్యక్రమంగా ప్రభుత్వమే బాధ్యత తీసుకొని ఒక్క సంవత్సరములో పరిష్కరించుకోకపోవడమును గురించి.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(హరిజనులకు యిండ్లు కట్టుకొనుటకు ఆర్థిక సహాయం అందించుటలో ప్రభుత్వము శ్రద్ధ తీసుకోకపోవడమునుగురించి చర్చించుటకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 10

(అంబాడి ప్రజలకు ఇండ్ల స్థలాలు, ఇండ్లు కట్టుకొనుటకు ఒక పాలసీ తోడ్పాటు యివ్వబూనుకోకపోవడమునుగురించి చర్చించుటకు.)

The motions were negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 10

(ఖమ్మం జిల్లాలోని హరిజనులు తమకు ఇండ్ల స్థలములు కావలయునని దరఖాస్తులు పెట్టుకొని నాలుగోవంతు డబ్బు ప్రభుత్వానికి చెల్లించి కొన్ని సంవత్సరములు గడచినను వారికి ఇండ్ల స్థలములు ఇవ్వనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 10

(ఖమ్మం తాలూకాలోని హరిజనులు తమ బావులను మరమ్మత్తు చేయవలసిందిగా అనేకసార్లు అనేక గ్రామాలవారు దరఖాస్తులు పెట్టుకున్నారు. అట్టి దరఖాస్తులు కొన్ని సంవత్సరములుగా మంజూరు ఇవ్వక జాప్యము చేయుచున్నందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(టి. బి. వ్యాధులు గల హరిజనులకు ప్రభుత్వం చేయుచుండు సహాయం ప్రస్తుతం రు. 100 లు ఉన్నందున అట్టి సహాయం రు. 200 లకు పెంచమని టి. బి. వ్యాధులుగల హరిజనులు మొర పెట్టుకున్నను ప్రభుత్వం యొక్క సహాయం రు. 100 నుండి 200 లకు పెంచనందులకు, అట్లాగే టి. బి. వ్యాధిగల వెనుకబడ్డ కులాలకు కూడ సహాయం నిమిత్తము రు. 100 ల నుండి రు. 200 లకు పెంచమని కోరినను పెంచనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(ట్రైబల్స్ అంబాడివారికి ప్రభుత్వంచేయు సహాయం ఒక జత ఎడ్లు కలదు. అట్టి సహాయం ప్రభుత్వం హరిజనులకు కూడా కల్పించలేకపోయినందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(హరిజనులైన చేతివృత్తులవారికి మరియు వెనుకబడ్డ కులాలవారికి ప్రభుత్వంచేయు పనిముట్లు సహాయంకొరకు ప్రజలు దరఖాస్తులు పెట్టుకొని కొన్ని సంవత్సరములు గడచిపోవుచున్నప్పటికి ప్రభుత్వం మంజూరి ఇచ్చుట యందు జాప్యము చేయుచున్నందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(ప్రతిజిల్లా ఒక్కంటికి యిస్తున్నటువంటి వొకేషన్ ఎయిడ్ హరిజనులకు రు. 100 లు మాత్రమే వున్నందున అట్టి 100 ను 800 కు పెంచవలసినదిగా అర్థించినను ప్రభుత్వం మన్నించలేనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(తెలంగాణాలో రాష్ట్రం మొత్తంలోగల మునిసిపల్ కార్మికులకు యింతవరకు జీతాలు పెంచనందుకు మరియు వారికి పించను యివ్వనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(ఖమ్మం తాలూకాలో హరిజనులు తమ ఇండ్లకు కప్పులకు మరియు కలప, పెంకు సహాయముకొరకు దరఖాస్తులు పెట్టుకొన్నను అట్టి దరఖాస్తులను సంవత్సరములతరబడి మంజూరి చేయుటలేనందులకు.)

The motions were negatived.

Mr. Speaker: The question is:

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes, etc. by Rs. 100

(The failure of Government to allocate house sites to Datti Rajeru, Meraka Mudidam, Billalavalasa, Gotninda villages in Srikakulam district and help to construct houses thereon.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker: The question is:

That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 2,88,11,300 under Demand XXVI Welfare of Scheduled Tribes, Cates, etc.

The motion was adopted and the grant made.

*శ్రీ రాజాసాగి సూర్యనారాయణరాజు (నరసపట్నం-జనరల్): అధ్యక్షా, ఒక చిన్న మనవి. P. W. D. Demand న్నూ, Electricity Demand న్నూ రెండింటినీ వేరువేరుగా పెట్టితే, వాటిమీద మేము వేరువేరుగా మాట్లాడడానికి అవకాశము ఉండదు గనుక, ఈ Demands ను రెండింటినీ కలిపి మాకు మాట్లాడటానికి అవకాశము యిస్తే బాగా ఉంటుందని అనుకుంటున్నాను. ఆవిధముగ చేయటానికి ఆలోచిస్తారా?

మిస్టర్ స్పీకర్: Electricity Demand రేపే వస్తుంది.

శ్రీ రాజాసాగి సూర్యనారాయణరాజు: అయితే మాకు మాట్లాడటానికి సమయము చాలినంత ఇవ్వడము అవసరమున్నది గనుక నాకు రెండింటి మీదను chance యివ్వాలని కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్: ఏమో ఆ సంగతిని గురించి నేను యిప్పుడేమీ చెప్పలేను.

DEMAND No. IX—Irrigation—Rs. 2,14,40,300

DEMAND No. XXXIX — Capital Outlay on Irrigation Rs. 7,71,92,700

DEMAND No. XLIII–Capital Outlay on Multi-purpose River Schemes Rs. 7,00,90,300

Minister for Irrigation (Sri J.V. Narasinga Rao): Mr. Speaker Sir, on the recommendation of the Governor, I beg to move:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 2,14,40,300 under Demand No. IX - Irrigation."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 7,71,92,700 under Demand No. XXXIX - Capital Outlay on Irrigation."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 7,00,90,300 under Demand No. XLIII - Capital Outlay on Multi-purpose River Schemes."

Mr. Speaker: Motions moved.

శ్రీ [illegible]: అధ్యక్షా, "[illegible]" [illegible] రూ. 2,14,40,300 (రూ. 2,14,40) [illegible] రూ. 7,71,92,700 [illegible]

"డిమాండు నెం. 43 బహుళప్రయోజనకర నీటి పథకములు" క్రింద రూ. 7,00,90,300, (రూ. 700·9 లక్షల)కు మించని మొత్తమును సభవారు మంజూరు చేయవలసినదిగా ప్రతిపాదించుచున్నాను.

2. అధ్యక్షా, ఈ అవకాశమును పురస్కరించుకొని, ఇంతవరకు ఈ రంగములో సాధించిన ప్రగతిని భవిష్యత్తులో నిర్వహించుటకు తలపెట్టిన కార్యక్రమమును గురించి సంగ్రహముగా తెలుపగోరుచున్నాను.

3. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజ్యము పెక్కునదులతో కూడుకొన్నది. నీటిపారుదల సౌకర్యములను పెంపొందించుటకు ఆహారోత్పత్తిని అధికము చేయుటకు ఈ రాజ్యములో అనేక అవకాశములున్నవి. గోదావరి, కృష్ణ, పెన్నా, మంజీర నదులపైగల ఆనకట్టల మూలమున ప్రస్తుతము కలుగుచున్న నీటిపారుదల సౌకర్యములతోబాటు మన రాజ్యమందలి జలసంపదను గరిష్ట పరిమితివరకు వినియోగపరచుకొనుటకు అవసరమైన చర్యలు తీసుకోబడినవి. అందువలననే పెద్దతరహా, మధ్యతరహా, చిన్నతరహాలకు చెందిన అనేక పథకములు ప్రథమ ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళికలతో చేర్చబడినవి. నేటికి కూడ మన రాజ్యములో అధిక భాగమునందు నీటిపారుదల సౌకర్యములు లోపించియున్నవి. రాయలసీమలోని తుంగభద్ర ఎగువ కాలువ పథకములు, గోదావరినదిపై పోచంపాడు ప్రాజెక్టు శ్రీకాకుళం జిల్లాలోని వంశధార ప్రాజెక్టు ఈ మూడు పెద్దతరహా ప్రాజెక్టులవలన నీటిపారుదల సౌకర్యములు పెంపొందగలవు. ఇంతేగాక కృష్ణానదిపై సిద్ధేశ్వరం లేక శ్రీశైలం, పులిచింతల ప్రాజెక్టులు, పెన్నానదిమీద సోమశిల ప్రాజెక్టు, గోదావరి నదిమీద ఉప్పూరు, భోలవరం, ఇచ్చంపల్లి ప్రాజెక్టులు వీటి నిర్మాణము ప్రారంభించి పూర్తి కావింపబడుటతో మన రాజ్యములోని నీటిపారుదల సౌకర్యములతోను విద్యుచ్ఛక్తితోను సుసంపన్నము కాగలదు. వీటి అన్నింటికితోడు నాగార్జునసాగరు ప్రాజెక్టు నిర్మాణము ఇదివరకే ప్రారంభమై, చురుకుగా సాగుచున్నది. ఇప్పటివరకు రూపొందించబడిన రెండు పంచవర్ష ప్రణాళికలలోను, నీటిపారుదల ప్రాజెక్టులకు అత్యధిక ప్రాముఖ్యమీయబడినది. ప్రస్తుతము రూపొందింపబడుచున్న తృతీయ పంచవర్ష ప్రణాళికలో కూడ నీటిపారుదల ప్రాజెక్టులకు ఇట్టి స్థానమే సమకూరవచ్చును.

4. ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రారంభమగునాటికి ఆంధ్రప్రాంతమందు 48.48 లక్షల ఎకరములను, తెలంగాణా ప్రాంతమునందు 17.28 లక్షల ఎకరములును నీటిపారుదల క్రింద ఉన్నవి. 1956-57, 57-58 సంవత్సరములలో ఆంధ్రప్రాంతమందు 2.97 లక్షల ఎకరములకు, తెలంగాణా ప్రాంతమందు 0.74 లక్షల ఎకరములను నీటిపారుదల క్రిందకు తీసుకొనిరాబడినవి. నీటిపారుదల సౌకర్యములను త్వరితగతిని అభివృద్ధి చేయుటకై ఏమి తోచుచు, మాగాణి [illegible] ఎకరముల పరిమితుల మేరకు ప్రభుత్వ ఖర్చుతో

వంటలో చెలను field channels ను త్రవ్వుటకును, ప్రభుత్వము మంజూరు చేసినది.

5. ఈ రాజ్యము యొక్క ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళికలో నాగార్జున సాగరు ప్రాజెక్టుకు రూ. 32.30 కోట్లు కాకుండ, పెద్దతరహా, మధ్యతరహా ప్రాజెక్టుల నిమిత్తము రూ. 1634.00 లక్షల మొత్తము కేటాయింపబడినది. ఈ సంవత్సరము ప్రాజెక్టుల నిర్మాణము శీఘ్రగతితో సాగుచుండుటచేత పెద్ద తరహా, మధ్యతరహా ప్రాజెక్టుల నిమిత్తము ద్వితీయ ప్రణాళికలో మొత్తము కేటాయింపు రూ. 1987.22 లక్షలకు (ఆంధ్రకు రూ. 1423.85 లక్షలు, తెలంగాణాకు రూ. 563.37 లక్షలు) పెంచబడినది. ప్రణాళికలో వ్యవసాయ రంగముక్రింద చిన్న తరహా నీటిపారుదల పథకములకుగాను ఆంధ్రప్రాంతమునకు రూ. 242.90 లక్షలు, తెలంగాణా ప్రాంతమునకు రూ. 202.02 లక్షలు కేటాయింపబడినవి. తెలంగాణా ప్రాంతపు కేటాయింపు ఇటీవల రూ. 251.02 లక్షలకు పెంచబడినది.

6. 1959-60 సంవత్సరమునకు రాజ్యము యొక్క వార్షిక ప్రణాళిక మొత్తము రు. 42.08 కోట్లు, దీనిలో నీటిపారుదల కార్యములకు రు. 607.69 లక్షలు కేటాయింపబడినవి. ఈ కేటాయింపులో పెద్దతరహా పథకములకు రూ. 295.14 లక్షలు, మధ్యతరహా పథకములకు రు. 212.55 లక్షలు, చిన్నతరహా పథకములకు రు. 100 లక్షలు వినియోగింపబడును. ఆంధ్ర ప్రాంతము విషయములో పెద్దతరహా పథకములకు రు. 113.64 లక్షలు, మధ్యతరహా పథకములకు రు. 128.88 లక్షలు, చిన్నతరహా పథకములకు రు. 50.00 లక్షలు కేటాయింప బడినది. అదే విధముగా తెలంగాణా ప్రాంతము విషయములో పెద్దతరహా పథములకు రు. 181.50 లక్షలు మధ్యతరహా పథకములకు రు. 83.72 లక్షలు, చిన్నతరహా పథకములకు రు. 50.00 లక్షలు కేటాయింపబడినవి.

7. ఆంధ్ర ప్రాంతములోని పెద్దతరహా పథకములలో తుంగభద్ర దిగువ కాలువ, గొంపేరు మురుగునీటిపారుదల పథకములు పూర్తి అయినవి. అవి ఉపయోగములోనికి తీసికొని రాబడినవి. కృష్ణా బ్యారేజి నిర్మాణము పూర్తి అయినది. దానికి తలుపులు మాత్రము బిగించవలసి యున్నది. కొద్దు పంటకెనమ ప్రజలు ఇప్పటికే ఉపయోగించు చున్నారు. అవసరమైనంతగా ఉక్కు సరఫరా కాలేదు పలనను ఈ ప్రాజెక్టును ఇంకను కొన్ని ఇతర మధ్యతరహా ప్రాజెక్టులను కావలసిన తలుపులను తయారు చేయు పని ఆలస్యమగుచున్నది. ఈ విషయమును ఈ ప్రభుత్వము వారు భారత ప్రభుత్వమునకు తెలియ పరచిరి. తత్ఫలితముగా [illegible] టన్నుల ఉక్కు అందజేయబడినది. మిగిలిన [illegible] టన్నుల ఉక్కు కూడ

త్వరలో అందగలదని భావింపబడుచున్నది. కృష్ణా బ్యారేజికి మొత్తము 70 తలుపులు అవసరము. వీటిలో ఇప్పటికే తయారు చేయబడియున్న 50 తలుపులను బిగించుపని జరుగుచున్నది. మిగిలిన తలుపులు 1959 డిశెంబరు లోపుగా తయారు చేయబడి బిగింపబడగలవని ఆశింపబడుచున్నది. అయితే ఇందుకు ఇంకను రావలసిన ఉక్కు సకాలములో అందుట ముఖ్యము. ఈ ప్రాజెక్టుకు సంబంధించిన స్థానికీకరణ పథకముల క్రింద అదనముగా 10,000 ఎకరముల ఆయకట్టు ఇదివరకే ఏర్పాటు చేయబడినది. భైరవానితిప్ప ప్రాజెక్టుయొక్క పనిలో అధికభాగము పూర్తి అయినది. దీనినుండి నీరు సాగుదల నిమిత్తము ఇదివరకే వదలిపెట్టబడినది. ఈ ప్రాజెక్టు 1960 జూన్ మాసమునకు అన్ని విధములా పూర్తి చేయబడగలదని భావింపబడుచున్నది. ఎగువ పెన్నారు ప్రాజెక్టు నిర్మాణము అన్ని విధములా పూర్తి అయినది. దీనినుండి నీరుసాగుదల నిమిత్తము వదలి పెట్టుటకూడ జరిగినది. ఈ ప్రాజెక్టువలన అనంతపురము చెరువునకు దాదాపు 2,000 ఎకరములకు నీటి సరఫరా జరిగినది. రాళ్లపాడు ప్రాజెక్టుకూడ అన్ని విధములా పూర్తిఅయినది. దీనినుండి నీరు 2-10-58 వ తేదీన వదలి పెట్టబడినది. రాబోవుపంట తరుణములో దాదాపు 5,000 ఎకరములకు నీటిపారుదల సౌకర్యము కలుగచేయవలెనని సంకల్పింపబడినది.

8. తుంగభద్రా ఎగువ కాలువ ప్రాజెక్టుకు, వంశధారా ప్రాజెక్టు అను నవి ఆంధ్రప్రాంతమువారు ద్వితీయ ప్రణాళికలో చేర్చబడిన రెండు పెద్ద తరహా ప్రాజెక్టులు. భారత ప్రభుత్వమువారు తుంగభద్ర ఎగువ కాలువ ప్రాజెక్టు సంగతను తాము ఆమోదించుచమని తెలియజేసినారు. దాని నిర్మాణ మును రెండు దశలలో నిర్వహింపవచ్చునని వారు సూచించిరి. మొదటి దశకుగాను రూ. 13.00 కోట్ల అంచనా భారతప్రభుత్వమువారి పరిశీలనలో నున్నది. దీని ప్రకారము మైసూరులో 68,000 ఎకరముల ఆయకట్టు ఆంధ్రలో 1,18,000 ఎకరముల ఆయకట్టు ఏర్పడగలదు. లాంఛన పూర్వమైన మంజూరు కావలసియుండగా దీని నిర్మాణము ప్రారంభింపబడినది. 1957-58 సంవత్సరాంతమునకు దీనిపై రు 21.92 లక్షల మొత్తము ఖర్చు అయినది. ఈ సంవత్సరము దీనిపై ఆంధ్రలో రూ. 18 లక్షలు తుంగభద్ర బోర్డువారికే 1 లక్ష 10 వేల రూపాయిలు ఖర్చు పెట్టబడు చున్నవి. ఎగువకాలువ యొక్క మధ్యవెన్నారు రెగ్యులేటరు పని ప్రారంభింపబడినది. 1959-60 సంవత్సరములో ఈ పథకముపై రూ. 56.27 లక్షలు ఖర్చు చేయుటకు ఉద్దేశింపబడినది. వంశధారా ప్రాజెక్టు విషయములో, గోదావరి వద్ద ప్రత్యామ్నాయ స్థలమును గురించి పరిశీలనలు పూర్తి అయినవి. ప్రస్తుతము భారతప్రభుత్వమువారు ఆ విషయమునుగురించి ఆలోచించుచున్నారు.

9. నాగార్జునసాగరు ప్రాజెక్టు: ఆనకట్ట, కాలువలతో కలుపుకొని నాగార్జునసాగరు ప్రాజెక్టుకు రూ. 86.57 కోట్లు ఖర్చు అగునని ప్రారంభమున అంచనా వేయబడెను. అయితే ఉక్కు సిమెంటు మొదలైన కంట్రోలు వస్తువుల ధరలు పెరిగినందువల్ల, రూ. 6.17 కోట్లు అధికముగా ఖర్చు కాగలదని అంచనా వేయబడినది. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో రూ. 32.30 కోట్లు మొత్తము కేటాయింపబడినది. సుమారు రూ. 18 కోట్లు ఇంతవరకు ఖర్చు చేయబడినది. 1958-59 వ సంవత్సరపు బడ్జెటులో రూ. 7 కోట్లు మాత్రమే కేటాయింపబడినప్పటికిని ఖర్చును తగ్గింపకుండ పని కొనసాగించు నిమిత్తము లక్షణముగా రూ. 150 లక్షలు కేటాయించుటకు నిశ్చయింపబడినది.

ఈ ప్రాజెక్టు కొరకు ఏర్పరుపబడిన వ్యవస్థ ఇంతకంటే భారీ కార్యక్రమమును సయితము నిర్వహించుటకు సమర్థమైనది. చాలినంతగా నిధులు సమకూర్చబడినచో, 1964 జూన్ మాసమునాటికే ఈ ప్రాజెక్టునుండి నీరు వదలుటకు వీలగును. 1966-67 నాటికి కాలువలన్నింటి నిర్మాణము పూర్తి కాగలదు.

ఈ ప్రాజెక్టుకు సంబంధించిన మూడు విభాగములలోను - అనగా ఆనకట్ట కుడికాలువ, ఎడమకాలువ పని చురుకుగా సాగుచున్నది. ఆనకట్ట నిర్మాణమునకు దినము ఒకటికి 25,000 మంది పనివారును కాలువల త్రవ్వడమునకు 80,000 మంది పనివారును నియమింపబడినారు. తెలంగాణాలోని పెద్దతరహా నీటిపారుదల ప్రాజెక్టులు రెండు గలవు. అవి రాజోలిబండ, కడం ప్రాజెక్టులు. ఇవి మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికలో నిర్వహింపబడకుండ మిగిలిపోయిన పథకములు. రాజోలిబండ మళ్ళింపు పథకము నిమిత్తము 1958-59 లో రూ. 41.00 లక్షలును 1959-60 లో రూ. 98.00 లక్షలును వ్యయపరచుటకు ఉద్దేశింపబడినది. రాజోలిబండ కాలువ ఎగువన 38 వ మైలు వరకు జూన్ 1958 నుండి నీరు వదలిపెట్టుట జరిగినది. దిగువన 63 వ మైలు వరకు పని చురుకుగా సాగుచున్నది. జూన్ 1959 లో 51 వ మైలు వరకు నీరు వదులుటకు ఉద్దేశింపబడినది. 1960 జూన్‌కు ముందే అంతయు పూర్తి కాగలదని భావింపబడుచున్నది. ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని ఆనకట్టకు సంబంధించిన మిగతావి మైసూరు ప్రభుత్వమువారు పూర్తిచేయుటకు వీలుపడదని తెలియజేసినందున ఈ రాష్ట్రము యొక్క పబ్లిక్ వర్క్స్ శాఖ ద్వారానే అవి నిర్వహింపబడుచున్నవి. 1959 జూన్ నాటికి పూర్తి కాగలదని భావింపబడుచున్నది.

[illegible] కడం ప్రాజెక్టు [illegible] కారణములను [illegible] ప్రభుత్వము [illegible]

లను చేయుటకును, ప్రభుత్వమువారు ఒక సంఘమును నియమించిన విషయము సభ్యులకు విదితమే.

ఈ సంఘమువారి సిఫారసుల ప్రకారము ఈ డామును పునర్నిర్మించుటకు రూ. 160 లక్షలకు అంచనా తయారు చేయబడినది. అంచనాను మంజూరుచేయుచు ఉత్తరువులు జారీ చేయబడుచున్నవి.

మొదటి ప్రణాళికలో రూ. 5 కోట్లు కేంద్ర సహాయములో కొరత ప్రాంతములలో శాశ్వతమైన అభివృద్ధి కార్యక్రమము నిర్వహించు పథకము క్రింద ఆంధ్రప్రాంతములో ప్రారంభింపబడిన 17 మధ్యతరహా ప్రాజెక్టులలో 7 ప్రాజెక్టులు పూర్తి అయినవి. అవేవనగా నక్కలగండి, పాలేరు, ఉప్పుటేరు దిగువ ఆనకట్ట విద్యారణ్యస్వామి చెరువు, బండకట్టు పునర్నిర్మాణము, గంభీరముగడ్డ రిజర్వాయరు, సిద్ధలగండి ప్రాజెక్టులు. దిగువ సీగిలేరు, పింఛ, చెన్నరాయస్వామి గుడి ప్రాజెక్టుల విషయములో మిగిలిపోయినపని తలుపులు అమర్చుట మాత్రమే. అదికూడ పూర్తికానున్నది. ఈ సంవత్సరమునకై ఉద్దేశింపబడిన ఆయకట్టలో కొంత భాగమునకు అప్పుడె పింఛ, చెన్నరాయస్వామి గుడి ప్రాజెక్టులనుండి నీరు వదలిపెట్టబడినది. కర్నూలు, కడప కాలువ అభివృద్ధి పనులు చాలవరకు పూర్తి అయినవి. అభివృద్ధులు జరుపుటలో ఆశించినట్లు ఈ కాలువ ద్వారా ఇప్పుడు ఎక్కువ నీరు ప్రవహించుచున్నది. రెండు లక్షల ఎకరముల అదనపు ఆయకట్టకు నీటిపారుదల సౌకర్యములు కలిగింపవలెనన్నచో 75 వ మైలుకు దిగువ ప్రధాన కాలువకు అభివృద్ధిపనులు చేయుటకు పిల్లకాల్వలు త్రవ్వుటకు కాలువల పునర్నిర్మాణము అవసరము. దాదాపు నాలుగు సంవత్సరముల కాలములోగా మూడు దశలలో ఈ పనులు కొనసాగింపబడుటకు పని 1958 మేలో ప్రారంభింపబడినది. 1961-62 సంవత్సరము నాటికి పూర్తి కాగలదని భావింపబడుచున్నది. 1959-60 లో ఒక కోటి రూపాయల మొత్తమును వ్యయపరచుటకు ప్రతిపాదింపబడినది. మిగతా పథకము లన్నియు అనగా నాగవల్లి కుడికాలువ, వేగవతి ఆనకట్ట పథకము సీతానగరము ఆనకట్ట, మల్లిమడుగు కాళంగి రిజర్వాయరు 1959 జూన్ మాసము పూర్తి కాగలవని భావింపబడుచున్నది. నారాయణపురము ఆనకట్ట 1960 జూన్‌కు ముందే పూర్తి అగును.

13. తెలంగాణాలో పి.డబ్ల్యు. పనుల ఐదు మాధ్యతరహా పథకములలో కోయిలసాగరు, భీమునిపల్లి ప్రాజెక్టులు పూర్తి అయినవి. వాటి క్రింద నీటి పారుదల ప్రారంభింపబడినది. పర్ణసాగరు ప్రాజెక్టు పని జరుగుతున్నది. 1959 జూన్‌లో దీనినుండి నీరు గ్రాంటు అంద జేయబడును. అదనపు స్పిల్ వే పనులు జేయుటకు మూసీ ప్రాజెక్టు నేడి నిర్మాణమున పని చురుకుగా సాగుచున్నది.

1959-60 ఖాబీ తరుణములో కనీసము 20,000 ఎకరముల సాగుకు నీరు వదలిపెట్టబడుటకు ఆశింపబడుచున్నది. ఈ మధ్య సంభవించిన అధిక వర్షమును బట్టి అంచనా వేయబడిన 4 లక్షల క్యూసెక్కుల వరదనీటిని నిలిపియుంచుకొనుటకు అనువుగా మూసీ ప్రాజెక్టు నమూనాను మార్చవలసివచ్చినది. సుమారు రూ. 215 లక్షల ఖర్చుతో కూడిన ఈ క్రొత్త ప్రతిపాదనవలన నీటి నిల్వ అధికము అగుననియు, అదనముగా 3,750 ఎకరముల రెండవ పంటకు 10,800 ఎకరముల పచ్చి ఎరువు పైరులకును నీటిపారుదల సౌకర్యము లభించగలదనియు భావింపబడినది. నమోనాలు మార్చుటవల్లను పని ఎక్కువ అయినందువల్లను ప్రాజెక్టు నిర్వహణ కార్యక్రమము కొంత కుంటుపడినది. అది జూన్ 1960 నాటికి పూర్తి కాగలదని భావింపబడుచున్నది.

సిరాల ప్రాజెక్టు పని త్వరితగతిని సాగుచున్నది. ఉద్దేశింపబడిన క్రొత్త అయకట్టులోని కొంత భాగము 1959-60 ఆబీ తరుణములోగా ఉపయోగములోనికి తీసికొనిరాబడగలదు.

14—ఆంధ్ర ప్రాంతమునకు రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలములో నిర్మించుటకు ప్రతిపాదింపబడిన మధ్య తరహా క్రొత్త ప్రాజెక్టులలో తూర్పు గోదావరి జిల్లాలోని తొర్రిగడ్డ పంపింగు పథకము, నెల్లూరు జిల్లాలోని పాలేరు—బిట్రగుంట సరఫరా కాలువ త్రవ్వకము, శ్రీకాకుళం జిల్లాలోని పైడిగం ప్రాజెక్టు, కర్నూలుజిల్లాలోని జుర్రేరు రిజర్వాయరు పథకము ఇదివరకే మంజూరు చేయబడినవి. 1959-60 సంవత్సరములో పీటి అమలు చురుకుగా సాగగలవు.

15. తెలంగాణా ప్రాంతములో హైదరాబాదు జిల్లాలోని జడ్‌పల్లి, లక్నాపూరు ప్రాజెక్టులకు, ఆదిలాబాదు జిల్లాలోని స్వర్ణ ప్రాజెక్టుకు ఇదివరకే మంజూరు చేయబడినది. జడ్‌పల్లి, స్వర్ణ ప్రాజెక్టులు పని ఇటీవలనే ప్రారంభింపబడినది. వరంగల్లు జిల్లాలోని పాలివాగు ప్రాజెక్టు గురించి ప్రభుత్వమువారు పరిశీలించుచున్నారు. నిజామాబాదు జిల్లాలోని రామడుగు మహబూబునగరం జిల్లాలోని లక్ష్మీసాగరు మొదలైన ఇతర మధ్యతరహా క్రొత్త ప్రాజెక్టులకు సంబంధించిన సాంకేతిక విషయములు పరిశీలనలో నున్నవి. 1959-60 లో క్రొత్త ప్రాజెక్టులకు రూ. 5 లక్షలు మొత్తము కేటాయింపబడినది.

16. చిన్నతరహా నీటిపారుదల పథకములు : నీటిపారుదల కార్యక్రమములో చిన్నతరహా నీటిపారుదల పనులు ప్రధానస్థానమును వహించుచున్నవి. ఆంధ్ర ప్రాంతములో రెండవ ప్రణాళికా కాలమునకు రూ. 242.90 లక్షలు మొత్తము కేటాయించబడినది. ఈ మొత్తంలో వెనుకబడిన ప్రదేశములలోని [illegible] 70 లక్షలు చిన్నతరహా నీటిపారుదల [illegible] ఉద్దేశింపబడినవి. [illegible]

పునరుద్ధరణకును చిన్నతరహా నీటిపారుదల పథకములకును రూ. 201.2 లక్షలు కేటాయింపబడియుండెను. ఈ కేటాయింపులో ఇంకను రూ. 50 లక్షలు చేర్పబడినవి. ఆంధ్రప్రదేశ మంతటికిని మొత్తం కేటాయింపు రూ. 498.92 లక్షలు అగును. మొదటి రెండు సంవత్సరముల కాలములో రూ. 87.14 లక్షలు మాత్రమే వ్యయముచేయుట జరిగినది.

పబ్లికువర్క్సు శాఖక్రింద చిన్నతరహా నీటిపారుదల పథకముల కొరకై 1958-59 సంవత్సరమునకు రు. 84.05 లక్షల మొత్తము కేటాయించబడినది. పథకముల అమలు చురుకుగా సాగుచున్నది. ప్రస్తుతం సంవత్సరమునకు చిన్నతరహా నీటిపారుదల పథకములకొరకై పెట్టుబడి ఖర్చు రు. 117.34 లక్షలవరకు అనగా ప్రణాళిక యొక్క మొదటి రెండు సంవత్సరముల కాలములో అయిన ఖర్చుకు సుమారు 1½ రెట్లు హెచ్చు కాగలదు. 1959-60 సంవత్సరమునకు ఆంధ్ర తెలంగాణా ప్రాంతములకు చెరియొక పబదిలక్షలు చొప్పున రు. 100.00 లక్షలు మొత్తము కేటాయింపబడినది. చిన్నతరహా నీటిపారుదల పథకముల కొరకై రాబోవు సంవత్సరములో భారత ప్రభుత్వము వారు ఉదారముగా ద్రవ్యసహాయము జేయగలరని మేము ఆశించుచున్నాము. పూర్వముకంటె మిక్కిలి విస్తృతమైన కార్యక్రమమును నిర్వహించుటకు ఈశాఖకు తగినస్థాయి కుదిరినది. సాధ్యమైన సందర్భములందెల్లను సంబంధించిన ఆయకట్టు దారులకు భారత సేవకసమాజ్ వారికిని, యితర వర్తకసంఘములకు పనులు అప్పగింపబడుచున్నవి.

18. వరద నివారక పథకములు: ఆంధ్ర ప్రాంతముకొరకు వరద నివారణ పథకములకై మూడుకోట్లు రూపాయలు మొత్తము కేటాయింపబడినది. ఇది రాజ్యప్రణాళిక లోనిదికాదు. ఇది కేంద్రప్రణాళికలో భాగమే. ఈ పథకముకోసము భారత ప్రభుత్వమువారికి రుణములు ఈయబడుచున్నవి. 1956-57, 58-59 సంవత్సరములలో వరుసగా రు. 18.00 లక్షల రు. 29.00 లక్షల మొత్తము ఖర్చైయినది. ఈ సంవత్సరమునకై బడ్జెట్టులో కేటాయింపబడినది. 51.00 లక్షల మొత్తము పూర్తిగా ఖర్చు కాగలదు. ఇటుపై చేర్కొనబడిన ప్రధానమైన వరదనివారణ పనుల విషయములో పనులు చురుకుగా కొనసాగుచున్నవి. అవేవనగా, తూర్పు తుంగభద్ర ముదుగునీటికాలువకు అభివృద్ధి పనులు బుడమేరు వరదకట్టలు.

సీతానగరం నుండి వైకుంఠపురము వరకు వరదకట్ట. అనేక ఇతర చిన్నతరహా పథకములుకూడ చురుకుగా కొనసాగుచున్నవి. ఈ సంవత్సరము ఇంకను పెట్టుబడి పథకములు లభించుటకై ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి.

1959-60 సంవత్సరములో ఒక కోటిరూపాయలు ఖర్చుపెట్టుటకు ఉద్దేశింపబడినది. ప్రతిపాదింపబడిన పథకములలో కొన్ని నీటిపారుదల ప్రయోజనముతో కూడిన రిజర్వాయరు పథకములు. వాటిని అమలుపరచుటకుముందు భారత ప్రభుత్వమువారు వరదనివారణ కార్యక్రమముక్రింద అవి నిర్వహింపబడుటకు ఆమోదం యివ్వవలసి యున్నది. 1958 సెప్టెంబరు నెలలో జరిగిన విధముగా తెలంగాణాలో గోదావరినదిని ఆనుకొనిఉన్న కొన్నిప్రాంతములు వరదల మూలముగా దెబ్బతినుటకు అవకాశమున్నది. తగినవరద నివారక చర్యలు సూచించుటకుగాను ఒక సబ్ డివిజను తెలంగాణకై మంజూరు చేయబడినది.

19. 1958 సెప్టెంబరు నెలలో గోదావరికి తీవ్రమైన వరదలు వచ్చినవి. 1953 లో వచ్చిన తీవ్రమైన వరదల తర్వాత తిరిగి 1958 లో అట్లు సంభవించెను. ఆ వరదలవలన తూర్పు, పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాలకు తీవ్రనష్టము వాటిల్లినది. అఖండ గోదావరి దాని పాయలయొక్కయు కట్టలను 1953 లో వచ్చిన వరదలవంటి వరదలనుకూడ తట్టుకొనగలుగుటకై బలపరచుటకును అభివృద్ధిపరచుటకును అంచనాలు తయారుచేయబడినవి. సాధ్యమైనంత త్వరలో పనులు ఆరంభం కాగలవు. 1958 అక్టోబరు నెలలో కర్నూలు, కడప, చిత్తూరు జిల్లాలలో పెద్దఎత్తున వరదలువచ్చి, నీటిపారుదల వనరులకు ప్రధానముగా చెరువులకు తీవ్రనష్టము వాటిల్లినది. క్రిందటి వర్షఋతువులో విశాఖపట్టణము శ్రీకాకుళము, జిల్లాలలోకూడ పెద్ద ఎత్తున వరదలు వచ్చినవి. వాటి వలన నీటి పారుదల పథకములకు తీవ్రనష్టము కలిగినది. ఈ రెండు జిల్లాలలోను వరదలవలన దెబ్బతిన్నవాటికి మరమ్మత్తులకొరకై సుమారు రు. 20.00 లక్షలు ఖర్చుకాగలవని అంచనా వేయబడినది. మరమ్మతులు ఇప్పటికే ఆరంభింపబడినవి. ఇందు నిమిత్తమై రెండు డివిజన్లు మంజూరు చేయబడినవి. ప్రస్తుతమున్న వరదకట్టల ఎత్తు పెంచుట, అవసరమైన ప్రదేశములందెల్లను క్రొత్త వరద కట్టలను నిర్మించుటవంటి శాశ్వత వరద నివారక చర్యల విషయముకూడ పరిశీలింపబడుచున్నది.

20. పూండిలో ఉన్న నీటిపారుదల పరిశోధనా కేంద్రములో ధవళేశ్వరము ఆనకట్ట తలుపుల ఎత్తు 8 అడుగుల నుండి 6 అడుగులకు పెంచు [illegible] కొంత కాలముగా పరిశీలన సాగుచున్నది. ఈ తలుపులయొక్క ఎత్తు పెంచడంవల్ల ఫలితం నీటి [illegible] ఎలాఉంటుందో పరిశీలన చేయుగా [illegible]

ఏర్పాటు చేయుటవలన 1.1 లక్ష ఎకరాలు మొదటి పంటక్రింద అదనంగా 60 వేల ఎకరాలు రెండవ పంటక్రింద సాగు అగునని తలంచబడుచున్నది. ఈ పథకము రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో చేర్చబడినది. ఇది ఆదాయ దృష్ట్యా లాభదాయకమైనది. పూర్తి పరిశీలన చేయుట గురించి ప్రభుత్వము ఆలోచించుచున్నది. ఈ తలుపులు పెంచుటవలన అనకట్టకు ప్రమాదము వాటిల్లకుండా ఉండుటకు జాగ్రత్తగా పరిశీలనలు జరుపబడుచున్నవి. 59-60 బడ్జెట్టులో యీ పనికిగాను 100 రూపాయలు నామమాత్రముగా కేటాయించబడినవి.

పోచంపాడు ప్రాజెక్టు: 1958 డిసెంబరులో పోచంపాడు ప్రాజెక్టు పరిశీలన పూర్తియైనది. ముసాయిదా నమోనాలు అంచనా సాంకేతిక పరిశీలన నిమిత్తమును కేంద్రజల విద్యుత్సంఘము వారికిని, వారము పదిదినములు అంతిమ ఆమోదము నిమిత్తము ప్రణాళికా సంఘము వారికిని పంపబడగలవు. పోచంపాడువద్ద విస్తృతమైన నీటి పారుదలకును విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తికి అవకాశము గలదని పరిశీలనలో తేలినది. ఈ పథకము క్రింద ఒక మట్టి డాము నిర్మింపబడును. కొన్ని కాలువలు త్రవ్వబడును, వాటివలన సుమారు 20 లక్షల ఎకరముల భూమికి నీటిపారుదల సౌకర్యము కలుగును. మరియు 125,000 కిలోవాట్ల విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పన్నమగును. ఇటుపై పేర్కొనబడిన ప్రయోజనములను సాధించు నిమిత్తమై ప్రస్తుతము ఒక యకరము ప్రాజెక్టుగా ఇచ్చుట సుమారు రు. 15.25 కోట్లు వ్యయముతో నదీజలములలో కొంతభాగమును మాత్రమే ఉపయోగించుటకు ఉద్దేశింపబడినది. పథకమిది, దీనివలన (1) నిజామాబాదు, కరీంనగరం జిల్లాలలో 3,60,000 ఎకరములు సాగు క్రిందకు తెచ్చుట, (2) 20,000 కిలోవాట్ల విద్యుచ్ఛక్తి జనింపచేయుట సాధ్యమగును.

22. గొట్టపు బావులు : భూమి అడుగున ఉన్న నీటి వనరులను ఉపయోగించు నిమిత్తమై సాంకేతిక సహకార పథకము క్రింద కోస్తా జిల్లాలలో భారత ప్రభుత్వమువారు పది గొట్టపు బావులు త్రవ్వించిరి. ఈ బావుల నిర్వహణ, పని అమలు కార్యక్రమములు రాష్ట్ర ప్రభుత్వము వారిచే స్వీకరింపబడినవి. ఈ బావుల నిర్మాణమునకై ఖర్చు మొదట భారత ప్రభుత్వము భరించినది. అది రాష్ట్ర ప్రభుత్వమునకు ఇయ్యబడిన దీర్ఘకాలిక ఋణముగా పరిగణింపబడెను. అనేకటిని త్వరలో ఉపయోగములోనికి తెచ్చుటకై ఇంజనీర్లు ప్రతిపాదనలు రూపొందించుచున్నారు. శ్రీకాకుళము, విశాఖపట్నము జిల్లాలలో పథకములు శీఘ్రముగా జరుపుటకై విశాఖపట్నం, వాల్తేరు ప్రధాన కార్యస్థలములుగా ఒక క్రొత్త సర్కిలు స్థాపింపబడినది.

24. నీటిపారుదల - సమావేశములు : అన్ని జిల్లా కేంద్రములలోను స్థానిక ఎమ్. ఎల్. సి. లను, ఎమ్. పి. లను పెద్దరైతులను ఆహ్వానించి నీటిపారుదల సమావేశములు ఏర్పరుపబడినవి. ఈ సమావేశములకు ఎక్కువమంది హాజరగుచు వచ్చిరి. ఆ సమావేశములు స్థానిక నీటిపారుదల సమస్యలను, వెనువెంటనే కావలసిన నీటిపారుదల అవసరములు, జిల్లాలలో ఆయా పథకములకు రైతులు ఇచ్చు ప్రాధాన్యతను బాగుగా అర్థము చేసికొనుటకు తోడ్పడినవి.

ప్రతి జిల్లాలోను జిల్లా నీటి పారుదల సలహాసంఘము స్థాపింపబడినది. ఈ సంఘములు చాలవరకు చక్కగా పనిచేయుచున్నవి.

25. మురుగునీటి కాల్వల పథకములు : ప్రస్తుతము డెల్టా ప్రాంతములో గల చిన్నతరహా మురుగునీటి పారుదలకు సంబంధించిన కాల్వలు ఉపేక్షింపబడుచున్నవి. ఈ కాల్వలకు అభివృద్ధిపనులు జరుపు విషయములోను, వాటి నిర్వహణ విషయములోను ప్రత్యేకశ్రద్ధ చూపుటకును తలపెట్టబడినది. రైతులు కూడ వార్షిక విరాళములు ఇచ్చుటకు సమ్మతించినట్లు కొన్ని సమావేశములలో తెలియపరచినారు. ఈ విరాళముల మొత్తము మురుగునీటి కాల్వల సక్రమ నిర్వహణకొరకై ప్రత్యేకింపబడును. ఈ విరాళమును వసూలు చేయు పద్ధతినిగూర్చి పరిశీలింపబడుచున్నది.

కార్మికులు : జీతముపై సెలవుదినములు, ఎక్కువకాలము పనిచేసినందులకు బత్తెము, గ్రాట్యుయిటీ లీవు, మొదలైన రూపములలో కార్మికులకు ఉదారముగా సౌకర్యములు కలుగచేయబడినవి. కార్మికులకు తగినంతగా సదుపాయములు సమకూర్చు విషయమై ప్రత్యేకశ్రద్ధ వహింపబడినది.

పూర్వరీతిగనే మన కార్యక్రమములనే ప్రగతిశీలముగ సమర్థనీయముగ కొనసాగింపగలమనియు విశ్వసించుచున్నాను. అట్లు కొనసాగించినచో శాశ్వతముగా క్షామనివారణ జరుగును. దిగుమతులు అవసరము లేకుండగనే సమృద్ధిగా ఆహారము లభింపగలదనియు గట్టి విశ్వాసము గలదు.

అధ్యక్షా, ఈ డిమాండును ప్రతిపాదించుచున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : కోత తీర్మానములు వచ్చినవి. మంత్రిగారి ప్రారంభోపన్యాసము ప్రతులను తెలుగులో సభ్యులకు అందజేస్తే బాగుంటుంది.

శ్రీ జె. వి. నర్సింగరావు : * ఇంగ్లీషు ప్రతులున్నాయి. వాటిని అందజేస్తున్నాను. తెలుగు సైక్లోస్టైలు చేయిస్తున్నాను.

శ్రీ కె. [illegible] : [illegible] ఇచ్చిన ప్రతి [illegible] జరుగుచున్నది. [illegible]

*Original in English. [illegible]

Dr. M. Chenna Reddy (Vikarabad-General) : The English Copies also may be given.

Mr. Speaker : There is no objection.

DEMAND No. IX—Irrigation—Rs. 2,14,40,300

Dr. M. Chenna Reddy : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(To discuss about the indifference and deliberate failure to take up Devanoor Project even after its inclusion in the Second Five Year Plan.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(To discuss about deliberate indifference towards Vamsadara Project in Srikakulam District.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri G. Suryanarayana : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(శ్రీకాకుళం జిల్లా, ఆప్పలివలస చెరువునుంచి వచ్చిన వడిగెడ్డకు, విజయనగరం తాలూకా తాతావారి కట్టలివద్ద అడ్డకట్టు కట్టినయెడల సుమారు 50 వేల ఎకరాలలో వరి పండువిషయం ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకువచ్చుటకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(విజయనగరం తాలూకాలోను, సాలూరు తాలూకాలోను లక్ష ఎకరాలు వరి పండుటకు చంపావతి నదికి ఆంధ్రధరి, జగన్నాథపురంవద్ద ఆనకట్టే విషయమై ప్రభుత్వం అశ్రద్ధ చూపుతున్నందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

([illegible])

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(భీమునిపట్నం తాలూకా నడిపల్లి రైతులు కోపరేటివు సొసైటీ ఇరిగేషను స్కీము మరామత్తుకు ప్రభుత్వం ఆర్థిక సహాయము గురించి ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకు రాగలందులకు.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri Mohammad Tahseel : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(భద్రాచలం తాలూకా నల్లబెల్లి పెద్దచెరువుకు పంట కాలవలు త్రవ్వించుట ద్వారా రైతాంగమునకు నీటిపారుదల సౌకర్యము కలిగించక పోయినందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(తాలిపేరు కుడికాల్వయందు నిర్మించుటద్వారా కొన్ని వేల ఎకరాల భూమిని సాగుకు తేలేకపోయినందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(శబరి నదిపై ప్రాజెక్టు కట్టనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(మొరుయూరు, వేగ, చుక్కలేరు, సీతారామపురం రాళ్ళవాగు, మొదలైన వాగులకు చిన్న చిన్న డాములు కట్టుటద్వారా ఇరిగేషన్ సౌకర్యాలు కలిగించలేక పోయినందులకు.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri K. Venkata Reddy : I am not moving my cut motions, Sir.

నేను కోత తీర్మానములు ప్రతిపాదించడము లేదు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు : ప్రతి సభ్యుడూ కోత తీర్మానములు నిర్ధిష్టముగా ప్రతిపాదించకపోవడం యేమి సాంప్రదాయము ?

[illegible]

Sri K. Ramachandra Reddy : I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(రామన్నపేట తాలూకాలో ఆత్మకూరు చెరువులోకి బిక్కేరు నదినుండి కాల్వ త్రవ్వటానికి గ్రామప్రజలు డిపాజిట్ కట్టినప్పటికి నేటివరకు ఏలాంటి చర్య తీసుకోనందున.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(నల్లగొండ జిల్లా రామన్నపేట తాలూకాలో మోత్కూరు బిక్కేరు నుండి అనకట్ట కట్టనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(నల్లగొండజిల్లా రామన్నపేట తాలూకాలో మూసాంపల్లిలో తెగిపోయిన చెరువు మరమ్మత్తు చేయుటకు సర్వే చేసికూడ పని ప్రారంభించనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(రామన్నపేట తాలూకాలో భాగలింగము అనకట్టను ఎత్తు పెంచడం వెడల్పు చేసి క్రింది మల్లెపల్లి, అర్వాది వగైరా గ్రామాలకు నీరు వచ్చేటట్లు చేయనందుకు.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri G. Yellamanda Reddy : I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు పూర్తి పథకము నెల్లూరుజిల్లా మెట్టప్రాంతాలైన పొదిలి, కనిగిరి, ఉదయగిరి, కందుకూరు మొదలగు తాలూకాలకు ఉపయోగపడు విధంగా రూ. 122 కోట్లు ఖర్చు అయ్యే పథకాన్ని ప్రభుత్వం అంగీకరించనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు నిర్మాణాన్ని త్వరగా పూర్తిచేయుటకు కావలసిన మొత్తాన్ని రూ. 7 కోట్లకు మించకుండా మంజూరు చేయనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు పనిచేయు కార్మికుల కోర్కెలను నెరవేర్చకుండా ఆ కార్మికులు సమ్మెను చేపట్టవలసిన స్థితి కల్పించినందుకు.)

Mr. Speaker: Motions moved.

Sri Kakani Venkatratnam: I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(To discuss about the failure of the Government to take up the Budameru reservoir scheme in Krishna District;

To impress upon the Government the urgent need to speed up the work relating to Diversion schemes and raising of bunds to Budameru.)

Mr. Speaker: Motion moved.

Sri T. Hygrivachary: I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(To discuss about the failure of the Government in not providing adequate funds to commence Pochampadu project;

To discuss about the 'Gandi Ramaram Project' in Warangal District and for not allotting the amount in budget to begin the work.)

Mr. Speaker: Motion moved.

Sri G. Ramulu: I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

([illegible] ప్రాజెక్టు [illegible])

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

([illegible] ప్రాజెక్టు [illegible])

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(మంథెన తాలూకాలో ఖానాపురం గ్రామ శివారులో గల శికస్తు చెరువును మరమ్మతు చేయకపోయినందులకు.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu : I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to appoint Advisory Committee to go into the working of every major project and tender advice on the issues including non-technical matters.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to take suitable measures to expedite the works of Nagarjunasagar projects by prevailing upon the Government of India to allot more funds.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(Failure of ~~the Govt.~~ to express dissatisfaction to obtain sanction from Govt. of India to include Pochampadu Project in the Plan.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to prevail upon the Government of India to include the full scheme of Tungabhadra High Level Canal as originally designed in the Plan and to take steps to get sufficient allotments for the early completion of the scheme.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to take effective steps to finalise the scheme of Vamsadhara Project.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri [illegible] : Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(వేములవాడ ప్రాజెక్టును కట్టుటలో అంతులేని జాప్యం జరుగుచున్న విషయంను గురించి.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(వేములవాడ ప్రాజెక్టు కుడి కాలువను స్కీమునుండి తొలగించిన విషయమును గురించి.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టును రెండుదశలుగా నిర్మించుటకు అంగీకరించని విషయమ్ము చర్చించుటకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టును కేంద్ర ప్లానింగ్ బోర్డువారు బి లిస్టులో చేర్చిన విషయమును చర్చించుటకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(మూసీనది ప్రాజెక్టు నిర్మాణములో అంతులేని జాప్యం జరుగుచున్నప్పటికీ ప్రభుత్వం ఏమీ శ్రద్ధతీసుకొని సౌకర్యం కలిగించుకోలేకపోవటమును గురించి.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

([illegible] నష్టం కలిగించుచున్న విషయమును చర్చించుటకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

([illegible] ప్రాజెక్టు [illegible] నిర్మాణమును [illegible] గురించి.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

([illegible])

Mr. Speaker: Motions moved.

Sri K. Punniah : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(For not providing the Nandivada Project of Srikakulam District in the Budget.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(For the failure of Government in not attending to the Vamsadara Project of Srikakulam District.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(For not providing Head sluice for Kintvali Channel of Srikakulam District at Podali.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

[(1) For not taking any steps for the construction of Anicut at Ardikavalsa for Cheepurupalli Channel; 2) at Pydayavalsa for Budumurugadda and (3) at Pathikayavalsa for Bhulobpadu gedda of Cheepurupalli Taluk.]

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

([illegible] 21,000 [illegible])

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri Dharma Bhiksham : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

([illegible])

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(నల్లగొండ తాలూకాలోని చిన్నపాలేరు ప్రాజెక్టునిర్మాణానికి ఇప్పటికి పూనుకోకపోవటం గురించి.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri Ranganathrao Bolanwar : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(For the failure of the Government to get irrigation works repaired.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(For the failure of the Government to exclude tanks with ayacuts from the reserved forests in Andhra Pradesh.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to construct a dam across 'Satnala' river near 'Medugnda' village in Adilabad taluq and to provide water facilities to about ten villages where failure of crops is an annual feature.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri G. Yellamanda Reddy : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(గుంటూరుజిల్లాలోని [illegible] డ్రైన్ ఇంప్రూవ్‌మెంట్ స్కీమును [illegible] పూనుకోనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(గుంటూరుజిల్లా [illegible] కాలువక్రిందను 10 సం. లుగా సాగుచేసుకొన్న భూములను ఆయకట్టుక్రింద చేర్చి రైతుల ఇబ్బందులను తొలగించుటకు ప్రభుత్వం పూనుకోనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

([illegible])

మొదలగు విషయాలపై చర్చించి ప్రభుత్వానికి తగుసూచన లిచ్చేందుకు సహాయపడేందుకు ప్రతి గ్రామంలో యిరిగేషను కమిటీలను ఏర్పాటుచేయుటకు ప్రభుత్వం పూనుకోనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(గుంటూరుజిల్లా పల్నాడు తాలూకా గంగిరెడ్డిపల్లెవద్ద రిజర్వాయరును నిర్మించుటకు 1944 సం. నుండి పరిశీలన జరిపి లాభదాయకమని భావించి నప్పటికి యింతవరకు ఆ రిజర్వాయరు నిర్మించుటద్వారా వెనుకబడిన ప్రాంతం ప్రజలకు తగు సౌకర్యాలు కల్గించుటకు ప్రభుత్వం పూనుకోనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(గుంటూరుజిల్లా పల్నాడు తాలూకాలోని వాగుశేటికి భట్రుపాలెంవద్ద ప్రాజెక్టు ఎన్నో సంవత్సరాలుగా పరిశీలన జరుపుచున్నప్పటికి యింతవరకు మంజూరుచేసి నిర్మాణం చేయుటకు పూనుకోనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(మైనరు యిరిగేషను పనులను చేయించుటకు కంట్రాక్టు పద్ధతిని రద్దుచేసి ఆయా స్థానిక సంస్థలద్వారా లేదా లేబరు కంట్రాక్టు సొసైటీలద్వారా చేయించుటకు ప్రభుత్వం పూనుకోనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(పి. డబ్ల్యు. డి. డిపార్టుమెంటులో జరుగుచున్న అవినీతి, ముఖ్యంగా పనుల నిర్వహణలో అధికారుల లంచగొండితనమును పూర్తిగా నిర్మూలించుటకు ప్రభుత్వం పూనుకోనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(కొత్తలిముంపు నివారణ సమగ్ర స్కీమును అమలు పరచుటలో జరుగుచున్న జాగును గురించి చర్చించుటకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(బుడమేరు కట్టల నిమిత్తం తీసుకొనే భూమికి నష్టపరిహారం చెల్లించుటలో జరుగుచున్న ఆలస్యమును గురించి చర్చించుటకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(కృష్ణాబ్యారేజి స్కీముక్రింద అదనంగా సాగులోనికి వచ్చే భూమికి నీటి సదుపాయములు కల్పించేందుకు ముఖ్యంగా పెదనందిపాడు ఎగువకాల్వ పథకమును యిందులో చేర్చనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(కృష్ణా గోదావరి డెల్టాలోని ముంపు నివారణ స్కీములను వెంటనే అమలుపర్చుటద్వారా రైతుల యిబ్బందులను తొలగించనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(విజయవాడ తాలూకా కోనాయగండి స్కీమును, మదుసుమల్లి రిజర్వాయరు స్కీమును పొందుగల స్కీమును వెంకటాపురం స్కీమును వెంటనే అమలు జరపుటకు ప్రభుత్వం సత్వరచర్యలు తీసుకోనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(పూర్వపు జమీందారీ గ్రామాలలోవున్న పంటకాల్వలను పి. డబ్లు. డి. స్వాధీనం చేసుకొని మరమ్మతు చేయుటకు తక్షణచర్యలు తీసుకోనందులకు.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri J. Ananda Rao : I beg to moye :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(కరీంనగరం జిల్లాలో పి. డబ్ల్యు. డి. వారు మైనర్ ఇరిగేషన్ కార్యకలాపాలలో సకాలమునకు లోవ్వడక టెక్నికల్ ఇబ్బందులనే కారణాలతో అనేక పనులు చాలకాలం పడచేసి వుంచుతున్నందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(ఇరిగేషన్ డిపార్టుమెంటువారు ముఖ్యంగా ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు గారు చెరువు, కుంటల మరమ్మతు వ్యవహారాలలో స్థానికంగా వున్న ఆయకట్టు దారులకు కంట్రాక్టు ఇవ్వటానికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వడమేకాక అసలు కారకే సేవక సమాజమువారు ఎక్కడున్నా వారికి కంట్రాక్టులు ఇచ్చేటట్లు కనుగొని వర్తింపచేయకపోవుటకు.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Smt. A. Kamala Devi : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. [illegible] for Irrigation by [illegible] 100

(భువనగిరి తాలూకాలోని గంధమళ్ళచెరువు మరమ్మతు గురించి చర్చించుటకు, చెర్లమత్తాడల తెవెల్లును తగ్గించుటవల్ల జరుగుచున్న నష్టమునుగురించి చర్చించుటకు.)

Mr. Speaker: Motion moved.

Sri G. Suryanarayana: Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(To discuss about the negligent attitude of the Government towards Visakhapatnam and Srikakulam Districts in respect of Irrigation and other development works.)

Mr. Speaker: Motion moved.

Sri N. Ramulu: I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(చిక్కవోలు తాలూకా దేశబద్ది చానల్ హెడ్‌వర్క్సు రిపేరు ఎస్టిమేట్సు 1956 లో తయారు గావింపబడినను అందుపై యింతవరకు తగుచర్య తీసుకొని మరమత్తు చేయనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(చిక్కవోలు తాలూకా సంరెమ్మగెడ్డ రిజర్వాయరు ఎస్టిమేట్సు తయారు కాబడి 4, 5 సంవత్సరములు గావచ్చినను, ఆ రిజర్వాయరు కట్టుటకు తగు చర్యలు యింతవరకు తీసికొననందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(చిక్కవోలు తాలూకా హరిసాగరమునకు కావలసిన మరమత్తులన్నియు [illegible]గావించవలెనందుకు.)

Mr. Speaker: Motions moved.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya: I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(గాజులు బండ ప్రాజెక్టు నిర్మాణం ప్రాంతంలో సిమ్మెంటు దుర్వ్యయం అయి బ్లాకు మార్కెటులో అది చౌకగా లభించుతున్న విధానాన్ని నిరసించుటకు.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri N. Peddanna : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(ఖమ్మంమెట్టువద్ద మునేరు కట్టు కాలువ గత వర్షాకాలంలో అధిక వర్షాలుపడి గండ్లు పడ్డందున, స్థానిక రైతులు తమ స్వంతడబ్బుతో, డి. యి. ఓ. గారు తరువాత యిస్తామన్నందున, పడిన గండ్లు పోయించినను, తరువాత రైతులు తమడబ్బు రావలసిన ఎన్నిసార్లు డి. ఇ. ఓ. కాని, ప్రభుత్వంగాని ఇంతవరకు ఆ డబ్బు ఇవ్వనందులకు.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri N Ramulu : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(చెక్కలి తాలూకా తాడివాడ చెరువు ఎస్టిమేట్సు చాలకాలము క్రిందటనే తయారు కాబడినను అందుకు తగుచర్యలు తీసికొనకుండా ప్రతి యేటా తాత్కాలికపు మరమ్మత్తుల క్రింద కొన్ని వేల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టుచున్నందులకుగాను.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(చెక్కలి తాలూకా రెడ్డిపాడు గ్రామపు పీతాసాగరమును 1948 సంవత్సరపు వరదవల్ల గండ్లుపడిన నాటినుండి నేటివరకు ఎటువంటి మరామత్తులు చేయనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(చెక్కలి తాలూకా [illegible] గ్రామపు పెద్ద చెరువు [illegible] మరామత్తులు చేయనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(చెక్కులి తామరవల్లి గ్రామపు పూరచెఱువును మరామత్తులు చేయమని గతపది సంవత్సరములనుండి కోరుతున్నను యింతవరకు తగుచర్యలు తీసికోనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(చెక్కులి తాలూకా వశాసా గ్రామపు జగన్నాథ సాగరము మరామ్మతులు పూర్తిగా చేయనందుకు.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri N. Peddanna : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(ఖమ్మం తాలూకా దానమాయిగూడెం చెరువు అధికవర్షాలవల్ల గండ్లు పడినందున డి. ఇ. ఓ. గారి వాగ్దానం ప్రకారంగా రైతులు తమ స్వంతడబ్బుతో 1400 లు పెట్టి గండిని పోయించిన తరువాత, డి. ఇ. ఓ. గారు తాము తరువాత మీరు చేసిన ఖర్చును యిస్తామని ఇంతవరకు రైతులు ఎన్ని సార్లు మొరపెట్టుకొన్నను డి. ఇ. ఓ. గాని ప్రభుత్వంగాని ఇంతవరకు రైతుల మొర ఆలకించనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(ఖమ్మంజిల్లా మధిరతాలూకా తీరువెల్లి వద్దగల, కుంచపర్తి వాగుబంధం, పోయించవలెనని స్థానిక రైతులు కోరితే అందుకు ప్రభుత్వం నాలుగోవంతు విరాళం కట్టమన్నందున అందుకు రైతులు 1800 లు 24-2.56 న అడ్వాన్సు కట్టినప్పటికీ ఆ వాగు బంధం ఇంతవరకు కట్టించనందులకు చర్చించుటకు.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri S. K. V. Krishnavataram : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(For not taking up Tammileru and Yerrakalva Projects in 1959-60.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri M. Satyanarayana Raju : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(For the failure of Government to reconstruct the Gedda anicut at Lazidam in Cheepurupalli Taluq.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(The failure of Government to construct an anicut at Sethu Bhimavaram on Budumuru Gedda in Cheepurupalli Taluk.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(For not providing a token grant for the investigation of an anicut at Nandiwada on Nagavalli river, Srikakulam District.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(Not repairing the damages to tanks and gedda anicuts Vedullavalasa, Billalavalsa, Cheepurupalli Taluq.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(Discussing the repair of irrigation tanks of Pakiri Kittali of Gajapathinagaram constituency, Vijayanagaram Taluq.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(The failure of Government to execute Anandapuram Gedda Kattu at Bellamitta in Vizianagaram Taluq.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(The failure of Government to reconstruct an anicut across Sapagedda at Devuni Kanapaka village in Cheepurupalli Taluq.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for Irrigation by Rs. 100

(The failure of Government to repair to the anicut to Yelagagedda at Peda Bantupalli belonging to Routupalli, its hamlet in Chipurupalli taluq.)

DEMAND No. XXXIX - Capital Outlay on Irrigation — Rs. 7,71,92,700.

Sri G. Yellamanda Reddy : I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 7,71,92,700 for Capital Outlay on Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు నిర్మాణాన్ని ఒకేదశగా గుర్తించి మంజూరు చేయనందులకు, ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళిక కాలములోనే పూర్తి అయ్యేందుకు అవసరమైన తగుమొత్తాలు కేటాయించనందులకు, బహుళార్థ సాధక ప్రాజెక్టుగా గుర్తించనందులకు.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri V. Visweswara Rao : I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 7,71,92,700 for Capital Outlay on Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జునసాగర ప్రాజెక్టు ప్రాంతంలోని watch men అందరకు డ్రస్సులు సప్లయి చేయనందులకు; పండుగ సెలవులు క్యాజువలు లీవులు ఆదివారం సెలవులు యివ్వనందులకు, అదనపు పనికి అదనపు జీతం చెల్లించనందులకు, జీతాలలో వ్యత్యాసం చూపుచున్నందులకు, ఇంక్రిమెంట్లు యివ్వనందులకు, యిండ్ల వసతులు కల్గించనందులకు, లా బహదూరు అనే watch man ఉద్యోగమునుండి విరమించుకున్నప్పటికి యింతవరకు డిపాజిట్లు మొత్తం రిఫండు చేయనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 7,71,92,700 for Capital Outlay on Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జునసాగరు ప్రాజెక్టువద్ద హైస్కూలుకువెళ్ళే పనివారల పిల్లలకు బస్సుఛార్జీలు వసూలు చేయుచున్నందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 7,71,92,700 for Capital Outlay on Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జునసాగరు ప్రాజెక్టుకు ముఖ్యమంత్రిగారు వచ్చిన సందర్భంలో నాన్ గెజిటెడ్ ఉద్యోగులు తదితర పనివారలు తమ యిబ్బందులను గురించి చెప్పుకొనుటకు ది. 30-12-58 న రాగా ఇంటర్వ్యూ కూడా యిచ్చుటకు నిరాకరించినందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 7,71,92.700 for Capital Outlay on Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జునసాగరు ప్రాజెక్టు కాల్వల పరిశీలన డిపార్టుమెంటులో పని చేస్తున్న మేస్త్రీలను తీసివేసి సంవత్సరములో పనిలేదని రిట్రెంచి చేస్తూ క్రొత్త

వారిని కాల్వల త్రవ్వకములలో మేస్త్రీలుగా రిక్రూట్ చేస్తూ సీనియారిటీ గుర్తించనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 7,71,92,700 for Capital Outlay on Irrigation by Rs. 100

(అనుభవం సర్టిఫికెట్లువున్నా క్లాష్టర్లను నాగార్జునసాగరు పనులలో పెట్టుకొనక కొత్తవారిని కంట్రాక్టర్లు పెట్టుకొనుటకు ప్రభుత్వం అవకాశములు కలిగించుచున్నందున ఎక్కువ అపాయములు జరుగుచుంటే తగుచర్యలు తీసుకోనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 7,71,92,700 for Capital Outlay on Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జునసాగరు ప్రాజెక్టు కంట్రాక్టరు గాయపడిన పనివారలకు నష్ట పరిహారం చెల్లించవలసివస్తుందనే కారణంతో ప్రయివేటు ట్రీట్‌మెంట్సు యిప్పించుచూ ప్రభుత్వ లెక్కలలోనికి నష్టపరిహారం చెల్లించక నిరాకరిస్తుంటే తగుచర్యలు తీసుకోనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 7,71,92,700 for Capital Outlay on Irrigation by Rs. 100

(పారిశ్రామిక వివాదాల చట్టం ప్రకారం ప్రాజెక్టుపనులలోనుండి పని వారందరి యొక్క రోజువారీ నా స్తవములను కంట్రాక్టర్లు maintainచేయక నిరాకరిస్తుంటే తగుచర్యలు తీసుకోనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 7,71,92,700 for Capital Outlay on Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు వద్ద పనిచేస్తున్న పబ్లిక్ హెల్తు స్టాఫ్ మేస్త్రీల ఇంక్రిమెంట్సు రెండున్నర సంవత్సరాలుగా యివ్వనందులకు, ఎఫ్. టి. ఎ. యివ్వనందులకు, స్కావెంజర్సుకు యితర మున్సిపాలిటీలలో యిచ్చే స్కేళ్ళను యివ్వనందులకు ప్రాజెక్టుకు యిరుప్రైవుల పనిచేస్తున్న స్కావెంజర్స యొక్క జీతాల స్కేళ్ళలో వ్యత్యాసం చూపుతున్నందులకు, యూనిఫారములు సప్లయి చేయనందులకు, తగినంతమంది పబ్లిక్ హెల్తు స్టాఫ్ ను నియమించనందులకు, స్కావెంజర్సుకు చెప్పులు పచ్చులు కావలసియుండేందుకు యిండ్లు యివ్వ నందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 7,71,92,700 for Capital Outlay on Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జునసాగరు ప్రాజెక్టు 1958 [illegible] రు. 1,50,000 [illegible])

To reduce the allotment of Rs. 7 ,71,92,700 for Capital Outlay on Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జునసాగరు ప్రాజెక్టుకు సప్లయి చేయబడుచున్న ఇనుము, సిమెంటు వగైరా సామగ్రి దొంగచాటుగా నాగార్జునసాగరుకు, నాగార్జునకొండరోడ్డు గుండా యితరప్రదేశాలకు పోతున్నా ప్రభుత్వం అరికట్టుటకు తగుచర్యలు తీసుకోనందులకు)

To reduce the allotment of Rs. 7.71,92,700 for Capital Outlay on Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టుపనులలో షుమారు 4,600 మంది work charged వుద్యోగులున్నప్పటికి సుమారు 1800 మందికి మాత్రమే యిండ్ల వసతులు కల్పించినందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 7,71,92,700 for Capital Outlay on Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జునసాగరు ప్రాజెక్టు పనులకు రూ. 1,63,000 లు ఖరీదుతో ఒక మోబైలు వర్కుషాపు సామను గొనుగోలు చేసినప్పటికి అది ఏమాత్రం పనిచేయక నిరుపయోగంగా వుంచినందులకు.)

Mr. Speaker : Motions moved.

DEMAND No. XLIII - Capital Outlay on Multi-purpose River Schemes — Rs. 7,00,90,300.

Sri G. Yellamanda Reddy : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 7,00,90,300 for Capital Outlay on Multi-purpose River Schemes by Rs. 100

(నాగార్జున సాగరు ప్రాజెక్టు క్రింద మునిగిపోయేపల్నాడు తాలూకా పుల్లారెడ్డిగూడెం, పుట్లగూడెం కుస గ్రామాల ప్రజలకు వారికి లోగడ ఎంత భూమి వున్నదో అంతభూమిని అవగా 20 ఎకరాలలోపువారికి పునరావాస ప్రాంతంలో ఇచ్చుటకు ప్రభుత్వం పూనుకోనందులకు, పునరావాస ప్రాంతంలో తగు వసుపాయములు చేయుటకు పూనుకోనందులకు, చెట్లునేమ్మలను తేలంపాట పెట్టకుండా అవి కొట్టుకొని అక్కడనే వినియోగించుకొనుటకు అవకాశం కల్పించనందులకు, నూతనంగా గ్రామాలకు రోడ్లు సదుపాయములు కల్పించనందులకు, మునిగిపోయే గ్రామాలనుండి నూతనగ్రామాలు చేయుటకు ప్రభుత్వమే లారీలువేర్పాటుచేసి వారిసామగ్రిని ప్రజలను చేర్చుటకు ఏర్పాటు చేయనందులకు, ప్రాజెక్టు కామందులు త్రాగుటకొని తెమ్ముటకుగాను తగు సౌకర్యాలు కల్పించుటకు పూనుకోనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 7,00,90,300 for Capital Outlay on Multipurpose River Schemes by Rs. 100

(వంశధార ప్రాజెక్టు స్థలనిర్ణయం ఇంతవరకు చేయనందులకు, సీలేరు ప్రాజెక్టు పని ప్రారంభించనందులకు, తుంగభద్ర ఎగువకాల్వ పనికి, నాగార్జున సాగరు ప్రాజెక్టు నిర్మాణానికి అవసరమైన మొత్తములను కేటాయించక ఆలస్యం చేస్తున్నందులకు.)

Mr. Speaker : Motions moved.

శ్రీ జి. ఎల్లమందారెడ్డి (కవిగిరి) : అధ్యక్షా, మంత్రిగారు చెప్పినట్లుగా మన ఆంధ్రదేశంలో జలసంపద అపారంగా ఉన్నది. కాని ఆ జలసంపదలో చాల తక్కువ భాగమే మనం సద్వినియోగం చేసుకుంటున్నామనే విషయం అందరికీ తెలిసిందే. ఆంధ్రప్రదేశ్ అభివృద్ధికి నాగార్జున సాగర్; తుంగభద్ర హైలెవెల్ ఛానెల్; పోచంపాడు, వంశధార ప్రాజెక్టులు ఎంతో తోడ్పడునని చెప్పుటలో సందేహం లేదు. వీటిలో రెండింటిని ప్రారంభించాము. మూడవది ప్రారంభించబోతున్నాము. నాల్గవదానిని త్వరలోనే ప్రారంభించాలని అనుకొంటున్నప్పటికి ఆ ప్రాజెక్టు విషయంలో మనకు, కేంద్ర ప్రభుత్వానికి మధ్య జరుగుతున్న లావాదేవీలు నిస్పృహను కలిగిస్తున్నవి. నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టుకు మన ప్రభుత్వం పంపిన లెక్క ప్రకారం 125 కోట్లు ఖర్చవుతుంది. కుడికాలువ క్రింద 39 లక్షలు, ఎడమ కాలువ క్రింద 12 లక్షలు మొత్తం 51 లక్షల ఎకరాలు సాగౌతుంది. కాని కేంద్రప్రభుత్వం దశల పేరుచెప్పి 31 లక్షల ఎకరాలు సాగయ్యే మొదటి దశను మాత్రమే అంగీకరించింది. ఈ విషయంలో చాల అన్యాయం జరిగిందని చెప్పక తప్పదు. తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు విషయంలో కూడ మన ప్రభుత్వం పంపిన estimates ను అంగీకరించక దానిని తగ్గించి చివరకు 12.27 కోట్లు ఖర్చుకు మాత్రమే సమ్మతించినట్లు మంత్రిగారు చెప్పారు.

(Sri M. R. Appa Rao was in the Chair)

అందువల్ల ఆయకట్టు చాలా తగ్గిపోతుంది. 25 కోట్లు ఖర్చుపెట్టిన [illegible] ఎకరాలు సాగయ్యేవి. కాని ఇప్పుడు 12 కోట్లు మాత్రమే ఖర్చు [illegible] 68,250 ఎకరాలు మాత్రమే సాగౌతుంది. ఈ [illegible] [illegible]

అదేవిధంగా పోచంపాడు ప్రాజెక్టులో మొదటి దశకు 14 కోట్లు ఖర్చుపోతుంది. ఈ ప్రాజెక్టు తెలంగాణా వాసులకు ముఖ్యంగా నిజామాబాదు, ఆదిలాబాదు, కరీంనగర్, వరంగల్ జిల్లాలకు ఉపయోగకరమైనది. వంశధార ప్రాజెక్టు కొరకు సుమారు వంద సంవత్సరాలనుండి ఆందోళన జరుగుతున్నది. గొట్టం, సింగిడి, మదనాపురాలమధ్య అది తిరుగుతున్నది. అది ఎప్పుడు ప్రారంభమౌతుందో ఏమో? ఐనా దానికి 750 లక్షలు మాత్రమే ఖర్చు పౌతుంది. 815 వేల ఎకరాలవరకు సాగౌతుంది. దానినికూడ ప్రారంభిస్తామని ప్రభుత్వం చెప్పుతున్నది. అది ఎప్పుడు ప్రారంభమై, ఎప్పుడు పూర్తిపౌతుందో సామాన్యుని ఊహకు అందని విషయంగా ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ నాలుగు ప్రాజెక్టులను పూర్తి చేయుటకు పాత లెక్కలప్రకారం 275 కోట్లు పౌతుంది. ప్రస్తుతం సంవత్సరానికి 8 కోట్ల రూ. లు మాత్రమే ఖర్చు పెడుతున్నది. ఈ లెక్కప్రకారం ఖర్చు పెట్టుతూ పోయిన ఈ నాలుగు ప్రాజెక్టులు పూర్తి యగుటకు దాదాపు 35 సంవత్సరాలు కావాలి. అంతవరకు మనము బ్రతకగలమా? దేశం బ్రతకగలదా? అనే ప్రశ్న ప్రతిమనిషిని ఎదుర్కొంటూ ఉన్నది. ఈ విషయంలో పార్టీ విభేదాలు లేకుండా అంతా కేంద్రప్రభుత్వంమీద ఒత్తిడి తెచ్చి త్వరగా ఈ ప్రాజెక్టులు పూర్తి అగునట్లు చూడవలసి ఉన్నది. తరువాత మనకు వచ్చిన డబ్బును ఏవిధంగా ఖర్చు చేస్తున్నాము? భూమి సాగులోనికి ఏవిధంగావస్తున్నది? అనేవిషయాలు చాల జాగ్రత్తగా చూడవలసి ఉన్నది. కాని మంత్రిగారు ఇచ్చిన స్టేటుమెంటును చూచిన భూమిని సాగులోకి తెచ్చుటలో ప్రభుత్వం విఫలమైనదని చెప్పకతప్పదు. పెట్టుబడిమీద interestకు తగినంతభూమి సాగులోనికి రాకపోయిన జాతి ఆదాయం కుంటుబడి పోతుంది. సంజీవరెడ్డి, నర్సింగరావుగార్లు అనే విషయంగాక ఈ పది సంవత్సరాల కాంగ్రెసు పరిపాలనలో ఎంతో భూమి సాగులోనికి రాదగినది రాకుండా పోయింది. 1956-57లో 98 వేల ఎకరాలవరకు సాగులోకి రాకుండా పోయింది. 1957-58లో 281వేల ఎకరాలు సాగులోనికి రావాలనుకుంటే అందులో 1,20,974 ఎకరాలు సాగులోనికి రాకుండా పోయింది. 1959-60 లో 1,10,200 ఎకరాలు సాగులోనికి రాకుండా పోయింది. ఈ విధంగా దాదాపు నాలుగు లక్షల ఎకరాలకు కావలసిన నీరుండికూడా సాగులోనికి రాకుండాపోయింది. అందువల్ల సుమారు 8 లక్షల టన్నుల ఉత్పత్తి దెబ్బతిన్నది. ఈ విధంగా ప్రభుత్వం నష్టపడిపోవడం, ప్రజల ద్రవ్యం సరిగా ఉపయోగములోకి రాకపోవడంవల్ల జాతీయ ఆదాయం తగ్గిపోవడం జరుగుతున్నది. కాబట్టి ప్రభుత్వం పెట్టు capital, dead capital కాకుండా పెట్టుబడికి తగ్గ భూమి సాగులోనికి వచ్చునట్లు చూడాలని మనవి చేస్తున్నాను.

ఒక ప్రక్క ప్రాజెక్టులు కావాలని ప్రజలు ఆందోళనచేస్తోంటే మరో ప్రక్క ఈ విధంగా అక్రమాలు జరగటం గమనించాలని మంత్రిగారికి మనవి చేస్తున్నాను. కడెం ప్రాజెక్టు క్రింద వెంటనే సాగుకురావలసిన భూమి 67 వేల ఎకరాలు అయితే ఈనాడు ప్రభుత్వము 6,500 ఎకరాలని చెబుతున్నది. అదేవిధంగా కృష్ణా బ్యారేజి క్రింద లక్షల ఎకరాలు అధికంగా సాగులోకి రావలసివుంటే అనుభవంలో అంతకంటే తక్కువగా వుంది. అలాగే ఖైరవాని తిప్పకు 9,790 ఎకరాలయితే 310 ఎకరాలు అని, తుంగభద్ర లోలెవెల్ కెనాలు క్రింద 1,48,000 ఎకరాలు సాగులోకి రావలసివుంటే 51,700 ఎకరాలు, రాళ్ళపాడులో 12,000 ఎకరాలు, అప్పర్ పెన్న క్రింద 9,500 కు 8,000, రాంపేరులో 10,000 కు 8,200 సీతన్నకట్ట రిజర్వాయిర్ క్రింద 4,000 కు 650, గంభీరంగడ్డ రిజర్వాయిరు క్రింద 600 కు 500, నక్కలగండి రిజర్వాయిర్ క్రింద 1000 కి 400, మల్లెమొదడ రిజర్వాయిరు క్రింద 4000 కు 2,900 లు, లోయర్ సగిలేరు క్రింద 5,700 కు 4,200 ఎకరాలు మాత్రమే సాగులోకి వచ్చాయి. ఇప్పుడు నిర్మించిన నిజాంసాగర్ క్రింద 2,70,000 ఎకరాలు సాగులోనికి రావలని వున్నా ఇప్పుడు 1,80,000 ఎకరాలకు కూడా రెగ్యులైజేషన్ వాటర్ సప్లయి సక్రమంగా లేని పరిస్థితి ఏర్పడింది. మనం నిర్మించదలచుకొన్న ప్రాజెక్టులు ఆచరణలో తగిన ఫలితంలోనికి రాకుండా పోతున్నాయి. వీటిపై ఎస్టిమేటు కమిటీవారు అనేక విషయాలను చెప్పారు. మనకు సరైన లోకలైజేషన్ స్కీమ్సు, డిస్ట్రిబ్యూషన్ లేవని గమనించాలి. మన ప్లానులో గల ఈ బలహీనమైన లోపాన్ని గమనించాలని మంత్రిగారికి మనవి చేస్తున్నాను. **Unplaned** గా పనిజరుగుటకు మన ప్రభుత్వము **plans** వేస్తు వ్యష్టిగా పోతున్నది కాని మన ప్రాజెక్టులను సక్రమంగా నిర్మించుకోటానికి సరిగా ప్లానులు వేసుకోవటంలేదని మనవి చేస్తున్నాను. ఒక ప్రాజెక్టులో వచ్చిన అనుభవాన్ని బట్టి తక్కిన ప్రాజెక్టులకు జాగ్రత తీసుకోవలసిన అవసరం మనకు వుంది. కేవలం ప్రాజెక్టులు కట్టినంతమాత్రాన మన కష్టాలు తీరతాయని భావించరాదు. డిస్ట్రిబ్యూషన్ మొదలైన విషయాలలో మనం తగిన శ్రద్ధ వహించాలి. ప్రతి విషయంలోను శ్రద్ధవహిస్తూ సాగులోనికిరాని లక్షల ఎకరాలను సాగులోనికి వచ్చేటట్లు చెయవలసి వుంది. ఏ విధంగా చూచినా మొత్తంమీద ఇంకా * లక్షల ఎకరాలను సాగులోనికి తీసుకురావలసిన అవసరం వుంది. [illegible] ఎకరాల భూమి సాగులోనికి [illegible] ప్రాజెక్టుల నిర్మాణంలో జరుగుతున్న [illegible] మనవి చేస్తున్నాను. [illegible] ప్రాజెక్టుల [illegible] డిస్ట్రిబ్యూషన్ [illegible] [illegible]

కోరుతున్నాను. మన బడ్జెటులో దాదాపు 4 వ భాగం ఇర్రిగేషన్ క్రింద ఖర్చు పెడుతున్నాము. మన House లోని అన్ని పార్టీలవారితో వేయబడిన ఎస్టిమేట్సు కమిటీవారు డబ్బు ఏ విధంగా కంట్రాక్టర్ల పాలౌతున్నదో, ఏ విధంగా దుర్వినియోగం చేయబడుతున్నదో వివరంగా తెల్పారు. K. C. కెనాలుకు మొత్తం 4 కోట్లు ఖర్చుచేస్తే దానిలో 20% లాభం కన్పిస్తోందంటే డబ్బు ఏ విధంగా కంట్రాక్టర్లపరమవుతున్నదో తెలుస్తున్నది. ప్రాజెక్టు నిర్మాణంలో సిమెంటు 1 : 4 నిష్పత్తిలో ఉండాలంటే 1 : 10 వేశారంటే, ఇది ప్రజల సొమ్ము అని, జాతీయసంపద అని భావించలేదన్నమాట. ప్రాజెక్టులు పాడైపోతే ఆ బాధ్యత ఎవరు వహిస్తారని, ఆ నష్టాన్ని ఎవరు భరిస్తారని ప్రశ్నిస్తున్నాను. మాజీమంత్రిగారైన ఎక్బోటెగారు అధ్యక్షులుగా ఉన్న అంచనాల కమిటీ ప్రాజెక్టులోని లోపాలను వివరంగా తెల్పారు. ఎస్టిమేటు వేయటంలో, ఖర్చుపెట్టటంలో మొదలైన అన్ని విషయాలలోను సక్రమంగా పనిని నడిపిస్తే కడం ప్రాజెక్టు ఆ విధంగా పాడై ఉండేదికాదు. 170%. D. S. R. కంటే extra గా కంట్రాక్టర్సుకు యిచ్చారు. క్రేన్స్ కొనటములో కూడ దుబారా జరుగుతున్నది. కొన్ని క్రేన్స్ అటు అమ్మినవారికి, ఇటు ప్రభుత్వానికి సంబంధం లేకుండా 6 సంవత్సరాలనుండి దిక్కులేకుండా పడివున్నవి. కంట్రాక్టర్లు overdraws చేస్తున్నారు. క్రింద కూలికి యివ్వవలసిన కూలిమాత్రం సకాలంలో ఇవ్వబడడం లేదు. Overdraws విపరీతంగా జరుగుతున్న విషయాన్ని ప్రభుత్వం గమనించాలని కోరుతున్నాను. జి. ఐ. షీట్స్, జింకుషీట్స్ పోయినసంగతి ఎవరికీ తెలియదు. దానివల్ల షుమారు 85 వేలు నష్టమొచ్చింది. ఇవన్నీ అంచనాల కమిటీ రిపోర్టులో తేలిన విషయాలే. ఈ విధంగా నిర్మించబడిన ప్రాజెక్టులు ప్రజలకు ఎంతకాలం సేవచేస్తాయి? ఎంతకాలం మనగల్గుతాయి అనే ప్రశ్నలకు మనం సమాధానాలు ఇవ్వటానికి సిద్ధంగా ఉండాలి. కడంప్రాజెక్టు కొట్టుకుపోయింది. దానికి ముందుసంవత్సరములో మల్లెమడుగు, కాళింగ రిజర్వాయిరులు, మీడియమ్ ప్రాజెక్టులు కొట్టుకుపోయాయి. మూసి, స్వర్ణముఖి ప్రాజెక్టులు, నాలాలూ కాలోవున్న పిండునగంజి రిజర్వాయరు బ్రీచ్ అయిపోయినవి. ఇటువంటి పెద్ద ప్రాజెక్టులు దెబ్బతినటానికిగల కారణం ఏమిటో ఆలోచించాలని మనవిచేస్తున్నాను. కడం ప్రాజెక్టుకు మొత్తం 4 కోట్లు ఖర్చుచేయబడింది. అది మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికతో పూర్తికావలసిన ప్రాజెక్టు. మూడు సంవత్సరాలు పూర్తయి, నీళ్ళువిడ్చే సమయానికి ప్రాజెక్టు మొత్తం కొట్టుకు పోయింది. మల్లెమడుగు, కాళింగ రిజర్వాయరులు 2 సార్లు తెగాయి. ఇంజనీర్ల లెక్క ప్రకారం deep point లో తెగరానిచోట అవి తెగాయి. మునలివాడు జబ్బులో చనిపోతే చనిపోవటం సహజమేలే అన్నట్లుగా ప్రాజెక్టులను భావించడం. చేయవలసింది ఏమన్నట్లుగా ప్రభుత్వం దానిని భావించలేదని చెప్పటానికి

నేను విచారిస్తున్నాను. విపరీత వర్షాలవల్ల కడం ప్రాజెక్టు తెగిపోయిందని మంత్రిగారు తమ స్టేట్ మెంటులో చెప్పారు. మంత్రిగారు తొందరపడవలసిన అవసరం ఏమి కల్గిందని నేను అడుగుతున్నాను. టెక్నికల్ లెక్కల ప్రకారం ఆ విషయంలో అభిప్రాయ భేదాలు కలిగాయి. K. L. Rao గారు ఒక రకంగా చెప్పారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ పత్రికలలో మరొకరకంగా ప్రకటించారు. మంత్రిగారు యింకోరకంగా చెప్పారు. 1,78,000 క్యూసెక్కులు పోతుందని మంత్రిగారు చెప్పారు. 2 లక్షల క్యూసెక్కులు పోవటానికి వీలుందని ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో ప్రకటించబడింది. 2 లక్షలు పోవచ్చునని శ్రీ కె. యల్. రావు గారు వ్రాశారు.

వెనుక మద్రాసు అసెంబ్లీలో శ్రీ రాజగోపాలాచారిగారు ఒకమాట అన్నారు. "నాకు రెండవ శత్రువు పి. డబ్ల్యు. డి." అని ఆయన అన్నారు. ఆ విషయంలో నేను ఆయనతో ఏకీభవించలేక పోతున్నాను. ఈనాడు కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం అనుసరిస్తున్న విధానాలు, పరిపాలనా పద్ధతులపై ఆధార పడినంతకాలం తప్పకుండా పి. డబ్ల్యు. డి. రెండవ శత్రువుగానే ఉంటుంది. కాని జాతి అవసరాలను, దేశ పునర్నిర్మాణాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని పనిచేసిన నాడు ఇంజనీర్లు దేశంలో ప్రముఖపాత్ర వహించగలరు. నిజంగా పి. డబ్ల్యు. డి. వేడు ఎనిమీ నెం. 2. కాంగ్రెసు ప్రభుత్వ విధానాలతో ఎనిమీ నెం. 2 ఎడ్ మినిస్ట్రేటివ్ సెట్ అప్ మారకుండా ఉన్నంతకాలం మన ఆశయాలు నెర వేరవు. పాతపద్ధతులమీద ఆధారపడినంతకాలం అభివృద్ధి పథకాలు సమగ్రంగా అమలు జరగవు. కాబట్టి ఈ విషయాన్ని ప్రభుత్వం దృష్టిలో పెట్టుకొనవలెనని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

ఇప్పుడు ఎన్నో ప్రాజెక్టులను నిర్మిస్తున్నాము. ఈ కార్యక్రమములలో ప్రజల సహకారం ఉండాలి. ప్రజల సహాయం లేనినాడు ఈ ప్రాజెక్టులు సకాలంలో పూర్తికావు. ప్రజల ప్రమేయంలేని కార్యక్రమములు జయప్రదం కావు. కొన్ని కోట్ల రూపాయలను ఖర్చుచేస్తూ నాగార్జునసాగర్ వంటి పెద్ద ప్రాజెక్టు లను నిర్మించుకొంటున్నాము. అయితే అనధికార కమిటీలనుకూడ వేసి, ఆ కమిటీలకుకూడ కొంత బాధ్యత ఉండేటట్లు చేస్తే పనులు తొందరగా జరగ డానికి అవకాశ ముంటుంది. ఆవిధంగా చేసినట్లైతే ధనం దుర్వ్యయం కాకుండా, ఏకాలంలో పనులు జరగడానికి అవకాశం కలుగుతుంది. ఇటువంటి కమిటీలకు పూర్తి బాధ్యతలు ఉండాలి. కేవలం సలహా సంఘాలుగా వేసినంత మాత్రాన చేత పనులు జరుగవు. ప్రజా ప్రతినిధులు ఏదో మాట్లాడుతారని వారిని ఉద్యోగులు నమ్ముకోనే పరిస్థితి, కొంతవరకు ప్రజాసహకారం లభిస్తుంది. ప్రజలు ఈ కార్యక్రమములలో భాగస్వాములు కావాలి. అయితే కాంగ్రెస్

ప్రభుత్వం ఇటువంటి విధానాన్ని అనుసరిస్తుందనే ఆశ నాకు లేదనుకోండి, కాని ఇకముందైనా ఈ విధముగా చేయవలెనని చెబుతున్నాను.

మైనర్ ఇరిగేషన్ పనులు ఆంధ్ర ప్రాంతంలో కొంత రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటువారు, మరికొంత పి. డబ్ల్యు. డి. వారు చూస్తున్నారు. ఇటువంటి డ్యూయల్ కంట్రోల్ ఉన్నందువల్ల చెరువులు తెగిపోతే అడిగే దిక్కు లేకుండా ఉన్నది. ఈ పనులు రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు క్రింద కాకుండా ఇంజనీరింగ్ డిపార్టుమెంటువారి క్రింద ఉంచితే మంచిదని నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఇటీవల రెవిన్యూ మంత్రిగారు సమాధానం చెబుతూ తెలంగాణాలో ఆ విధానం సరిగా పనిచేయడంలేదని చెప్పడం సమంజసంకాదు. ఒకే డిపార్టుమెంట్ క్రింద ఉన్నపుడే ఈ మైనర్ ఇరిగేషన్ పనులు సక్రమంగా సాగుతాయని మనవి చేస్తున్నాను.

ప్రతి ప్రాజెక్టు శాంక్షన్ చేసినపుడూ దానికగు ఖర్చులో 10 నుంచి 20 శాతం వరకును మెషినరీకే వ్యయమౌతున్నది. కడం ప్రాజెక్టుకు టూల్స్ నిమిత్తం 20 పర్సంటు ఖర్చు అయినది. కాబట్టి రాష్ట్రంలో ఒక మెకానికల్ సెంటరును ఏర్పాటుచేసి ప్రాజెక్టుకు ఎప్పుడు మెషినరీ కావలసినా ఆ సెంటరు నుంచి డైవర్టు చేసినట్లయితే పనులు సక్రమంగా జరుగుతాయి. అనవసర ఖర్చులు తగ్గుతాయి.

కార్మికుల విషయంలో చాల ఉదారంగా ఉంటున్నామని మంత్రిగారు చెప్పారు. ఆమాట వింటూంటే నాకు చాల విచారంకలిగింది. కార్మికుల ఎడల ఎటువంటి ఔదార్యంలేదు. నేను ఈమధ్య నాగార్జునసాగర్ ప్రాజక్టు ప్రాంతం చూచాను, మండుటెండలో రాళ్ళుకొట్టేవారికి కనీసం ఒకటాచ్‌డ్ షెడ్ కూడ కట్టలేదు. ఇంజనీర్ల బిల్డింగులకొరకు లక్షలు ఖర్చుపెడుతూకూడ డామ్‌సైట్‌లో మధ్యాహ్నం 12 గంటలకు మండుటెండలో రాళుకొట్టే కార్మికులకు తడికల పాక వేయడానికికూడ మనప్రభుత్వానికి తాహతులేదా అని అడుగుతున్నాను. కార్మికులకు కనీస వేతనాలు అభ్యమయ్యేటట్లు చూడవలెనని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రాజక్టుల నిర్వహణలో ప్రజల సహకారం లభ్యమవుటకుగాను కృషిచేయవలెనని మనవి చేస్తున్నాను. భూమిమీద రైతుకు హక్కు ఉన్నట్లయితే, అతడు కొండలు పిండిచేస్తాడని, ప్రపంచాన్ని మార్చి వేస్తాడని, తద్వారా బ్రహ్మాండమైన ఉత్పత్తి సాగుతుందని శ్రీ దేబర్ గారు చెప్పారు. ఆ ఆశయములను కార్యరూపములోనికి తేవలసిన అవసరమున్నది. శాస్త్రీ ఆదాయం పెరుగుతున్నదని సంతృప్తిపడి ప్రయోజనంలేదు. ఆదాయాన్ని ఎన్నో విధాలుగా ఎక్కువ చేసుకోవచ్చు. కాని ప్రజలు ప్రభుత్వ కార్యక్రమములో ఉత్సాహంతో పాల్గొనినపుడే ప్రభుత్వం ఖర్చుపెడుతున్న ఖర్చు సద్వినియోగమవుతుంది. ప్రభుత్వము ఈ భావమను

సీరియస్‌గా ఆలోచించవలెనని, అనధికార కమిటీలను ఏర్పాటుచేయవలెనని తమద్వారా చెబుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పి. పార్థసారథి (రాజంపేట-జనరల్): అధ్యక్షా, శ్రీ సంజీవరెడ్డి గారి నాయకత్వాన, శ్రీ కె. వి. నరసింగరావుగారి నాయకత్వాన మన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పురోగమిస్తూ ఉండడం మన అదృష్టము. వారిరువురి నాయకత్వంక్రింద పబ్లిక్ వర్క్స్ డిపార్టుమెంటు చాల సంతృప్తికరముగా పనిచేస్తున్నదని నా అభిప్రాయం ప్రపంచములో గొప్పదైన నందికొండప్రాజెక్టు వారియొక్క ఆధ్వర్యమునసే నిర్మింపబడనుండుట మన అదృష్టమని నా అభిప్రాయము. ఇటువంటి పెద్దప్రాజెక్టులనేకాక చిన్న నీటివనరుల విషయంలో కూడ శ్రద్ధ వహించవలెనని కోరుతున్నాను. శ్రీ వెంకట కృష్ణయ్యర్, శ్రీ వెంకటరామన్ గారల వంటి ఛీఫ్ ఇంజనీర్లు మనకు ఉండడం మన అదృష్టమని చెపుతున్నాను. ప్రపంచములోని ఏ దేశముయొక్క ఇంజనీర్లకు మన ఇంజనీర్లు తీసిపోరని మనవి చేస్తున్నాను. మేటి ఇంజనీర్లు మనకున్నారు. నేను అమెరికాలో టెన్నిసీవాలీ, కొలరాడో రిజర్వాయర్ ప్రాజక్టులను చూచాము. వాటి నిర్మాణాన్ని, మన ప్రాజక్టుల నిర్మాణాన్ని చూచినట్లైతే మనవే చాల గొప్పగా ఉంటాయని మనవి చేస్తున్నాను. చిన్న నీటివనరులకు కూడ మరమ్మతులు చేయించడానికి ప్రభుత్వం పూనుకోవలెను. ఆ విధముగా చేయుటలేదని ఒక అపోహ, అపవాదు ఇప్పుడు ప్రభుత్వంమీద ఉన్నది. కడపజిల్లాలో వాగేటికోన ప్రాజక్టుకు విచారణ చేయించి ఆమోదించినారు. దానివల్ల 1200 ఎకరాలకు నీటిపారుదల ఏర్పడుతుంది. ఈ స్కీముమ ప్రభుత్వంవారు వెంటనే తీసుకొనవలెనని మనవి చేస్తున్నాను.

రాజంపేట తాలూకా వండ్లపరిశ్రమకు చాల ప్రధానమైన ప్రాంతము. దాని అభివృద్ధికోసం ప్రభుత్వంవారు ఎంతో సహాయపడవలసిన అవసరమున్నది. అయినప్పటికి కూడ బావనిగడ్డ ప్రాజెక్టు కానివ్వండి, తుంగంపేట ప్రాజెక్టు కానివ్వండి, ఏ ప్రాజెక్టును కూడ ఈ సంవత్సరం గాని, వచ్చే సంవత్సరం గాని తీసుకొంటాం అనేటటువంటి సూచనగాని, శ్రద్ధగాని చూపనందుకు నా యొక్క నిరసనకూడ తెలుపుతున్నాను. అంతే కాకుండా 15 సంవత్సరములనుంచి, 25 సంవత్సరములనుంచికూడ అడుగుతున్నటువంటి ఒక చిన్నప్రాజెక్టు మేకలకోండ వద్ద ప్రాజెక్టుఆవేజాని విషయంలో కూడ ప్రభుత్వమువారు ఏలాటి శ్రద్ధ చూపడం లేదు. దానికి అయ్యేఖర్చు ఒకలక్ష రూపాయలు. అటువంటిచిన్న విషయాలలో కూడ ప్రభుత్వము ఏటువంటి శ్రద్ధ తీసుకోకపోవడం గురించి చాల చింతిస్తున్నాను. అయితే వారు చేసేటువంటి గొప్ప కార్యక్రమాలు మరచిపోలేము. కాని గ్రామాదులలో ముఖ్యంగా కరువుప్రాంతాలలో రైతులకు సహాయంగా చిన్న

నీటివనరులు కలుగజేసే విషయంలోగాని, మరే విషయంలోగాని ప్రభుత్వం ఎక్కువ శ్రద్ధ చూపించడంలేదు. ఏదో 4 లక్షలు, 10, లక్షలు, 15 లక్షలు వీటికి ప్రత్యేకంగా నేము కేటాయించామని అంకెలు చూపించడంలో ఏమీ ప్రయోజనంలేదని మనవి చేస్తున్నాను. పెద్దపెద్దవాటి విషయంలో Government of India నుంచి సంపాదించుకొని కోట్లకోలది ఖర్చుపెట్టుకోండి. అయితే ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో వసూలు అయ్యే revenue మాత్రం చిన్న నీటి వనరులకుగాను ఖర్చుపెట్టవలెనని నేను ప్రభుత్వంవారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. తరువాత Estimates Committee వారు, Public Accounts Committee వారుకూడ కొన్ని విమర్శలు చేశారు. యల్లమంచా రెడ్డిగారు చెప్పినట్లు ఇవన్నీ కేవలం బుట్టదాఖలు చేయకుండా వారు చేసినటువంటి సూచనలు కొంతమట్టుకు చూస్తే, మంచిదని నేను ప్రభుత్వంవారికి మనవిచేస్తున్నాను. ముఖ్యంగా irrigation విషయంలో, రైతులకు అవసరమైన చిన్ననీటి వనరులు మొదలయిన సదుపాయాలు కలుగజేసేందుకుగాను ఒకవేళ ప్రభుత్వంవద్ద డబ్బు లేకపోతే, ప్రజలనే ఒక సహకార సంఘంగా ఏర్పాటుచేసి, ఆవిధంగా వారి సహాయం తీసుకొని ఆనకట్టలు కట్టేందుకుగాని, కాలవలు త్రవ్వేందుకుగాని కృషిచేయ వలెనని మనవి చేస్తున్నాను. ఆ విధముగా ఆ ప్రజలకు కావలసిన నీటి వనరులు కలిగించి, వారివద్దనుండి ఏదైనా levy వసూలు చేసుకొనే టటువంటి వీలును చేసే విషయంకూడ ఆలోచించవలసిందని చెప్పుతున్నాను. సహకారసంఘాలు ఏర్పాటుచేసి California లో ఉండేటటువంటి విధానం ప్రకారంగా రైతులే సహకార సంఘముగా ఏర్పాటు చేసుకొని అక్కడ ఉండేటటువంటి సిస్టానదిపైన వంతెన కట్టి, embankment పెట్టి కాలవలు త్రవ్వి రైతులకు నీరు సరఫరా చేస్తూ దానికి శిస్తుమూలకంగా వసూలు చేసేదానికి వారికి అధికారం ఇచ్చారు. ఆ ప్రకారంగానే ఈ ప్రభుత్వము స్వయంగా చేయలేనపుడు, ప్రజలు సహకార పద్ధతిలో చేసుకొంటామన్నప్పుడు వారికి సహాయపడే విధంగా ప్రభుత్వము చేయవలెనని, ఈ విషయం ప్రభుత్వంవారు ఆలోచించవలెనని తమద్వారా ప్రభుత్వంవారికి నేను మనవి చేసుకొంటున్నాను. నేను ఎక్కువగా చెప్పేదేమీ లేదు. చిన్ననీటివనరుల విషయంలో ఎక్కువ శ్రద్ధవహించవలెనని, కడపజిల్లాలో పంద్లపరిశ్రమ ప్రాంతాన్ని అభివృద్ధికి తీసుకురావలెనని, ప్రజలకు కూడ అభ్యుదయదశకు పురోగాములుగా చేయాలన్నప్పుడు, ఆయా కాలాకాలకు సంబంధించినటువంటి చిన్ననీటివనరుల విషయంలో ప్రభుత్వమువారు ఎక్కువశ్రద్ధ వహించి మేకలకుంటవరు ప్రాజెక్టు కానివ్వండి, నాగలికోన ప్రాజెక్టు కానివ్వండి, తనరపేట ప్రాజెక్టు కానివ్వండి వీటి విషయంలో ప్రభుత్వం వారి యొక్క అభిమానం కావాలని తమద్వారా

విజ్ఞప్తిచేస్తూ ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు తమకు వందనములు అర్పిస్తూ విరమిస్తున్నాను.

*శ్రీ వి. కోదండరామరెడ్డి (సర్వేపల్లి) : అధ్యక్షా, మిత్రుడు పార్థసారథి, వారి ప్రారంభోపన్యాసములో మన ప్రభుత్వము, ఇంజనీర్లు చేస్తున్నటువంటి కృషిని గురించి చాల ఎక్కువగా చెప్పారు. నిజంగా అది సంతోషించవలసినటువంటి విషయమే. ఇతర రాష్ట్రములతో పోల్చిచూస్తే, మన రాష్ట్రములో irrigation విషయములో జరుగుతున్నటువంటి అభివృద్ధికి మనందరము గర్వించవలసి యున్నది. కాని మా యొక్క కోరికలతోనే ప్రభుత్వము గాని, అధికారులు గాని తృప్తిపడకుండా, వాటిని కార్యరూపంగా కూడ చూపిస్తే బాగుంటుంది. ముఖ్యంగా ఈ రోజు మన నరసింగరావుగారు మనకు ఇచ్చినటువంటి statement లో కొన్ని పెద్ద ప్రాజెక్టులు గురించి, కొన్ని చిన్న చిన్న ప్రాజెక్టుల గురించి మనవిచేశారు. నెల్లూరుజిల్లాకు సంబంధించి చెప్పుకోదగ్గ ఏ పెద్ద ప్రాజెక్టుగురించి కూడ వారు దాంట్లో చెప్పలేదు. కావలి, కనుపూరు కాలవగురించి ఇప్పటికి 10 సంవత్సరములనుంచి అక్కడ రైతులు చేస్తున్నటువంటి ఆందోళన వారికి తెలసిన విషయమే. కాని ఈ రోజు వారు యిచ్చిన statement లో దాని విషయం ఏమి జరుగుతున్నదీ కూడ మనకు తెలియజేయనందుకు విచారిస్తున్నాను. ఇటీవల వారు, ముఖ్యమంత్రిగారు నెల్లూరుజిల్లాలో పర్యటన చేశారు. ఒకదఫా వారు Central Deputy Minister హాతీగారితోకూడ వచ్చారు. వారందరు కావలి-కనుపూరు కాలవ area లో కూడ పర్యటన చేశారు. అప్పుడు అచ్చటి రైతులంతా చూపినటువంటి ఉత్సాహానికి వారు చాల సంతోషించారు. ముఖ్యమంత్రిగారు మొన్న నెల్లూరుజిల్లాకు వచ్చినప్పుడు ఈ ప్రాజెక్టును కట్టడానికి తప్పకుండా పూనుకొంటామని, మీరు ఏ విధమైన సలహాయిస్తే దానికి నేను సమ్మతిస్తానని అందరి సమక్షములోనే వారు తెలియజేశారు. కాని ఈ రోజు statement లో ఆమాట కనిపించనందుకు చాల విచారిస్తున్నాను. ఈ ప్రాజెక్టువల్ల కావలి-కనుపూరు కాలవక్రింద 40 వేల ఎకరాలకు సాగుబడికి అవకాశమున్నా. దానివలన మూడు సంవత్సరాలలోపల ప్రభుత్వానికి సుమారు 15 వేల టన్నుల ధాన్యం ఉత్పత్తి కావడానికి అవకాశమున్నది. ఈ ప్రాజెక్టు ప్రారంభంచేస్తే మూడు సంవత్సరాల లోపల పూర్తి అవుతుంది. ఈ మూడు సంవత్సరాలలో 15 వేల టన్నులు [illegible] క్రింద రావడానికి అవకాశమున్నది. దీనివలన ప్రభుత్వానికి [illegible] 70, 75 లక్షలు [illegible] ధాన్యం [illegible] exchange [illegible] medium [illegible] scheme క్రింద

తీసుకోడానికి ముఖ్యంగా అవకాశమున్నది. **Medium size schemes** కు కొంత ఎక్కువ ధనం కేటాయించామని మన మంత్రిగారు ఇప్పుడే చెప్పారు. కాని ఈ ప్రాజెక్టుగతి ఏమి అయినదో, దానిస్థితి ఏమైనదో, దానినిగురించి చెప్పవలసిందిగా వారు ప్రార్థిస్తున్నాము. ఈ విషయంలో మన రెవిన్యూ మంత్రి వెంకటరావుగారు, మన **Irrigation** మంత్రి నరసింగరావుగారు చాల శ్రద్ధగా పట్టుదలతో **legal department** ను కూడ **consult** చేసి, చేయాలని కోరుతున్నాను. దీన్నిగురించి ఆ ప్రాంతములో ఉన్న రైతులు ఎకరానికి 150 రూపాయలు చొప్పున సంవత్సరానికి 50 రూపాయలు చొప్పున, 3 సంవత్సరాలకు 150 రూపాయలు మేము ముందుగా ప్రభుత్వానికి చెల్లించడానికి ఒప్పుకొంటున్నాము. దాని కొరకు ఏదైన ఒక చట్టము తెస్తే దానిని రైతులు మంచి వసూలుచేయడానికి అవకాశముంటుంది. ఆ చట్టమును తీసుకురావలెనని కోరారు. దానికి **Legal department** వారిని సంప్రతించారు. అప్పుడు వారు ఈ విధంగా చట్టము తేవడం **fundmental rights** కు విరుద్ధమవుతుందని, కనుక అటువంటి చట్టము చేయడానికి వీలులేదని నాకు అందిన **information** ప్రకారం తెలుస్తున్నది. **Legal** గా ఏదైనా **difficulty** ఉండవచ్చు కాని, ఆ విధంగా ఈప్రాజెక్టు పోయినట్లయితే, ఆ బీద రైతులస్థితి ఏవిధంగాబాగుచేయాలో వారికి ఏవిధంగా సహాయంచేయాలో యోచించడం ప్రభుత్వం వారి యొక్క విధి. ఈ ప్రాజెక్టుగురించి రైతులు ఎంతో ఉత్సాహాన్ని చూపుతున్నారు. దానికి **loans raise** చేయడానికి కూడ ఆజిల్లాలో ఉండేటటువంటి రైతులు సిద్ధంగా ఉన్నారు. ప్రభుత్వము ఫలానా ప్రాజెక్టుకు ఇంతడబ్బు ప్రజలుఇస్తే, మేము దీనికి ఇంత ఖర్చు పెడుతాము అని **specific** గా చెప్పి ఒక నిశ్చితాభిప్రాయానికి వచ్చినట్లయితే; దానికి ప్రయత్నంచేయడానికి మేము పూనుకొంటాము. అయితే, ఆప్రయత్నం మేము ఎప్పుడు చేయగలమంటే, ప్రభుత్వము చేయవలసిన కృషిచేసి, ఇండియా ప్రభుత్వంవారిని ఒత్తిడిచేసి వారు చేయవలసిన ప్రయత్నమంతా చేసినతరువాత మాప్రయత్నాన్ని మేము చేయగలము. ఈప్రాజెక్టుకు అయ్యేఖర్చు 1,50,00,000 రూపాయలు, కాని దీనివల్ల 40,000 ఎకరాలు సాగుబడిఅయ్యే అవకాశం ఉన్నది. అందువల్ల ఈప్రభుత్వము **Central Government** వారిని, **Planning Commission** వారిని ఏవిధంగానైనా ఒత్తిడిచేసి ఈప్రాజెక్టు వచ్చేటట్లు చేయవలసిందని నేను మంత్రిగారిని ప్రార్థిస్తున్నాను. అందులో ఇప్పుడు శ్రీశైలం ప్రాజెక్టుకూడ వస్తుందని వింటున్నాను. ముఖ్యమంత్రిగారు ఆవిషయంలో ఎక్కువ కృషిచేస్తున్నారు. వారు ఆటీవల నెల్లూరుజిల్లాకు వచ్చినప్పుడు, ఈప్రాజెక్టువస్తే నెల్లూరుజిల్లాకు చాలసౌకర్యంగా ఉంటుందని చెప్పారు. అది అందరికి చాల సంతోషకరమైన విషయం. వారు ఈ విషయములో ఎక్కువ పట్టుదలతో ఈ ప్రాజెక్టు రావ

డానికి ప్రయత్నిస్తే, నెల్లూరుజిల్లాకు, ముఖ్యంగా కడప, నెల్లూరుజిల్లాకు **irrigation** వసతులు చేయడానికి చాలా అవకాశం ఉంటుందని నేను మనవి చేస్తున్నాను. తరువాత మన యల్లమందారెడ్డిగారు చెప్పారు. మనం ఒక **scheme** ను తీసుకొనేటప్పుడు, **remunerative** ఏది, **unremunerative** ఏది అని ఆలోచించాలి. నేను ఒక చిన్న ఉదాహరణను చెప్పుతాను వినండి. అయితే ఏ **scheme** నుగురించి నాకు వ్యతిరేకత ఏమీలేదు. కడపజిల్లాలో 30, 40 లక్షలు ఖర్చుపెట్టి ఒక ప్రాజెక్టు కట్టారు. దానివల్ల ఈ రోజున ఎంతసాగుబడి అవుతోంది? నాకు తెలిసిన దానినిబట్టి ఏ మూడు, నాలుగు వందల ఎకరాలలో సాగు అవుతోంది. ప్రభుత్వం రైతులకుఅప్పు యిస్తా మంటున్నారు. అప్పు తీసుకొనేవారు లేరు, తీసుకుంటే వేరేవిధంగా ఖర్చుపెట్టే అవకాశాలు ఏర్పడతాయని భయంగా ఉంది. ప్రాజెక్టుమీద వచ్చే **return** ఎంతో చూచి, దానికి ప్రాధాన్యం యివ్వాలి. **Backward area** కావచ్చును. నేను చెప్పిన కావలి-కనుపూరు కాలువ—ఆ ఏరియా చాల **backward area.** అందువల్ల **medium size schemes** క్రింద ఈ ప్రాజెక్టు తీసుకొని రెండవ ప్రణాళికలోపల పని ప్రారంభించాలని ప్రార్థిస్తున్నాను.

మంత్రి నరసింగరావుగారిని ప్రత్యేకంగా అభినందించవలసిన విషయం ఉన్నది. ప్రతి జిల్లాలో **Irrigation Conference** అని ఏర్పాటుచేశారు. జిల్లాలోని **M.L.As.** ను, ఇతర రైతులను, అధికారులను, అందరినీ చేర్చి, జిల్లాలోని అవకాశాలను చర్చించి నిర్ణయం తీసుకోవడం జరిగింది. ఇది **novel system.** ఏ రాష్ట్రంలోను లేదు. ప్రతి సంవత్సరం యిదేవిధంగా జరపాలి. కాని అక్కడ చేసిన తీర్మానాలు ఆచరణలో పెట్టితే ఫలితము, లాభము, కలుగుతుంది. మంత్రిగారు పట్టుదలగా పని చేస్తున్నారు.

కె. సి. కెనాల్ మీద చాల డబ్బు ఖర్చుపెట్టి చేశారు. ఫలితము బాగానే జరుగుతోంది. ఇంకా దాని అభివృద్ధికి మళ్ళీ ఒక కోటి రూపాయలు చూపించారు. ఇదివరకే దానికి చేయవలసినది చేశారు. ఖర్చు ఎక్కువ అయినదని **Estimates Committee** వారు చెప్పారు. మళ్ళీ యిప్పుడు ఒక కోటి రూపాయలు ప్రత్యేకించారు. ఈ కోటిరూపాయలు కావలి-కనుపూరు కాలువకు పెట్టితే, 15 వేల టన్నుల ధాన్యం 3 సంవత్సరాలలో వస్తుందని మనవిచేస్తున్నాను. దానికి సెంట్రల్ గవర్నమెంటు గ్రాంటు యిచ్చింది అన్నారు. దీనిని కూడ తీసుకోవద్దా? ఇప్పుడు మళ్ళీ దానికి 1 కోటి రూపాయలు ఖర్చు పెట్టవలసిన అవసరం ఉన్నది? ఇది అంతా ఆలోచించి మీడియమ్ సైజు స్కీమ్సు ఏ జిల్లాలో ఎంత ఉపయోగపడుతుందో ఆలోచించి ప్రాధాన్యత యివ్వాలని మనవిచేస్తున్నాను. నెల్లూరు జిల్లాలో [illegible]

వండిస్తూ, ప్రక్క గ్రామాలలో ఏమీ అభివృద్ధిలేక వారుపడే బాధలను చూడ లేకుండ ఉన్నాను. వారు బీదరైతులు. కష్టాలు పడుతున్నారు. ఇరిగేషన్ కాన్ఫరెన్సులో కూడ ఈ విషయము చెప్పాను. మంత్రిగారు ఈ విషయంలో శ్రద్ధవహించారు. పట్టుదలగా చేస్తే మంత్రిగారి statue కావలి-కమపూరు కాలవవద్ద నిర్మిస్తామని చెప్పారు— దీని విషయంలో రెవిన్యూ మంత్రి వెంకటరావుగారు కూడ చాల పట్టుదల చూపించి ఉన్నారు. ఫైలు వారివద్ద ఉన్నది. ఎక్కువ శ్రద్ధ చూపించి యీ పనికి పూనుకుంటారని ఆశిస్తూ, నాకు యీ అవకాశం యిచ్చినందులకు అభినందనలు తెలుపుతున్నాను.

*శ్రీ యన్. కె. వి. కృష్ణావతారం (తాడేపల్లిగూడెం - జనరల్) : అధ్యక్షా, నీటి పారుదల సౌకర్యాలకు గోదావరికి ప్రాధాన్యత ప్రభుత్వం యిస్తుందని యీ డిమాండును ప్రవేశపెట్టుతూ మంత్రిగారు చెప్పారు. చాల సంతోషము. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఎక్కువ ఆహారధాన్యములు ఉత్పత్తి చేయుటకు గోదావరి మీద రెండుమూడు ప్రాజెక్టులు కట్టవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది. పోచంపాడు ప్రాజెక్టు గురించి మంత్రిగారు చెప్పారు. ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళికలో సాధ్యమైనంతవరకు include చేస్తామనికూడ చెబుతూనేఉన్నారు. గోదావరిమీద రెండుమూడు ప్రాజెక్టులు కట్టితే భారతదేశం మొత్తానికి ఆంధ్ర ప్రదేశ్ అన్నపూర్ణ అవుతుందని అనడానికి ఎట్టి సందేహం లేదు.

పశ్చిమగోదావరి జిల్లాకు సంబంధించి ప్రథమ పంచవర్ష ప్రణాళికలో గాని, ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళికలోగాని చెప్పుకోదగిన ప్రాజెక్టు ఏమీ తీసుకో నందుకు చాల విచారముగా ఉన్నది. గట్టు remodelling scheme చిన్నది ఉన్నది. మొదటి ప్రణాళికలో అది తీసుకొన్నారు. రెండవ ప్రణాళికలో ఎఱ్ఱవాగుకు ట్రిబ్యుటరీ అయిన పులివాగు మీద చాల చిన్నస్కీము— తీసు కొన్నారు. కాబట్టి ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళికలో గాని, లేక మూడవ ప్రణాళికలో గాని తమ్మిలేరు, ఎఱ్ఱకాలవ ప్రాజెక్టు చేర్చేట్లు చూడాలని కోరు తున్నాను. ఈ రెండు irrigation projects— flood control projects క్రింద వస్తాయి. తమ్మిలేరు ప్రాజెక్టు గురించి ఎస్టిమేట్సు సిద్ధముగా ఉన్నవని యీ సంవత్సరం తప్పకుండ తీసుకొంటామని, క్రిందటి సంవత్సరం మంత్రి గారు ఆ ప్రాంతం వచ్చినప్పుడు చెప్పడం జరిగింది. ప్రజలు ఉత్సాహం చూపించారు. కాని దరిమిలా తమ్మిలేరు ప్రాజెక్టు ద్వితీయ ప్రణాళికలో లేదని తెలుసుకొని, ముఖ్యంగా మెరక ప్రాంతమయిన చింతలపూడి తాలూకా ప్రజలు నిరుత్సాహం చెందుతున్నారు.

[illegible] ఎఱ్ఱకాలవ ప్రాజెక్టు చాల ముఖ్యమైనది. పులివాగు, [illegible] మొద [illegible] ప్రాజెక్టు తీసుకొని ట్రిబ్యుటరీస్‌మీద

[illegible]

రిజర్వాయిర్సు కట్టవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది. ఈ ఎఱ్ఱకాలవ ప్రాజెక్టుకూడ తప్పకుండ include అయ్యేట్లు చూడవలెనని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ఎఱ్ఱకాలవ ముంపువల్ల మూడునాలుగు తాలూకాలు నష్ట పడుతున్నవి. ఎఱ్ఱకాలువ south of the railway line కు వచ్చేటప్పటికి ఎనమదల్లు డ్రైనేజ్ క్రింద పిలవబడి తణుకు, భీమవరం తాలూకాలకు చాల నష్టం కలుగజేస్తోంది. ప్రభుత్వం యీ రెండు ప్రాజెక్టుల ప్రాముఖ్యత గుర్తించి, కనీసం మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక మొదటి సంవత్సరములో నయినా వీటిపని ప్రారంభించేటట్లు చూడాలి.

తుమ్మూరు కెనాల్ చిన్న స్కీము—కొద్దిలక్షల డబ్బుతో పని జరుగుతుంది. తమ్మిలేరు ప్రాజెక్టువల్లకూడ ప్రయోజనముపొందని చాల గ్రామాల వారు యీ తుమ్మూరు కెనాల్ వల్ల చాల ప్రయోజనం పొందుతారు. అటు వైపు మంత్రిగారు పర్యటనకు వచ్చినప్పుడు చూపించాము. తెలంగాణా ప్రాంతంనుంచి యీ కాలువ త్రవ్వడానికి నీరు సప్లై చేయడానికి కొన్ని అభ్యంతరాలు ఉన్నవని చెబుతున్నారు. కాని తెలంగాణా ప్రాంతానికి నష్టము లేని పద్ధతిలో మిగతానీటిని యీ తుమ్మూరు కాలవగుండా చింతలపూడి తాలూకాలో చాల గ్రామములకు సప్లై అయ్యేట్లు చూడమని కోరుతున్నాను. నాగార్జునసాగర్ left bank canal ప్రయోజనాలను చింతలపూడి తాలూకాకు విస్తరింప జేస్తామని ప్రభుత్వంవారు చెప్పారు. గోదావరి ప్రాజెక్టువచ్చి నప్పటికి దాని ప్రయోజనాలు చింతలపూడి తాలూకాలో ఎక్కువ ప్రాంతానికివచ్చే సావకాశములేదు, నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు రెండవ దశలో చివర left bank విస్తరణ జరుగుతుందని చెబుతున్నారు. ఎంత త్వరలో వీలయితే అంత త్వరలో దాని ప్రయోజనాలను ఆ తాలూకాకు అంద జేయాలని కోరుతున్నాను.

కడెం ప్రాజెక్టు గురించి విచారణ చేయుటకు అక్కడ ఎందుచేత breaches పడినవో తెలుసుకొనుటకు ఒక Expert Committee ని వేశామని మంత్రిగారు చెప్పారు. దానికి బాధ్యులు ఎవరు—కంట్రాక్టర్లా, ఇంజనీర్లా— ప్రభుత్వం ఏంతవరకు? అనే విషయాన్ని విచారణ చేయించాలి. ఎక్కువ [illegible], [illegible], ప్రభుత్వం జంకకుండ నిష్పక్షపాతమైన విచారణ జరిపించవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది.

అంధ్రప్రదేశ్‌లో పెద్ద ప్రాజెక్టులను నిర్మించవలసిన అవసరత ఎంతైన [illegible] పెద్ద ప్రాజెక్టులను నిర్మించడంలో [illegible] [illegible] projects లో [illegible] breaches [illegible]. It is a [illegible]

ment upon our Engineering Department. It is a very big tragedy. కాబట్టి యిలాంటి విషయాలలో ఎట్టి సంకోచాలు లేకుండా— ప్రతిపక్షం, సవాలు చేస్తుందా ? ప్రభుత్వంమీద గాని, Engineer లు మీదగాని, కట్టిన contractors మీదగాని ఎటువంటి విమర్శలు వస్తాయి, చర్యలు తీసుకోవాలా, లేదా మొదలైనవన్నీ వదలిపెట్టి— ఏ కారణాలవల్ల యిలాంటిది జరిగిందో ? పరిశీలన చేయాలి ఇకముందు ఇలాంటివి జరగకుండా చూచుకునే నిమిత్తం enquiry చేసి కనుగొనవలసిన అవసరం ఎంత్రైనా ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను. మంత్రిగారు ప్రతి జిల్లాలో Irrigation Conference లు పెట్టి ఆయా జిల్లాలయొక్క అవసరాలను కనుగొన్నారు. తరువాత Consultative Committees కూడ second crop కు నీరు యిచ్చే విషయంలో తీర్మానం చేశారు. బాగానే ఉన్నది. మంత్రిగారు అక్కడకు వచ్చినప్పుడు పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలో additional area ఇవ్వడం విషయంలో "మీరు 16 మంది శాసన సభ్యులు, Engineer లు, కలెక్టరు అంతా కలిసి ఒక నిర్ణయం తీసుకోండి మేము ఒక సెంటుకుకూడ అదనంగా యిచ్చేదిలేదు" అనే పద్ధతిలో వారు చెప్పారు. ఆ కారణంచేత ఎంతోమంది రైతాంగం మా దగ్గరకు రావడం, అక్కడనుంచి M. L. A. లు హైదరాబాదు వస్తూ ఉండడం, మంత్రులను పట్టుకొని కొంత pressure, influence తీసుకురావడం యిదంతా ఒక పెద్ద తతంగం అయిపోయింది. అందువలన మేము చాలమంది అటువంటిది పునరావృతం కాకూడదనే ఉద్దేశ్యంతో మంత్రిగారు ఇచ్చిన హామిమీద recommendations చేయలేదు. Genuine cases ఉన్నప్పటికి కూడ మేము కలుగజేసుకోలేదు. భీమవరం తాలూకాలో కలవపూడి trust క్రింద additional area ఈ ఏడు యిచ్చారు. బావిపైన ఏ విధంగా యివ్వకూడదో, ఇస్తే నష్టం వస్తుందని రైతులు కలెక్టరుకు prohibitory note పెట్టినప్పటికీ Executive Engineer కు గాని, Superintending Engineer కు గాని, Collector కు గాని తెలియకుండా సరాసరి హైదరాబాద్‌నుంచి ఉత్తరువులుచేస్తూ నర్సాపురంలో 400 ఎకరాలు, భీమవరం తాలూకాలో 14, 15 వందల ఎకరాలు additional area యివ్వడం జరిగింది. ఇది చాలా ఆశేపణీయంగా ఉన్నది. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో ప్రతి శాసనసభ్యుడు యిది ఒక విధమైన అవమానంగా భావిస్తున్నాడు. కాంగ్రెసు శాసనసభ్యులు కూడ దీని మీద చాలా అసంతృప్తిని తెలియజేశారు. అంతే కాకుండా localization చేసే నిమిత్తం, additional area ను permanent zones లో కలిపే నిమిత్తం చేసే సిబ్బందిని [illegible] చేశారు. [illegible] సిబ్బందితో నిమిత్తం లేకుండా క్రింది అధికారులతో సంప్రదించ కుండా భీమవరం తాలూకాలో [illegible] మొత్తం 1800 ఎకరాలు అయకట్టును permanent

zone లో చేర్చడం జరిగింది. ఆ జిల్లాలో అనేకరకాలైన కథలు దీనిమీద చెప్పుతున్నారు. ప్రత్యేకంగా ప్రభుత్వం సిబ్బందిని వేసి దానిని గురించి పనిచేస్తుంటే క్రింది అధికారులతో సంబంధం లేకుండా హుటాహుటీ హైద్రాబాదు నుంచి యిలాంటి ఉత్తరువులు చేసి పర్మనెంట్ జోన్‌లో చేర్చడం అనేది సరైన పద్ధతి కాదు. కనుక ఇకముందు యిలాంటివి జరుగకుండా **administration** లో ఉన్న లోపాలను సరిచేయవలసిందని మంత్రిగారికి ప్రత్యేకంగా చెప్పుతున్నాను.

నెల్లూరులోని కావలి-కనుపూర్ ప్రాజెక్టు గురించి కోదండ రామిరెడ్డిగారు, రామకృష్ణ రెడ్డిగారు చెప్పడమే కాకుండా general discussion లో మాట్లాడుతూ 'no tax campaigns ను lead' చేస్తామని చెప్పడంవల్ల దాని మీద కొంత తర్జన భర్జనలు కూడ జరిగినవి. ఏది ఎలా ఉన్నప్పటికీ దాని యొక్క ప్రాధాన్యతను, విశిష్టతను, ప్రయోజనాలను అన్నీ కాంగ్రెసు పక్షంనుంచి కోదండ రామిరెడ్డిగారు చెప్పారు. దానికి అవసరమయ్యే డబ్బులో కొంత యిస్తామని ప్రజలు ముందుకు వస్తున్నప్పుడు ఆ ప్రజలయొక్క ఉత్సాహాన్ని పాడుచేయకుండా దానిని తప్పకుండా తీసుకోవలసిందని, నేను ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

Estimates Committee లో ఎక్నోబుగారు **K. C. Canal** మీద **report** యిచ్చారు. ఇప్పటివరకు అది అసెంబ్లీలో చర్చకు పెట్టినట్లులేదు. **Public Accounts Committee** లో సుందరయ్యగారికి **Chairmanship** యిచ్చారు. వారు అనారోగ్య కారణంగా resign చేస్తే తిరిగి కాంగ్రెసు పక్ష సభ్యులకే **Chairmanship** యివ్వడం జరిగింది. అట్టి ఈ విమర్శలకు తావు లేకుండా **Public Accounts Committee** లో **Public Estimates Committee** లో ప్రతిపక్ష సభ్యులకే **Chairmanship** యిచ్చినట్లయితే చాలా బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాము.

Nagarjuna Sagar left-bank canal ను చింతలపూడి తాలూకాకు **extend** చేసే విషయంలో వెంటనే చర్య తీసుకోవలసిందని, ఆ ప్రయోజనాలను త్వరగా ఆ తాలూకాకు యిచ్చే అవకాశాలు ఉంటే చూడవలసిందని, విజ్ఞప్తి చేస్తూ, ఈ అవకాశం యిచ్చినందుకు అధ్యక్షులవారికి నా కృతజ్ఞతలు తెలియచేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. శ్రీరాములు ([illegible]): అధ్యక్షా, **Irrigation** మంత్రిగారు [illegible]

సంతోషమే. కాని అందులో యింకా అనేకవిధాలుగా మార్పు రావలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది. ఈనాడు పత్రికలలో వార్తలుచూస్తే, ప్రధాని నెహ్రూ పండితుడుకూడ అనేక విషయాలలో P. W. D. శాఖకు సంబంధించి నటువంటి నిబంధనలను ఈనాటి అవసరాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని సవరించ వలసిన అవసరం ఉన్నదని చెపుతున్నట్లు చూస్తున్నాము. దానికి కారణాలు అనేకం ఉన్నాయి. డెల్టాఏరియాలకు సంబంధించినంతవరకు రైతులు సమయానికి తగిన నీటి supply గురించి విజ్ఞప్తులు చేసుకొని విన్నపాలు చేసుకొని ప్రతినిధులద్వారా ఆయా స్థానికాధికారులతో చెప్పినప్పుడు వెంటనే, ఏమాత్రం జాగుచేయకుండా సమయానికి అవసరమైన నీటి సరఫరా విషయంలో గాని, లేక surplus water ను రైతికి పంపించే విషయంలోగాని P. W. D. శాఖ అత్యధికమైన శ్రద్ధ చూపించడం అవసరం. ఏమాత్రం కాలయాపన చేయకుండా మన చేతులలో ఉన్న అధికారాన్ని వినియోగించి పైఅధికారులకు ఊరికే నిమిత్తమాత్రంగా పంపించి ఆలస్యానికి కారకులు కాకుండా, వెంటనే శ్రద్ధ తీసుకోవలసిన అవసరం ఉన్నది. అనుభవంలో ఉన్న ఒక విషయం చెబుతాను. ఈ సంవత్సరం డెల్టా area లో వరిపంటకు చిట్టచివరి తడికొరకు నీటిని supply చేయవలసి వచ్చినప్పుడు కృష్ణానదిలో నీరు తక్కువ level లో ఉండడం తటస్థించింది. పంట అంతాపండి ముగ్గిఉన్నది. ఆ చిట్టచివరి తడినీరు యిస్తేగాని పండినపంట చేతికిరావడానికి వీలులేదు.

నీరు సమయానికి supply చేయకపోతే పండిన పంటంతా వృథా కావడమే గాక రెండవ పైరుకు విత్తనాలు పడడానికి కూడ అవకాశ ముండదు. స్థానికాధికారులతో మచ్చటిస్తే "ఏట్లో నీళ్ళు లేవు, తుంగ భద్రనుండి నీటిని supply చేయడానికి మేము చూస్తున్నాం" అన్నారు. ఆ తరువాత వారు ప్రభుత్వము యొక్క ఉత్తర్వులకొరకు ఎదురుచూస్తున్నట్లు చెబుతూ వచ్చారు. నిజానికి వారుచేసే ప్రయత్నాన్ని శంకించవలసినదేమీ లేదు. కాని నీరు supply కావడం ఏ పది పదిహేను రోజులు ఆలస్యమైనా దాదాపు వేలకొద్దీ పంట నష్టమవుతుంది అనే విషయంలో ఏమాత్రం వివాదం లేదు. నేను మనవిచేసేదేమంటే ఉత్తర్వులు పంపించడములో విపరీతమైన ఆలస్యము జరిగే ట్లున్నా, కనీసం, టెలిఫోను, టెలిగ్రాముద్వారానైనా ప్రభుత్వం ఉత్తర్వు అంద చేస్తే బాగుంటుంది. అందువలన చక్కనిఫలితాలు కలుగుతాయి. మరియు ఆశించినంత పంట పండడానికిగాని, పండిన పంటంతా పొంతం చేతికి రావడానికి గాని అవకాశముంటుందని నేను మనవిచేస్తున్నాను. గుంటూరు జిల్లాలో ఏటా [illegible] వైపు [illegible] high level channel, మరొకవైపు కృష్ణానది [illegible] main canal, [illegible] bank canal వున్నవి, [illegible]

కాల్వలకు మధ్యనున్న దాదాపు 15 గ్రామాలకు సంబంధించిన రైతులు ఎక్కువ మెట్టపైర్లు పండిస్తారు. కారణం అదంతా మెట్టప్రాంతం కావడమే. మాగాణి కాలేదు. బావులు త్రవ్వి దానికి విద్యుచ్ఛక్తి సహాయంతో నీరుతోడి సేద్యం చేద్దామంటే అక్కడవచ్చేనీరు నిష్ఫలమైనది. వేసిన పైరు అంతా మాడి పోయే ప్రకృతిగల నీరు, నూనెమెరుగుడు కలిగిన నేలలో త్రవ్వితే అటు వంటినీరు పడుతుంది. అది బహు అనర్థదాయకమైన నీరు. దాదాపు 12 గ్రామా లకు వున్న 8,500 ఎకరాల భూమికి సంబంధించిన స్కీము పది సంవత్సరాల నుండి sanction చేయకుండ ప్రభుత్వం వద్ద నేవున్నది. ఆ భూములపై ప్రభుత్వం వేయబోయే betterment tax అదనంగా వేసే భూమిశిస్తు వాటన్నింటిని చెల్లించడానికి మేము సిద్ధంగా వున్నామని అక్కడి రైతాంగం రెవిన్యూ అధి కార్లకు, P.W.D. అధికార్లకు పదేపదే విజ్ఞప్తులు చేస్తున్నారు. మొన్న గుంటూరులో P.W.D. మంత్రిగారు District Irrigation Conference ను ఏర్పాటు చేసినప్పుడు యీ విషయం మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువచ్చాము. దీనిని మూడవ ప్రణాళికలో చేర్చడానికి అవకాశమున్నట్లుగా అప్పుడు ప్రచు రింపబడిన booklet లో వుంది. కాని అక్కడ రైతాంగం యొక్క అవసరా లను గమనించి ప్రభుత్వం విధించబోయే పన్నులను చెల్లించడానికి వారెలాగూ సిద్ధంగా వున్నారు. కనుక ఆ స్కీమును ద్వితీయ ప్రణాళికలోనే చేర్చవలసిన దని నేను ప్రత్యేకంగా మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. 8,500 ఎకరాలు వెంటనే సాగులోకి వచ్చి తద్వారా ప్రభుత్వానికి చాలా రెవిన్యూ రావడానికి అవకాశం వుంది. కనుక, అధిక పంటలు పండించడానికి అనేక అవకాశా లున్న యీ స్కీమును వెంటనే ద్వితీయ ప్రణాళికలో చేర్చవలసిందని మంత్రి గారిని మరొకసారి కోరుతున్నాను.

రెండవది ఇలాగే మా జిల్లాలో ప్రత్యేకంగా నా నియోజకవర్గంలో కొలకలూరు లిఫ్టుఇరిగేషను స్కీము ఒకటి వున్నది. 650 ఎకరాలకు సంబం ధించిన స్కీము యిది. దీనిని మూడవ ప్రణాళికలో కూడ చేర్చనట్లు తెలు స్తున్నది. మాకు యిచ్చిన లోగట్టాను బట్టి అక్కడి రైతాంగంకూడ ప్రభుత్వం విధించే పన్నులు, యితరత్ర చెల్లించవలసిన మొత్తాలను వెంటనే చెల్లించడానికి సిద్ధంగా వున్నట్లు తెలుపుతున్నారు. అందువలన, ప్రభుత్వం రైతాంగం యొక్క అవసరాలను గమనించి యీ కొలకలూరు లిఫ్టు ఇరిగేషన్ స్కీమును వెంటనే అమలులోకి తీసుకురావలసిందిగా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. దీనిని వెంటనే sanction చేయించుటకు తగుకృషి చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

[illegible]

సంబంధించిన ఒక మార్పు చేయవలసిందిగా ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకువస్తాను. ఈ **head sluice** చాలా **wrong place** లో నిర్ణయించబడింది. అట్లని నేను ఋజువు చేయగలను. ఏ కారణాలవల్లనో అది కొంచెం దిగువను కట్టడానికి నిర్ణయించ బడింది. దానిని యింకొక రెండువందల గజాలు ఎగువను యీ **head sluice** నిర్మించే ప్రదేశంగా నిర్ణయి స్తే ఆ చానెల్ ద్వారా నీరు సవ్యంగా ప్రవహించడానికి, రైతులకు నీరు ఎటువంటి యిబ్బంది లేకుండా అందడానికి అవకాశ ముంటుందని నా విశ్వాసం, అంతేగాక అక్కడ 7, 8 సంవత్సరాలనుండి సాగుచేస్తూ నేడు 8 వేల ఎకరాలు ఆ తూము ద్వారా సాగు చేస్తున్నారు. ఎప్పుడో 750 ఎకరాలకు పరిమితంగా design చేసిన తూము అది. 7, 8 సంవత్సరాలనుండి సాగుచేస్తున్నప్పటికి దాని సైజును పెంచడం గాని, లేక కాల్వ వెడల్పు చేయడం గాని, తక్కిన వసతులు ఏర్పాటుచేసి తగు మరమ్మతులు చేయుటగాని యింతవరకు జరుగలేదు. గత మూడు బడ్జెటు సమయాలలోను ఈ విషయాన్ని ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకరావడం జరిగింది. కాని యిప్పటికీ ఎలాంటి ఏర్పాట్లు చేయకపోవడం విచారకరం. ఆ తూము సైజును పెంచి, అక్కడ రైతులకు కావలసిన తగువసతులు వెంటనే కల్పించ వలసిందిగా తమ ద్వారా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వం, P. W. D. అధికార్లు యీ పనికి వెంటనే ఉపక్రమించుటకు చర్య తీసుకుంటుందని ఆశిస్తున్నాను.

ప్రతి సంవత్సరం **canals**, ఛానెల్సు మొదలైనవాటి **maintenance** కొరకు **P.W.D.** శాఖవారు పెడుతున్న ఖర్చుల గురించి చెబుతాను. సామాన్యముగా కెనాల్స్ ఎండిపోయేవరకు మరమ్మతులు చేయుట జరుగదు. కట్టలు **erode** అయిపోయి రాకపోకలకు అసౌకర్యం కలుగడం—దాదాపు వెయ్యి రూపాయలు **maintenance** కొరకు ఖర్చుపెట్టవలసింది ప్రభుత్వం అదనులో మరమ్మతులు చేయకపోవుటవలన అదే పనికి 20 వేల రూపాయల వరకు తరువాత ఖర్చుచేయవలసివస్తుంది. దానికి ఉదాహరణలు అనేకం చెప్పవచ్చు- **Krishna Western Delta** లోని **main canals**, చిన్న **channels** యొక్క **maintenance** విషయం శ్రద్ధవహించి నీటి పారుదలకు అసౌకర్యం లేకుండా రివిట్మెంట్లు చేయవలసినవాట అదనులో చేయవలసిందని **silt clearance** విషయంలోను జాగ్రత్త తీసుకోనవలసిందని అధికార్లకు ఉత్తర్వులు యివ్వవలసిందిగా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. ఏ కెనాల్ పై, ఏ ఛానెల్ పై ఎప్పుడు ఏది అవసరమవుతుందోనని స్వయం P. W. D. అధికారులు, **staff boats** పై స్వయంగా ప్రయాణంచేసి తెలుసుకుంటూరావాలి. దురదృష్ట వశాత్తు యిప్పుడు ఆ విధంగా ప్రయాణం చేయుటం తగ్గిపోయినట్లు కనబడు తున్నది, ఎక్కువగా జీపులలో రోడ్లపై ప్రయాణాలు చేస్తూవుండడం వలన

సమయానికి చేయవలసిన పనులు జరగకపోవడం జరుగుతున్న దనుకొంటాను. ఆ విధంగా గాకుండా రాష్ట్రాధికారులు కాకపోయినా స్థానికాధికారులైనా Sub-divisional Officers, Executive Engineers యీ కెనాల్సుపై తరుచు ప్రయాణంచేసి వాటి అవసరాలు గమనించడం చాలా అవసరమని మనవిచేస్తున్నాను.

సీతానగరం, వైకుంఠపురం వైపు కృష్ణానదికి కరకట్ట నిర్మాణం విషయంలో ప్రభుత్వం చూపిన శ్రద్ధకు నేను ప్రత్యేకంగా అభినందనలు తెలుపవలసి వుంది. గుంటూరు తాలూకాలోని దాదాపు 20, 25 గ్రామాలు, సస్యశ్యామలమైన, అన్నిపంటలకు లాయకీ అయిన భూములుగలిగిన గ్రామాలు యీ విధంగా కరకట్ట లేకపోవడమువలన ప్రతి సంవత్సరం వరదలపాలై పోతూండేవి. ఈ గ్రామాలకు సంబంధించి కరకట్ట నిర్మాణం యొక్క అవశ్యకతను ఆంధ్ర ప్రభుత్వములో డెప్యూటీ ముఖ్యమంత్రిగా నున్న శ్రీ సంజీవరెడ్డి గారి దృష్టికి తీసుకువచ్చాము. వెంటనే దానిని Flood Control Scheme క్రింద sanction చేసి దానిని ప్రస్తుతం execution లో నుంచినందుకు ప్రత్యేకముగా వారికి ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను. వారి దృష్టికి తెచ్చినదే తడవుగా దాని యొక్క అవశ్యకతను గమనించినందుకు ఆ గ్రామాలవారి తరపున వారికి మరోకసారి ధన్యవాదాలు అర్పిస్తున్నాను. 1959 సంవత్సరాంతములోగా, ఈ కట్ట నిర్మాణం పూర్తిచేసేందుకు శ్రద్ధతీసుకోవలసిందిగాను, అవసరమైన grant మంజూరు చేయవలసిందిగాను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

Grow More Food Scheme క్రింద డెల్టా ప్రాంతాలలో temporary గా పైపులు యివ్వడం ఆచారంగా వస్తున్నది. మా డెల్టాకు సంబంధించి ఒక విషయం చెబుతాను. టెంపొరరీగా యిచ్చిన పైపుల విషయమై investigation చేయించి, 5 సంవత్సరాలకు పైబడి తీసుకున్నవారికి వాటిని శాశ్వత పైపులుగా చేసినట్లయితే బాగుంటుంది. దానివలన ప్రతి ఏడు కలుగుతుండే యిబ్బందులు తీరడానికి అవకాశం వుంటుంది. P. W. D. శాఖ వారికి వెంటనే వాటిని గురించి investigation పూర్తి చేయాలని, వాటిని confirm చేసేందుకు instructions యివ్వవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

జిల్లా జిల్లాలలోనే P. W. D. శాఖకు సంబంధించిన [illegible] District Irrigation Conferences [illegible]

న్నాను. ఈ సందర్భంలోనే ఇంకొక విషయం చెబుతున్నాను. ప్రతిజిల్లాలోను యిదివరకు ఉండే Irrigation Advisory Boards ను abolish చేసి consultative committees ను ఏర్పాటుచేశారు. ఆకమిటీలలో ఇంతమంది శాసనసభ్యులు ఉండాలనే నియామకంకూడ జరిగింది. గుంటూరుజిల్లాలో నియమించబడిన కమిటీలో—ఇదివరకు ఇరిగేషన్‌బోర్డులో మూడోటి అనుభవం సంపాదించిన శాసనసభ్యులు, వ్యక్తులు ఉండగాకూడ కేవలం పార్టీకదృష్టితోనే సదరు కమిటీలలో సభ్యులను నియమించడం జరిగింది. ఇతర జిల్లాల సంగతి నాకు తెలియదుకాని గుంటూరు జిల్లాలోమాత్రం ఇదివరకు ఇరిగేషన్ అడ్వయిజరీ బోర్డులోఉండి అనుభవంగలిగిన శాసనసభ్యులు ఉంటేకూడ వారికి అవకాశం ఇవ్వలేదు. అనుభవంగల మోటోంట్లను అందులో చేర్చవలసిన అవసరం ఉన్నది. శ్రద్ధగా పని చేసేవ్యక్తులకు, ఈ పనిలో interest ఉన్న వ్యక్తులకు అవకాశంలేకుండా ప్రభుత్వంవారు పార్టీకదృష్టితో వ్యవహరించారని remark చేయవలసి వచ్చినందుకు నేను విచారపడుతున్నాను. కృష్ణా పశ్చిమ (western) డెల్టాలో కొల్లిపర, దాములూరు, తూములూరు మున్నగు దాదాపు 15, 20 గ్రామాలు నా నియోజకవర్గానికి సంబంధించినవి ఉన్నవి. ఈభూములకు drainage సౌకర్యాలు కలుగచేయవలసినదని నేను గత 3, 4 సంవత్సరాల నుంచి agitate చేస్తున్నాను. ఆ గ్రామాలలోని రైతులు ఎన్నాళ్ళనుంచో విజ్ఞప్తులు పంపిస్తున్నారు. Betterment tax గాని, లేక drainage మీద పన్నులు విధించినాగానీ మేము కట్టడానికి సిద్ధంగా ఉన్నామని చెబుతున్నప్పటికీ కూడ drainage scheme యింతవరకు అమలులోనికి రాలేదు. అప్పుడే 10 ఫైళ్ళు కావచ్చింది. ఆ కాగితాలు ఎక్కడ ఉన్నాయో తెలియదు. Chief Engineer Office, Sub-divisional Office కు మధ్య తిరుగుతున్నాయి కాని, ఇంతవరకు ప్రభుత్వ స్థాయిలోకి వచ్చాయో లేదో కూడ తెలియదు. Chief Engineer Office లో అడిగితే ఇంకా మాకు కాగితాలు అందలేదంటారు. క్రింది ఆఫీసులలో అడిగితే కాగితాలు మాదగ్గర నుంచి పై ఆఫీసులకు పోయాయంటారు. నాల్గు కాలంలో అధికవర్షాలవల్ల కొల్లిపర - తెనాలి రోడ్డుమీద ఆ highway metal road కు ఇవతలనున్న పొలాలమీంచి వర్షపునీరు ప్రవహించడం అనేకమంది శాసనసభ్యులు, అక్కడకు వచ్చిన మంత్రులుకూడ చూచారు. కాని, ఆ గ్రామాలలో యీనాటివరకు కూడ మురుగునీటి సౌకర్యం కల్గించే పథకాన్ని అమలు చేయకపోవడం విచారకరము. ప్రభుత్వ ధనలోపంవల్ల యీలాంటి పనులలో ఆలస్యం జరిగితే, ఏవిధిన అంతకూడ ఉండదుకాని, అవసరమైన contributions ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా ఉన్నామని అక్కడి రైతులు చెబుతున్నారు. కాని, contribution తీసుకొని పని అతిత్వరగా పూర్తిచేయవలసిన అవసరం ఉంటాన్ని కోరడంమాత్రం

న్యాయం కాదు. ప్రభుత్వ P. W. D. శాఖవారు యీమధ్య పై విధంగా అడిగినట్లు వింటున్నాము. ప్రజలు యీవిధంగా ముందుకు రావాలి, ప్రభుత్వం యీ విధంగా సహాయం చేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నది అని ప్రజాప్రతినిధులమైన మమ్ములను పిలిచిగాని, లేకపోతే conference పెట్టిగాని, కృషి చేసినట్లయితే సక్రమంగా ఉంటుంది, యీ పథకం పూర్తికావడానికి అవకాశం ఉంటుందని మీ ద్వారా మనవిచేస్తూ నేను సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

*శ్రీ వి. వి. శివయ్య (మర్చూరు): అధ్యక్షా, ఈ బడ్జెటు ప్రతిపాదనల సందర్భంలో నీటిపారుదల డిమాండును ప్రతిపాదించినప్పుడు స్థానికంగా ఉన్న projects గాని, నీటివసతుల విషయంలో గాని ప్రభుత్వంనుంచి కొంత ఆశాజనకమైన సమాధానం వస్తుందని ప్రాంతీయప్రజలు సాధారణంగా ఆశించడం సహజం. కాని, 1951-52 నుంచీ పరిశీలన కావింపబడి technical authorities చేత లాభదాయకమైన ప్రాజెక్టు అని నిరూపింపబడినప్పటికీకూడ ఇంతవరకు గుంటూరు ఛానల్ స్కీము విషయంలో ప్రభుత్వం ఏమాత్రం శ్రద్ధతీసుకోవడం లేదని ప్రజాభిప్రాయం గాఢంగా ఉన్నదని ఇరిగేషన్ కాన్ఫరెన్స్‌కు ఇరిగేషన్ మంత్రిగారు వచ్చినప్పుడు కూడ విదితంఅయినది. "సెంట్రల్ గవర్నమెంటు ఒప్పుకోలేదు" అని మాత్రం ఇరిగేషన్ మంత్రిగారు చెప్పారు. అసలు ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రారంభంలో medium irrigation schemes కు మనం ఎంత allotment ఇచ్చాము? దానికిగాను మనకున్న financial resources ను బట్టి ఏయే సదుపాయాలను ఉపయోగించుకుంటున్నాము? ఇంతవరకు include చేసిన medium irrigation schemes కంటె ఇవి లాభదాయకములు, productive schemes కావా, కాదా? ప్రాంతీయ రైతుల అవసరాలను తీర్చడమే కాదు—అక్కడి గ్రామాలకు మంచినీళ్ళుకూడ లేవని అందరు irrigation conference లో చెప్పారు. కాబట్టి ఇది కట్టినట్లయితే మంచినీటి సౌకర్యంకూడ కలుగుతుంది. అక్కడివారు 5, 6 మైళ్ళదూరంపోయి నీళ్ళుతెచ్చుకోవలసిన అవసరం ఉన్నది. సంవత్సరంలోని 5, 6 మాసాలు మంచినీళ్ళకోసం ప్రజలు చాల బాధపడుతున్నారు. మంచినీటివసతికి, irrigation facilities కు మాత్రమే కాకుండా రాష్ట్రంలో ఇంతవరకు investigate చేయబడిన projects అన్నిటిలోకూడ యీ గుంటూరు ఛానల్ స్కీమ్ లాభదాయకమైనదని, 7% లేక 8% లాభం వస్తుందని [illegible] ప్రాజెక్టుగురించి శ్రీ కోదండ రామిరెడ్డిగారు చెప్పారు. 30, 40 లక్షల రూపాయలు ఖర్చుచేసి 300, 400, 1000 [illegible] State లో productive [illegible] economic [illegible]

వంటి స్కీములను మనం ముందు తీసుకోవాలి. జిల్లేరు, రాళ్ళవాడు, తైరవాని తిప్ప, ట్రిటగుంట సప్లయి ఛానల్ మున్నగు ప్రాజెక్టులు ఎన్నో ఉన్నాయి. **Scheme** కు అయ్యే ఖర్చు చూసినట్లయితే 400, 500, 1000 రూపాయల వరకు ఉన్నది. గుంటూరు ఛానల్ స్కీము విషయం చూచినట్లయితే ఎకరానికి 230, 240 రూపాయల గిట్టుబాటు ఉన్నది. చాల సొమ్ము return ఉన్నది. ఇవన్నీ ప్రభుత్వంవారుకూడ ఒప్పుకొంటున్నారు కాని Central Government ఒప్పుకోవడం లేదంటున్నారు. Central Government చేత ఒప్పించడానికి మనప్రభుత్వంవారు ఏవిధంగా ప్రయత్నంచేశారు? Central Government ను గాని, Planning Commission ను గాని ఏమి చేశారు? మనకున్న financial resources లో ఏమి provision చూపించారు? అయితే, సెంట్రల్ గవర్నమెంటు చూపించిన అభ్యంతరాలు ఏమిటి? ఏ అభ్యంతరాలవల్ల ద్వితీయ పంచవర్షప్రణాళికలో దానిని చేర్చడానికి వీలులేక పోయింది? ఆ అభ్యంతరాలను తొలగించడానికి మన ప్రభుత్వం చేసిన పనులేమిటో.... వాటివల్ల దీనిని సాధించడం సాధ్యం కాకపోయినప్పటికీకూడ... చేసిన ప్రయత్నాలను మాత్రం ప్రజలకు చెప్పవలసిన అవసరం ఎంతయినా ఉన్నది.

క్రిందటిసారి Irrigation Conference జరిగినప్పుడు యీ విషయాలన్నీ చెప్పాము. G. M. F. Campaign క్రింద Government of India వారు రెండుకోట్లో, ఒకటిన్నర కోట్లో కేటాయించబోతున్నారని, అందులోనుంచి మన రాష్ట్రమునకు వచ్చిన quota లో నుంచి ఖర్చుచేయటానికి వీలు అవుతుందేమో చూడవలసి ఉంటుందని, అది మొదటి ప్రయత్నముగా జరుగవలసి ఉంటుందని చెప్పారు. అలాంటి నిరాశాజనకమైన వార్త మాకు అందజేశారు. అసలు G. M. F. Campaign క్రింద యిచ్చిన డబ్బులో 60, 70 లక్షలవరకు ఉంటున్న యీ స్కీము ఎంతవరకు సాధ్యమవుతుందో చెప్పలేము అని మంత్రి గారు అంటున్నారు. కాని నిజంగా ప్రభుత్వం అది పూర్తిచేయాలని దీక్షఉంటే, అది unremunerative అయినప్పటికినీ, ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళిక క్రింద మనకు వచ్చే సొమ్ములో ఏ ముఖ్యైలతలు ఖర్చుచేసినను యీ పని రెండు సంవత్సరములలో ప్రారంభించవచ్చు. ప్రారంభించినప్పుడు అదే ప్రయోజనకరమైన స్కీము అని ప్రభుత్వముకూడ ఆ అభిప్రాయమునకు రాగలుగుతుంది.

తరువాత అప్పాపురం ప్రాజెక్టు విషయము ఉన్నది. ఈ ప్రాజెక్టును గురించి అక్కడ ప్రజలు చైతన్యం మంత్రిగారి దృష్టికి కొన్ని విషయములు తీసుకువచ్చినారు. ఈ ప్రాజెక్టు మూలంగా Irrigation సౌకర్యాలు కలుగకపోయినా మంచినీరు సరఫరా చేయడానికి మాత్రమే వీలు కలుగుతుంది అని

అన్నారు. ప్రస్తుతము అక్కడ ముప్పైవేల ఎకరాలు సాగుఅవుతున్నదని, ఈ మధ్యన మంత్రిగారు ప్రశ్నల సందర్భములోకూడ సమాధానము చెబుతూ అన్నారు. కాని tail-end villages లో, ఆయిదారు గ్రామాలవరకు నీరు అందదు. ఎందుకంటే అక్కడ చీలమండల లోతుననే నీరు ప్రవహిస్తూ ఉంటుంది. ఈ కారణముచేత ఆ tail-end villages కు సంబంధించిన భూములకు ఆగస్టు నెలలో కూడ వాటుపడకుండా పోయే పరిస్థితులు ఉంటున్నవి. దీనిని మంత్రిగారే Irrigation Conference లో ఒప్పుకున్నారు. దీనికి కారణము యింకొకటికూడ ఉన్నది. Unauthorised గా ఆయకట్టు పెంచినందువల్ల నీరు చాలకుండా పోతున్నదని గుర్తించాలి. Original గా ఉన్న ఆయకట్టు కంటే unauthorised గా ఎనిమిదివేల ఎకరములు ఎక్కువ అయింది. ఆ కాలవ యొక్క మొదటి design లో లోపము ఉండడమువల్ల ఆ కాలువల ద్వారా అయిదారు గ్రామాలకు నీరు అందడములేదు. కాని ఈ భూములమీద కూడ ఇతర ఆయకట్టు భూములతోపాటు wet assessment పూర్తిగా వసూలు చేస్తున్నారు. ఒకవైపున నీరు అందక పంటలు పండక పోవడమువల్లను మరొకవైపున wet assessment పూర్తిగ ప్రభుత్వానికి కట్టడమువల్లను రైతులు ఆర్థికముగా బాధపడుతున్నారు. ఇప్పుడు ఈ కాలువను re-model చేసి improve చేయించ వలసిందిగా మంత్రిగారిని Irrigation Conference లో రైతులు కోరియున్నారు. కాబట్టి యీ సంవత్సరములో నైనా ఆ కాలవను re-model చేయించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

కృష్ణాబారేజి కట్టిన తరువాత అదనపు నీరు లభించగలదని మంత్రిగారు చెప్పారు. ఈ అదనపు నీరును ఉపయోగించేటంతవరకు ఆ భూమిని కొత్త ఆయకట్టులో చేర్చుతామని మంత్రిగారు చెబుతున్నారు. ఇప్పుడు ఉన్న కొత్త ఆయకట్టు భూములు Revenue Records లో dry lands గా నమోదు చేయబడియున్నవి. Dry lands గా నమోదు చేయబడియున్నను ఆ భూములలో wet cultivation ఇప్పటికి పది, పదిహేను సంవత్సరాలుగా జరుగుచున్నది. అరవ పెంబడిలో dry lands అని వ్రాసినప్పుడు dry assessment వసూలు చేయవలసినది పోయి, wet assessment, అన్ని సెస్సులు చేర్చి ఎకరం ఒకటింటికి సుమారు 20, 21 రూపాయల వరకు ప్రభుత్వం వసూలు చేస్తున్నది. ఇప్పటికి 10, 15 సంవత్సరాలుగా wet assessment charge చేస్తున్నారు గనుక దీనిని permanent ఆయకట్టులో చేర్చి, ఇతర wet lands తో పాటు శిస్తు వసూలు చేయవలసి ఉంటుంది. ఈ భూములకు permanent గా [illegible] కోరుతున్నాను. ఈ విషయమును గురించి Revenue Board వారికి [illegible] వలసిందిగా కోరుతున్నాను.

పుష్టంజాక శ్రీరాములుగారు సీతానగరం lift irrigation గురించి చెప్పారు. దానికి ప్రాథమిక పరిశోధన కూడ పూర్తి అయిందని అన్నారు. Chief Engineer ఆఫీసుకు దానికి సంబంధించిన records వచ్చి ఉంటాయి అనుకుంటాను. ఈ స్కీము Minor Irrigation స్కీము క్రిందకు తీసుకునే అవకాశము ఉన్నది. దీనికి ఖర్చుకూడ సుమారు పది లక్షల లోపలనే ఉంటుంది. దీనిని వెంటనే start చేయటానికి ప్రభుత్వం అంగీకరించింది. ఆ స్కీము చుట్టు ప్రక్కల ఉన్న గ్రామాలకు electricity కూడ విస్తరింప చేయబోతున్నారు. Minor Irrigation Scheme క్రింద ఖర్చు కాగల సొమ్ముతో electricity తో పాటు lift irrigation ను కూడ ఏర్పాటు చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

తరువాత మా గుంటూరు conference లో మంత్రిగారు ఒక కొత్త సూచన చేశారు. Drainage cess ను వసూలు చేస్తామని అన్నారు. కాని ఈ సెస్సును వసూలు చేసేటప్పుడు దానిని ఒక common fund గా ఏర్పాటు చేసి, అది ఏ ఏ జిల్లాలలో వసూలు చేస్తారో, ఆ సొమ్ము ఆ జిల్లాలలోనే రైతు సౌకర్యముల కొరకు ఉపయోగిస్తే మంచిదనికూడ అన్నారు. ఇది గాక యీ సొమ్మును ముఖ్యంగా మురుగునీరు బైటకు పోవటానికి సౌకర్యాలు కలుగ చేయటానికి కూడ ప్రభుత్వము ఆలోచనలో ఉన్నదనికూడ అన్నారు. ఇది సరే, బాగానే ఉన్నది. ఇదివరకే betterment tax ను వసూలు చేయటానికి ప్రభుత్వము ఒక చట్టమును ప్యాసు చేసియున్నారు. ఈ tax వసూలు చేసేది కొత్త irrigation సౌకర్యాలు కలుగచేయటానికి కాదు. ఇలాంటి మురుగు పారుదల సౌకర్యాలు కలుగజేయటానికైనా ప్రభుత్వము ఖర్చు చేసే డబ్బుతో ఇలాంటివి లక్షకు మించిన సౌకర్యాలు కలుగజేయవచ్చు. ఇతవైతే లనుంచి యీ షైపేలవరకు ఖర్చు అయ్యే drainage schemes కూడ ప్రభుత్వము తీసుకోటానికి యీ Betterment Tax చట్టము వర్తింపచేయ కుండా ఉన్నది. అందువల్ల Betterment Tax ద్వారా వసూలు అయ్యే సొమ్ముతో drainage works 25 వేలు మొదలు 50 వేల దాకా ఖరీదుచేసేవి take up చేయటానికి వీలుగా యాక్టుతో ఒక సవరణ తీసుకుని రావడము అవసరము. ఎవరైతే యీ drainage scheme వల్ల benefit పొందుతారో వారివద్దనుంచి తప్పకుండా వసూలు చేయవచ్చు. వారు ఇస్తారు కూడా. ఆవిధముగచేస్తే తేలికగానే Betterment Tax అన్ని జిల్లాలలోను వసూలు చేసి ఆ సొమ్ముతో ఏదో జిల్లాలో drainage scheme ను take up చేస్తామంటే, అప్పుడు ఈ tax ఇచ్చినవారికి దానివల్ల benefit ఉండనందువల్ల వారికి కష్టముగా ఉంటుంది. ఈ విషయము ప్రభుత్వము గుర్తిస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

Lift irrigation ను జరుపుకొనటానికి main canal నుంచి నీరు తోడుకోటానికి ప్రభుత్వము పర్మిషను ఇవ్వవలసి ఉన్నది. ఈ విషయములో permission కొరకు ప్రభుత్వానికి రైతులు apply చేయాలంటే ఆ కాగితము ఇక్కడ హైద్రాబాదులో సెక్రటేరియేట్ దాకా రావలసిఉన్నది. ఈ మధ్య Engineers ఎవ్వరు కూడ పర్మిషను ఇవ్వటానికి వీలులేదని, ప్రభుత్వమే ఇవ్వాలని అన్నారు. Lift irrigation చేయాలంటే దానికి ఆ భూమి సర్వే కావలసిఉన్నది. Lift irrigation జరపటానికి ఆయా భూములనుంచి తగిన revenue వస్తుందా రాదా అనేది ఆలోచించటానికి ముందుగా Sub-Divisonal Officer పరిశీలించి, దానిమీద వారి report పోవాలి. ఆటుతరువాత దానిని Executive Engineer, Superintending Engineer, Chief Engineer అందరు పరిశీలించి చివరకు అది P. W. D. Secretariat కు పోవాలి. అక్కడ వారు పరిశీలించి పర్మిషను ఇవ్వడము అనేది జరగాలి. అంటే ఇన్ని అంచెలు దాటుకొనిపోయి చివరకు ఉత్తర్వులు రావాలి. ఈ అంచెలు అన్నీ దాటి ఉత్తర్వులు రావాలంటే ఎంతకాలం పట్టుతుందో ఆలోచించండి. అసలు P. W. D. Secretariat కు ఆ కాగితము రావడానికే ఎంతో కాలం పట్టుతుంది. తరువాత ప్రభుత్వము ఆలోచించి ఆర్డర్లు ఇవ్వాలి. ఇంత ఆలస్యము అయ్యేలోగా నాటువేసే కాలము కాస్తా జరిగిపోతుంది. దీనివల్ల సకాలములో పంట వేయటానికి వీలుకాదు. ఆలస్యముగా నాటువేస్తే, పంటకూడ సరిగా ఉండదు. ఇది అంతా నష్టమనే చెప్పవలసి ఉంటుంది. ఈ కాగితము ప్రతి ఆఫీసరు చూచి, పంపించేదాకా సామాన్య రైతులు ఆగడము కష్టము. పోనీ రైతులు స్వయముగా వెళ్ళి ప్రయత్నించటానికైనా సాధ్యమయ్యే విషయము కాదు. ఈ ఆఫీసర్ల చేతులలో ఆ కాగితము ఎక్కడ ఉండిపోయినది సామాన్య రైతు కనుక్కోవడము కష్టము. ఏమైనప్పటికిని కాలవ యొక్క capacity ఎంతో, దానిక్రింద అయ్యే సాగు ఎంతో ఆ వివరాలన్నీ ఆ ఇంజనీర్లకు తప్ప మరెవ్వరికీ తెలియవు. కనుక, Superintending Engineer కు పర్మిషన్ ఇచ్చే అధికారము ఇప్పె తెస్తే ఈ పనులుంతో తొందరగా సాధ్యమయ్యే అవకాశము ఉంటుంది. అందువల్ల నా అభిప్రాయములో S. D. O. ముందు అన్ని విషయములు ఆలోచించి proposal పంపించడము, తరువాత Executive Engineer చూచి Superintending Engineer కు final orders కు పంపిస్తే మంచిది. ఆ విధముగ ఏర్పాటు చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ విధముగాచేస్తే Chief Engineer Office లోను P. W. D. Secretariat లోను జరిగే [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

తరువాత Budget Demands pass కాగానే ఏప్రిల్, మే నెలలోనో, లేక జూన్ నెల లోగానో ఏఏ జిల్లాలకు ఏఏ Division కు ఎంత allotment అవసరమై ఉంటుందో అంత allotment వెంటనే ఇచ్చివేయాలని Budgetary Provision సూచిస్తున్నది. అంత advance గా అనగా ఏప్రిల్, మే, జూన్ నెలలలోనే allotments పంపిస్తే, అప్పటికి ఇంజనీర్లు వారివద్దనున్న సిబ్బందిని వారివద్దనున్న పనులకు సర్దుకోవటానికి వీలవుతుంది. ఆవిధముగ కాకుండా సంవత్సరము అంతా దాటిపోయిన తరువాత ఇచ్చే లాభము లేదు. అట్లా కాకుండా యీనాడు జరిగే పరిస్థితి ఏమిటంటే సంవత్సరము పూర్తి కావచ్చేటప్పటికి, అంటే జనవరి, ఫిబ్రవరి నెలలలో మీకు యింత సొమ్ము ఇస్తాము, మిషనరీ ఇస్తాము, మీరు ఇంత సొమ్ము ఖర్చుచేయగలరా? అని అడగడము, దానిని తొందర తొందరగా మార్చినెలలోగా ఖర్చుచేయటానికి ప్రయత్నించడము జరుగుతున్నది. చివరికి సొమ్ము ఖర్చు కాకుండా lapse అయిపోయే పరిస్థితి వస్తుంది. అంత త్వరలో అంటే ఒకటి, రెండు మాసములలో ఆ సొమ్మునంతా ఖర్చుచేయలేకపోతారు. అందువల్ల వారు ఖర్చుచేయలేము అని జవాబులు పంపవలసి వస్తుంది. సంవత్సరము పూర్తికావచ్చేటప్పటికి, ఇంజనీర్లవద్ద సిబ్బంది అంతా వారికి ఉన్న ఇతర పనులమీద సర్దివేయబడుతారు. ఇక ఆ పనులు చేయటానికి సిబ్బంది ఉండరు. Material అంతా ఎక్కడ పెట్టాలి అనే విషయమును అవగాహన చేసుకోలేక ఏవో పనులను తీసుకోవాలి అని plans వేయటానికి ఆరంభిస్తారు. ఖర్చుచేయకపోతే, ఆ సొమ్మును మరొక పనికి ఉపయోగిస్తాము, సొమ్ము మాత్రము lapse కానివ్వకూడదు అని అంటారు. 'ఇలాంటి నిబంధనలవల్ల మాకేమి పట్టింది మేము ఎందుకు ఈ బాధ్యత తీసుకోవాలి తీరా సొమ్ము తీసుకుని ఖర్చుచేయలేకపోతే, lapse అయిపోతే వారి ఉద్యోగాలకు భంగం వస్తుంది' అనే భయంతో, మాకు అక్కర లేదంటారు. దానిమీద పనులు మార్చుకోవలసి ఉంటుంది. అందువల్ల ఆ విధంగా కాకుండా additional allotments ఏమిటో తగినంత advance గా తెలియజేస్తే plan లో ఉన్న provision ను ఇతర Departments లో ఏమైనా పూర్తికాగల పనులు ఉంటే, ఆ సొమ్ము వాటిమీద సర్దివేస్తారు. Allotments మాత్రము lapse కాకుండా సర్దుబాటు చేసుకుంటారు. ఆ విధముగ చేయడము వల్ల ఆ సొమ్ము lapse కాకుండానైనా ఇతర పనులకు వినియోగపడేటట్లు చూసుకోగలరు. సొమ్ము lapse అయిపోయినదని అధ్యక్షులవారు అంటున్నారు గనుక నేను ఇంతటితో విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. రాజేశ్వరరావు (తిరు - రిజర్వుడు) : అధ్యక్షా, సాధారణ వర్గాలలో సామాన్య అనేకమంది మిత్రులు రాష్ట్రానికి సాధారణ ఋణముల

పెరిగిపోతున్నదని, ఈ సంవత్సరం ఆఖరుకు 160 కోట్లు అవుతుందని ఆందోళన వెలిబుచ్చారు. ఆర్థిక మంత్రిగారు, ముఖ్యమంత్రిగారు అనేకసార్లు ఈ డబ్బు అంతయు **development** కార్యక్రమములకోసము, ప్రాజెక్టులకోసము, **irrigation facilities** కోసము ఖర్చు అవుతుంది కనుక ఆందోళన అంతగా అవసరములేదని చెప్పారు. కాని ఈ వ్యవహారములలో ప్రభుత్వము డిపార్టుమెంటు వారు అవలంబిస్తున్న విధానములు అన్నీ పరిశీలించి చూస్తే ఇంతడబ్బు ప్రజలకు ఎంతవరకు ఉపయోగపడుతుందా అనే సందేహము వస్తున్నది. ఈ ఆందోళన సహేతుకమైనదేననికూడా చెప్పవలసివస్తున్నది. ఈ నాడు రాష్ట్రములో నిర్మింపబడే **Major projects** ఏ విధముగ నిర్మాణము అవుతున్నవో వాటి వివరాలతో మన ఎల్లమందారెడ్డిగారు చెప్పారు.

(Mr. Speaker in the Chair.)

వీటినిగురించి **Estimates Committee** వారుకూడ స్పష్టముగ తెలియచేశారు. కడమ్ ప్రాజెక్టును గురించి అయితేనేమి, కె. సి. కెనాల్‌ను గురించి అయితేనేమి చాలా విపులముగ తెలియచేశారు. ఈ రిపోర్టునుబట్టి ఎంత **poor quality of work** జరుగుతున్నదో, అందులో **Department** వారి బాధ్యత ఎంతవరకు వున్నదో, **Contractors** ఏవిధముగ లాభములు పొందుతున్నారో గుర్తించవచ్చు. ఉదాహరణకు కె. సి. కెనాల్ సిమెంటు పనిలో సిమెంటు, యిసుక 1:4 పాళ్ళలో ఉపయోగించవలసిన దానికి బదులు 1:10 పాళ్లు ఉపయోగించినందున ప్రాజెక్టు కుపయోగించవలసిన సిమెంటు ఏ విధముగ బజారులో అమ్ముకోటానికి అవకాశము కలిగిందో గుర్తించాలి. దీనికంతటికీ బాధ్యత **department** వారిదేనని స్పష్టముగ తెలియచేశారు. కడమ్ ప్రాజెక్టు విషయములో జరిగిన పని ఎంత అజాగ్రత్తగా చేశారో గమనించాలి. అసలు తయారైన ప్రాజెక్టుఅంతా కూడ కొట్టుకుపోయే పరిస్థితిలోనికి వచ్చింది. దీనికి కమిటీకూడ చేశారు. అందులో వున్నవారు ఒక్క **Opposition** పార్టీ సభ్యులు మాత్రమే కాదు, ఎక్కువమంది కాంగ్రెసు పార్టీకి చెందినవారే. వీరుగాక **Departmental Heads** కూడ ఆ కమిటీలో ఉన్నారు. ఇంతటి నష్టము యీ ప్రాజెక్టు విషయములో జరిగినందుకు, దీనికి బాధ్యత ఎవరిది, దీనికి ఖర్చు చేసిన సొమ్ము నిజముగ దుర్వినియోగము అయిందా, లేదా అని విచారించటానికి ప్రభుత్వము సిద్ధముగలేదు. విచారించక పోవటానికి కారణము ఏమిటో ప్రభుత్వము చెప్పటలేదు. దీనిబట్టి చూస్తే ఎన్ని అవకతవకలు జరిగినా, ఎంతసొమ్ము దుర్వినియోగమైనా ప్రభుత్వం **Departmental Heads** ను, [illegible] ఉద్యోగులను సమర్థించటానికి మాత్రమే ప్రయత్నిస్తున్నట్లు [illegible] [illegible] గాని ప్రజాక్షేమమును దృష్టిలో [illegible] [illegible]

కన్పించదు. ప్రజలడబ్బు యీ విధముగ దుర్వినియోగము జరిగితే దీనిని విచారించటానికి, యికముందు ఇలాంటి పొరబాట్లు, అవకతవకలు జరగకుండా తగుచర్యలు తీసుకోటానికి ప్రభుత్వము సిద్ధముగా ఉన్నట్లు కన్పించదు. ఇంకా కొంచెము విపులముగ చెప్పాలంటే, కె. సి. కెనాల్ గురించి **Estimates Committee** వారు చెప్పిన విషయములు గుర్తించండి. మొట్టమొదట డిపార్టుమెంటువారు యీ స్కీమును తయారుచేసినప్పుడు, దానిని ప్రభుత్వం ఆమోదించింది. ఆ విధముగా ఆమోదించిన స్కీమును అమలు జరపకుండా డిపార్టుమెంటువారు ఇంకొక స్కీమును **prepare** చేస్తే ప్రభుత్వం దానిని అమలుజరిపింది. ఇలా ఎందువల్ల చేయవలసి వచ్చింది? ఆ విధముగా జరిగినందువల్లనే **poor quality of work** జరిగిందని తేలింది. ప్రజల డబ్బు దుర్వినియోగము అయినట్లు ఋజువు అయింది. పోనీ, పనులు జరుగుతున్నప్పుడు అయినా ప్రభుత్వము యీ పనులను ఎప్పటికప్పుడు **supervise** చేయించి, డబ్బు దుర్వినియోగం కాకుండా చూడడానికి శ్రద్ధ తీసుకోలేదు. దానిని అవకాశముగ తీసుకుని డిపార్టుమెంటువారు తమ ఇష్టము వచ్చినట్లు **material** ను దుర్వినియోగపరిచారు. డబ్బు వృథాగా ఖర్చు అయింది. ప్రభుత్వం అశ్రద్ధచేయడంవల్లనే ప్రజల డబ్బు వృథా అయిపోయిందని చెప్పక తప్పడంలేదు. ఈ విషయములే ఎస్టిమేట్సు కమిటీవారు చెప్పారు. అసలు మొదట తయారు చేసిన స్కీమును **material** గా **alter** చేసి దానికి బదులు మరొక స్కీమును తయారు చేసినపుడు అదిసరియైనది అవునా, కాదా, అది ఉపయోగపడుతుందా, లేదా, అని ప్రభుత్వం దర్యాప్తు చేయించక పోవటానికి కారణము ఏమిటి? **P.W.D. Code Rules** ప్రకారము యిలా స్కీములు మార్పు జరుగవలసి వచ్చినపుడు అందుకు ముందుగా ప్రభుత్వపర్మిషను పొందవలసి ఉన్నది. కాని అది జరగలేదు. ఇలాంటి వ్యవహారములు ప్రభుత్వము పునఃపరిశీలించటానికైనా పట్టించుకొనకపోవడం మన దురదృష్టం. ఒక ప్రక్క యింత పెద్ద మొత్తములు ప్రాజెక్టులపై ఖర్చు అవుతుండగా, మరొక ప్రక్క యీ డబ్బులో అధికభాగం దుర్వినియోగమవుతుందని తెలిసినపుడు పెట్టుబడికి వడ్డీ అయినా గిట్టుబాటు అవుతుందా, కాదా, అనే ఆలోచన అయినా ప్రభుత్వానికి ఎందువల్ల కలుగుట లేదో తెలియడం లేదు. ఈ విధంగా ప్రజాధనం దుర్వినియోగమైతే యింతవరకు జరిగిన నష్టమును కంతటికిని మనము జవాబుదారీ కావలసి ఉంటుందని ప్రభుత్వం గుర్తించి యీ విషయమును జాగ్రత్తగా ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను.

ఇక్క విషయాన్ని గురించి ముఖ్యమంత్రిగారు చాలా విపులముగా చెప్పారు. అది నాగార్జునసాగర్ Left Bank Canal విషయంపై ప్రాంతానికి వచ్చేటట్లు తెలియజేసారు. దానిగురించి ఇదివరకు చాలా ఆందోళన

తర్జనభర్జన జరిగింది. **Left Bank Canal** విస్తృతం చెయ్యడానికి దాని **tunnel** 4,000 క్యూసెక్కుల నీటిని **discharge** చెయ్యడానికి వీలుగా ఏర్పాటు జరిగింది. కాని, ఇంతవరకు ఈ కాలవ నిర్మాణానికి ఎందుకు **alignment, survey** కూడా జరుగలేదో తెలియడం లేదు. సెంట్రలు బోర్డువారు యీ **Left Bank Canal tunnel 4,000** క్యూసెక్కుల అదనపు నీటి **discharge** చేసేటట్లు **recommend** చేసినారు. కాని కాలువ నిర్మాణానికి యింతవరకు ప్రాథమిక చర్యలు కూడా తీసుకోలేదంటే అసలు యీ 4 వేల క్యూసెక్కుల నీటిని యిస్తారా అనే పెద్ద సందేహం కలుగుతుంది. ఒకవేళ ఈ కాలువను విస్తృతం చేయడానికిప్పుడే చర్యలు తీసుకుంటే సిద్దేశ్వరం ప్రాజెక్టుకు నీరు చాలదేమోననే భయం శ్రీ సంజీవ రెడ్డిగారికి ఉన్నదేమో నాకు అర్థం కావడంలేదు. కాని, యీ విషయాలన్నీ పరిశీలించిన మీదటనే యీ **additional water discharge** కు **Central Board** వారు ఆమోదించారని నా అభిప్రాయం. కాబట్టి త్వరలో పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో యీ **L. B. Canal** కు **alignment** చేయించకపోతే అసలు నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు నీరు పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాకు రాదేమో అనే అపోహ అక్కడి ప్రజలకు కలుగక తప్పదు. అటువంటి అపోహాలకు, అనుమానాలకు అవకాశం ఇవ్వవద్దని ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను.

ఈనాడు గోదావరి డెల్టా **scheme** లో తలుపులు పెంచడం నిమిత్తం 2.7 కోట్లు ఖర్చు అవుతుంది అని అన్నారు. ఇది చాలా ఆశ్చర్యకరమైన విషయము. 2.7 కోట్ల ఖర్చుతో 1,00,000 ఎకరాల అదనపు మొదటి పంట సాగుకు 60,000 ఎకరాల రెండవ పంట సాగుకు నీరు సరఫరా అవుతుంది. ఇంత తక్కువ డబ్బుతో యింత ఎక్కువ ఫలితాన్ని ఇచ్చే ప్రాజక్టు యింతలో మరొకచోట మనకు సాధ్యమవుతుందా అని నా సందేహం. కాని డెల్టా తలుపుల ఎత్తును పెంచే యీ స్కీముకు ప్రజల సహాకారం ఉంటేనేగాని మేము పూనుకోము అని ప్రభుత్వం అనడం ఆశ్చర్యముగా ఉంది. ప్రజలు సహాయం చెయ్యవలసినదే. కాని, ప్రజలు సహాయం చేస్తేనేగాని ప్రభుత్వం పూనుకోదు అని అనడంలో ప్రభుత్వం సర్కారు జిల్లాల యెడ సానుభూతి దృష్టిని అవలంబిస్తున్నదనక తప్పదు.

ఈనాడు బుడమేరు రిజర్వాయరు ఉంది. అన్నీ ముఖ్య ప్రారంభం చెయ్యలేదని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. సంతోషము. కాని ఆ విషయాన్ని పునరాలోచించి త్వరలో దానిని నిర్మించేందుకు ప్రయత్నం చేయాలని ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఈ బుడమేరు కనుక నిర్మించని ఏ సంవత్సరాలలో [illegible]

యరును అపుచేసి Diversion స్కీమును అమలు జరుపుకుంటున్న ఉద్దేశం మాత్రం నెర వేరదు.

Drainage Scheme లకు సంబంధించినంతవరకు ఈ నాడు బందరు దివి తాలూకాలలో గుండేరు drainage scheme investigation జరిగింది. పని మాత్రం జరగడం లేదు. దురదృష్టవశాత్తు కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు ఇది delta area లో ఉన్నది కాబట్టి Flood Control Scheme ల క్రింద రాదు అని ఆపుచేసినట్లు చెపుతున్నారు. ఈ పథకానికి 50 లక్షల రూపాయల కంటే ఎక్కువ రాదు. దీనివలన సుమారు 20 వేల ఎకరాలు ముంపు బాధనుండి విముక్తి నొందగలవు. చాలా భూమి అదనపు సాగులోకి వచ్చును. కాబట్టి ప్రభుత్వంవారు దాని విషయమై గట్టి ప్రయత్నం చేసి యీ సంవత్సరంలోనైనా అమలుజరిగేటట్టు చేయాలని ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తిచేస్తున్నాను.

అదేవిధముగా ఎర్రకాలువను కూడా Flood Control Scheme క్రింద తీసుకోవలసి ఉన్నది. గత సంవత్సరం ఎర్రకాలవకు వచ్చిన breaches ను రిపేరు చేయడానికి రైతులు డబ్బు కట్టినా ఇంతవరకు ప్రభుత్వం estimates కూడా తయారు చేయించకపోవడం శోచనీయం. ఎర్రకాలవ క్రింద రైతులు ఎంతో కష్టపడుతున్నారు.

ఈనాడు ప్రభుత్వం పశ్చిమగోదావరిజిల్లాలో second crop విషయంలో చాలా పక్షపాత దృష్టితో వ్యవహరించిందని శ్రీ కృష్ణావతారంగారు చెప్పారు. ఈ అభిప్రాయముతో నేను ఏకీభవించక తప్పదు. గోదావరినదిలో normal గా నీళ్ళు ఉన్నప్పుడు ఎంత area రెండవపంట క్రింద సాగవుతుంది అనే విషయంలో ఒక అంచనా వుంది. ఆ అంచనా ప్రకారం గత సంవత్సరం Irrigation Conference లో కొంత additional area నిర్ణయించబడింది. కాని యీ నిర్ణయానికి విరుద్ధంగా ప్రభుత్వం అదనంగా 10,000 ఎకరాలను second crop కొరకు చేర్చవలసిందని ఉత్తర్వులు వేశారు. ఈ సంవత్సరం ఇరిగేషన్ మంత్రిగారే స్వయముగా Irrigation Conference కు వచ్చి "ఎంత భూమిని additional area క్రిందకు తేవచ్చునో మీరే నిర్ణయించుకోండి. నేను గాని, గవర్నమెంటు గాని యీ విషయంలో జోక్యం కలుగజేసుకోము. మీ నిర్ణయమే తుదినిర్ణయము", అని చెప్పారు. కాని Conference నిర్ణయానికి వ్యతిరేకంగా మంత్రిగారు మళ్ళీ 4000 ఎకరాలను second crop కొరకు చేర్చారు. ఈ విషయమై మంత్రిగారు ఏమి సంజాయిషీ చెబుతారు అని అడుగుతున్నాను. ఒకప్రక్క నీరు చాలదని Irrigation Conference వారు additional area ను పరిమితం చేస్తూవుంటే L. Bhimavaram గ్రామంలో 11,000 ఎకరాల అదనపు భూమిని second crop లో చేర్చారంటే అది [illegible] నాకు తెలియదు.

Second five year plan లో మొట్టమొదట include చేసిన Scheme లను వేటినీ మేము తీసివెయ్యలేదని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. కాని విశాఖపట్నం జిల్లాలో రైవాడ project రెండవ ప్లానులో ఉన్నది. కాని దానిని యిప్పుడు ఎందుకు మినహాయించవలసి వచ్చిందో, అది పక్షపాత బుద్ధి కాదో, వారే చెప్తారని ఆశిస్తున్నాను.

Estimates కమిటీవారు చెప్పేది మరోసారి గమనించాలి. ఇర్రిగేషన్ డిపార్టుమెంటులో ప్రజాధనం దుర్వినియోగం అవుతున్నది. ప్రభుత్వ అర్డర్ల ప్రకారం పనులు జరుగుటలేదు. కాబట్టి వాటి నన్నింటిని విచారించడానికి Project Evaluation Board అనే దానిని ఏర్పాటు చెయ్యాలని వారు చెప్పారు. ఇంతవరకు యీ విషయంలో ప్రభుత్వం ఏమి చేసింది? ఇది Capital Expenditure అయినా, దానిమీద కనీసం వడ్డీ అయినా సంపాదించుకోవలసి ఉన్నది. ప్రాజక్టుక్రింద localize అయిన భూమిని అయినా సాగులోనికి తీసుకురావలసి ఉన్నదికదా! దానికిగాను ఒక Statutory Board ను ఏర్పాటు చేసుకోవలెను. Estimates Committee వారు చేసిన ఈ సూచన ప్రభుత్వం ఆలోచించి ఆమోదించవలెను. లేకపోతే ప్రభుత్వంవారు ప్రజలకు తీరని అపకారము చేసినవారు అవుతారు. దీనిని ప్రభుత్వంవారు మరోసారి జాగ్రత్తగా ఆలోచించవలెనని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ జి. వెంకటరెడ్డి (మిర్యాలగూడ): అధ్యక్షా, నాకు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందులకు ఎంతయో కృతజ్ఞుడను. ఇప్పుడు మన ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టిన ఇర్రిగేషను డిమాండును నేను బలపరుస్తున్నాను. ఆంధ్రదేశములో అనేకమైన జలాశయాలు ఉన్నవి. వాటిని వినియోగించడానికి ప్రభుత్వం చేస్తున్న కృషి చాలా ప్రశంసనీయమైనది. వాటికి సంబంధించిన ప్రణాళికలు తయారు అయినవి. కృష్ణానదిపైన పులిచింతల, శ్రీశైలం ప్రాజెక్టులు తయారు అయితే కృష్ణాజలాలు సద్వినియోగం కావచ్చును. అదేవిధముగా గోదావరి నదీజలాలు కూడా వినియోగం కావలసి ఉన్నది. పోచంపాడు ప్రాజెక్టువల్ల కొంతజలం మాత్రం ఉపయోగపడవచ్చును. మన ప్రభుత్వం నీటిపారుదల కొరకు విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తికి కూడ కృషి చేస్తున్నది గాని రవాణా (Navigation) సౌకర్యముల గురించి ఇంతవరకు ఏమీ కృషి జరుగలేదు. వీటినిగురించి శ్రద్ధవహించి తగు Navigation సౌకర్యాలు కల్పిస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

K. C. Canal [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] supply channel [illegible]

1, 2, 3 ఎకరాలు— అందులో విభాగములు చేసినపుడు ఒక్కొక్క భూమి ఎకరం, $\frac{1}{3}$ ఎకరంకూడ ఉంటుంది. 25 ఎకరాల పరిమితిచేస్తే బీద భూస్వాములకు నీరు అందకుండాపోతుంది. ఆ ప్రాంతములు factious ప్రాంతములు అగుట చేత తమ భూములలోనుంచి నీటిని తీసుకుపోనివ్వరు. అందువల్ల అనేకమైన చిక్కులు, కష్టనష్టములు ఏర్పడవచ్చునని ప్రభుత్వానికి చెబుతున్నాను.

K. C. Canal కుందునదికి తూర్పుగా పారుతుంది. ఈ కుందునది గుండా ముఖ్యంగా నందికొట్కూరు, నంద్యాల, శిరివెళ్ళ, కోయిలకుంట్ల తాలూకా ప్రాంతాలలో ఎర్రామల, నల్లమలకొండల ప్రాంతాల వర్షపునీరు పోతుంది. జలము అంతా కుందునదినుంచి పెన్నారు పోతుంది. ఈ పెన్నారు నెల్లూరుకు పెన్నిధివంటిదిగాని దీనికి పశ్చిమముగా ఉన్న ప్రాంతములు కాటక ప్రాంతములు కాబట్టి ప్రభుత్వం కొంత కృషిచేసి **medium size projects** లను ఏర్పాటు చేయించవలయును. జుర్రేరు **project** నిర్మాణానికి తీవ్ర కృషి చేస్తున్నందులకు నా ధన్యవాదాలు అర్పిస్తున్నాను. అదేకాక చిన్న వనరుల వల్ల మనకు ఏ కొద్ది ప్రాంతాలకో మాత్రమే లాభం కలుగుతుంది గాని ఆ ప్రాంతానికి అంతకీ యెక్కువ లాభదాయకంగా ఉండదు. ఇదంతా లాభదాయకంగా వుండాలంటే శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు రావాలి. ఖోస్లా కమిటీవారు చెప్పిన ప్రకారం **West Canal** వస్తేనే ఆ ప్రాంతం సస్యశ్యామలం అవుతుంది. లేకుంటే సస్యశ్యామలం యేమాత్రం కాజాలదు. కాబట్టి ప్రభుత్వం శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు తీసుకురావడానికి చాలా కృషి చేస్తారని నా భావం. మా మిత్రుడు శ్రీ కోదండరామ రెడ్డిగారు కె. సి. కెనాలు గురించి దురభిప్రాయం వెలిబుచ్చారు. దానికిప్పుడు కోటిరూపాయలు అనవసరం అంటున్నారు. కర్నూలు జిల్లా పరిస్థితులు తెలిసివుంటే ఆ విధముగా మాట్లాడి ఉండరనే నా భావం. కె. సి. కెనాలు అభివృద్ధి కానియెడల వారికి పెన్నిధి మరింత అభివృద్ధి అవుతుందని వారి ఉద్దేశ్యము. వారికి కావలి కెనాలు, కానుపూరు కెనాలు కావాలంటున్నారు. వారికి జలం ఎక్కడనుంచి వస్తుంది? వారికికూడ తెలుసును. కె. సి. కెనాలు క్రింద ఆయకట్టు అభివృద్ధి కాకపోతే తుంగభద్ర నీటిని అంతటిని ఉపయోగించుకోవాలనే ఉద్దేశంతప్ప వారికి ఇంకేమీ లేదు. కె. సి. కెనాలు క్రింద కర్నూలుజిల్లా ఎక్కువ అభివృద్ధి చెందినయెడల వారికి నీరు ఏమాత్రమూ పొందడానికి అవకాశం ఉండదని. ఇప్పటి స్కీము ప్రకారం నాగార్జున సాగర్ [illegible] గాని వారికి నీరు రావడానికి అవకాశం లేదు. అందువల్లనే [illegible] కెనాలుకింద [illegible] రూపాయలు అనవసరమని అంటున్నారు. [illegible] కొందరు చాలా దురభిప్రాయములను

తెలియజేస్తున్నారు. అక్కడి పరిస్థితులను వారు చూస్తే అంత దురభిప్రాయం వెలిబుచ్చరనే నా ఊహ. ఇప్పటి బనగానపల్లి పూర్వం కోళ్ళాపురం వద్ద ఒక చెరువు ఉండేది. పూర్వం అది నవాబుల క్రింద ఉండేది. అది తెగిపోయి చాల దినాలవరకు తయారు కాలేదు. అప్పుడు ఆ ప్రాంతాల జనులు త్రాగడానికి నీరు లేక చాలా అవస్థపడినారు. ఇప్పుడా చెరువు తయారైనది. ఆ ప్రాంతంలో త్రాగడానికి నీరుండడమే కాక ఆ చెరువుక్రింద దాదాపు 200-300 ఎకరాల వరకు సాగుకు వచ్చింది. చిన్న నీటివనరులవల్ల sub-soil నీటిమట్టం హెచ్చయి తక్కిన ప్రాంతం బావులద్వారా అభివృద్ధి కావడానికి అవకాశం ఉంది. కాబట్టి ఆ డబ్బు వ్యర్థమని చెప్పడం చాలా శోచనీయమని, పరిస్థితులను గురించి ఆలోచిస్తే వారికే గమనంకు వస్తుంది. ఈ కొద్ది మాటలతో విరమిస్తున్నాను.

*శ్రీ ఎమ్. కోటిరెడ్డి (మంగళగిరి): అధ్యక్షా, ఇరిగేషను మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును బలపరుస్తూ నా నియోజకవర్గానికి సంబంధించిన రెండు మూడు విషయాలు మాత్రం వారి దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. కృష్ణ కరకట్టక్రింద పని ప్రారంభించారు. చాలా త్వరలో పూర్తవుతుందని చెప్పారు. కాని, దానికి చాలా ఆటంకాలు వస్తున్నాయి. ప్రభుత్వమువారు కరకట్ట శాంక్షను చేసి నిరుటి సంవత్సరమే పని ప్రారంభించారు. కొంతమంది పలుకుబడి గల వ్యక్తులు తమ పొలాల్లోకి పోకుండా మార్చాలని ప్రయత్నం చేసి మార్పించినందున రెండు మూడు ప్రాంతాలలో జామి తోటలున్న రైతులు అక్కడ కరకట్టు పోయనీయకుండా కంట్రాక్టరును అడ్డుపరిచినందువల్ల ఆలస్యం చేశారు. డిప్యూటీ కలెక్టరుగారు, కొంతమంది వ్యక్తులు పోయి చెప్పారు. మొట్టమొదట వేసిన ప్లాను ఎందుకు మార్చవలసివచ్చింది? ఆ ప్లానులో ప్రకారం ఎవరి భూమిలో పోయినా అభ్యంతరం లేదు. దానిని మార్చి మా తోటలమీదుగా మళ్ళించి మాకు చాలా నష్టం కలుగజేస్తున్నారు. కాబట్టి మేము పోనీయమని ఆటంకం చేశారు. దాని మీదట డిప్యూటీ కలెక్టరుగారు, శ్రీ రామస్వామిరెడ్డి గారు, యం. ఎల్. ఏ. వగైరాలు ప్రయత్నం చేశారు. అక్కడ పని ప్రారంభం కాలేదు. అది ప్రారంభం కాకపోవడంవల్ల నిరుటి సంవత్సరం వరదలవల్ల ఆ ప్రాంతంలో చాలా భూములు కోసుకుపోయాయి. కరకట్టలో రెండు మూడు మైళ్ళు పోయకుండా ఉన్నందువల్ల నీరు యావత్తు నదిలోకి పోవడం, భూములన్నీ కోసుకుపోవడం జరిగింది. ఈ సంవత్సరమైనా వెంటనే పని పూర్తి [illegible]

డానికి చాలా అసహ్యాకరంగా కనపడుతుంది. అలా కాకుండా మొదట వేసినప్లాను చాలాబాగుంది. దాని ప్రకారం చేయవలెనని కోరుతున్నాను. తరువాత, సీతానగరం పంపింగ్ స్కీము గురించి శ్రీ శ్రీరాములుగారు, యింకా కొంతమంది అక్కడ 8-10 గ్రామములకు సంబంధించిన 3,500 ఎకరములు చాలా పల్లపు భూమిలోనుంచి నీరు పోవడానికి అవకాశం లేదు. ఒకవైపు కృష్ణకరకట్టవుంది. మరొకవైపు మెయిన్ కెనాల్ వుంది. అందువల్ల మురుగునీరు పోవడానికి అవకాశంలేక పునాసపైరు వేయడానికి వీలులేదు. ఆ ప్రాంతం మంత్రిగారు చూడవచ్చు, భూమి ఆరలేదు. దున్నడానికికూడా వీలులేక 3500 ఎకరముల భూమిని బీడుగా వదలివేశారు. పది సంవత్సరాలనుండి సీతానగరం పంపింగ్ స్కీము అమలు జరిపి నీరు సరఫరా చేయవలసినదిగా రైతులు అర్జీలు పెడుతున్నారు. దానికి ఎస్టిమేట్లు తయారైనవి. కాని యింతవరకు అమలులోకి రాలేదు. 3,500 ఎకరాలకు దాదాపు 5,50,000 రూపాయలు అవుతుందని ఎస్టిమేటు వేశారు అంటే ఎకరానికి 150 రూపాయల కంటే ఎక్కువ ఖర్చు కాదు. కాబట్టి దానిని వెంటనే యీ సంవత్సరమే ప్రారంభించవలసినదిగా నేను మంత్రిగారికి మనవిచేస్తున్నాను. ఆ భూములలో బావులు త్రవ్వడానికికూడా అవకాశం లేదు. దాదాపు 60-70 అడుగుల లోతు త్రవ్వినప్పటికీ ఉప్పునీరు పడినందువల్ల నాలుగు వేల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి త్రవ్వించి వదిలిపెట్టేశారు. కాబట్టి పంపింగ్ స్కీమును శాంక్షనుచేస్తే 3,500 ఎకరములకు లాభదాయకమవుతుంది కనుక దానిని వెంటనే ప్రారంభించవలసినదిగా కోరుతున్నాను. దాని తరువాత వైకుంఠపురం పంపింగ్‌స్కీము 10 వేల ఎకరములకు సంబంధించినది. దానికి 13,22,000 రూపాయలు అంచనా వేయబడినది. ఈ సంవత్సరమే పని ప్రారంభించవలసి యున్నది. యుగయుగాలనుంచి ఆ భూములు కృష్ణ ఒడ్డున వున్నందున పంటలు వరదపాలయి రైతులు నష్టపడుతున్నారు. కరకట్ట వేసినందువల్ల ఆ ప్రాంతానికి వరదరావడానికి అవకాశం లేదు కాబట్టి పంపింగ్‌స్కీము శాంక్షను చేస్తే యికనైనా తినడానికి తిండిగింజలు దొరుకుతాయని రైతులు ఆశపడుతున్నారు. కాబట్టి వెంటనే దానిని శాంక్షను చేయవలసినదిగా కోరుతూ యింతటితో విరమిస్తున్నాను.

*శ్రీ జె. కొండలరావు (వేమూరు): అధ్యక్షా, ఈ డిమాండును బలపరుస్తూ మీద్వారా కొన్ని విషయాలు మనవి చేయదలచుకున్నాను. మన రాష్ట్రం ముఖ్యముగా వ్యవసాయముమీద ఆధారపడి వున్నది. వ్యవసాయం అభివృద్ధి చెందాలంటే మనదేశంలో వున్న భూమి, నీటివసతులు సక్రమంగా ఉపయోగించుకోవాలి. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ఎక్కువ ప్రాముఖ్యత నీటి పారుదల సౌకర్యములకు యివ్వబడినది. నీటిపారుదల సౌకర్యముల అభివృద్ధి అత్యవసరము. ఈ ప్రాంతములో ప్రాజెక్టులు [illegible]

లకే మా ప్రాంతం అభివృద్ధికే శంకుస్థాపన జరిగినట్లు సంతోషిస్తున్నాము. ఉదాహరణకు ఆంధ్రలో కృష్ణ గోదావరి నదీ డెల్టా ప్రాంతాలు తీసుకోండి. కరువు కాటకాలతో బాధపడే ఆ ప్రాంతం ఒక బ్రిటిషు ఇంజనీరు సర్ ఆర్థర్ కాటన్ యొక్క మహత్తర కృషివల్ల సస్యశ్యామలంగా తయారై భారత దేశానికి ధాన్యాగారముగా అభివృద్ధి చెందినది. కాబట్టి మనదేశం అభివృద్ధి చెందాలంటే ఇంజనీర్ల కృషి, ప్రజల సహకారం ఎంతైనా అవసరం. అందుచేత మన ఇంజనీర్లు ప్రజలు సమైక్యంగా కార్యక్రమాలలో పాల్గొని మన ప్రాంతాలలో వ్యవసాయమును అభివృద్ధి చేయడానికి ముందుకువచ్చి కృషిచేస్తారని నేను ఆశిస్తున్నాను.

ప్రతి సంవత్సరం మన రాష్ట్రంలో వరదల బీభత్సాల కారణంగా ప్రాణనష్టం, ఆస్తినష్టం జరుగుతున్నవి. గత సంవత్సరం వరదల మూలంగా దాదాపు రెండు కోట్లవరకు నష్టం సంభవించింది. ఈ సంవత్సరం శ్రీకాకుళం విశాఖ జిల్లాలలో 25 లక్షలవరకు నష్టం కలిగింది. మనం ఎన్ని ప్రాజెక్టులు నిర్మించినా ఈ వరదలమూలంగా ప్రజలు వాటి ఉపయోగాన్ని అనుకొన్నంతగా అందుకోలేకపోతున్నారు. కాబట్టి మనం ప్రాజెక్టులకు ఎంత ప్రాధాన్యం ఇస్తున్నామో, వరదల నివారణలోకూడ అధిక ప్రాధాన్యత నిచ్చి సక్రమ పథకాలను వేసుకొని అన్ని ప్రాంతాలలోను అమలు జరుపుటకు ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేయాలి. గోదావరి డెల్టాకు సంబంధించినంతవరకు ఎర్రకాలువ స్కీము చాల ముఖ్యమైనది. అనేక సంవత్సరాలనుండి ఆ ప్రాంతప్రజలు ఆందోళన చేస్తూ ప్రభుత్వానికి మెమోరాండములను సమర్పిస్తూ వచ్చారు. కాని ఆ స్కీము ఇంతవరకు అమలు చేయలేదు. ప్రతిసంవత్సరం దాదాపు 20, 30 వేల ఎకరాలలోని పంట ఈ కాలువద్వారా సముద్రగర్భంలో కలిసిపోవడం జరుగుచున్నది. ఆ స్కీము అమలు జరిగిన ఎన్నోవేల టన్నుల అహారధాన్యం ప్రజలకు అందించుటకు వీలుంటుంది. కాబట్టి ఆ స్కీమును వెంటనే అమలు చేయాలని మీద్వారా ప్రభుత్వమును కోరుతున్నాను.

ఈనాడు ప్రతి జిల్లాలోను Irrigation Conferences ఏర్పాటుచేయ బడుతున్నవి. ఇందువల్ల ప్రజల అవసరాలేమిటో ఒక clear picture ప్రభుత్వానికి ఏర్పడుతుంది. ఆ మహాసభలలో ప్రజలు ముందుకు వచ్చి మా ప్రాంతానికి [illegible] ప్రాజెక్టులు కావాలని చెప్పుకొనుటకు, ప్రభుత్వానికి కూడ [illegible] ప్రాజెక్టులను ముందు ప్రారంభించిన ఆ ప్రాంతము అభివృద్ధిచెందుటకు అవకాశ [illegible] [illegible]

ఉన్నవి. అందులో లంకాసాగర్ ప్రాజెక్టు చాల ప్రధానమైనది. నవాబు కాలంలోనే ఈ పథకాన్ని సర్వేచేసి దాదాపు రెండు లక్షలు ఖర్చు చేసి ప్రారంభించారు. కాని మధ్యలో కొన్ని కారణాంతరాలచే ఆ పథకం అమలు అవుచేయబడినది. ప్రభుత్వం ఆ పథకం నిమిత్తం 20 లక్షలు ఖర్చుచేసిన దాదాపు 6, 7 వేల ఎకరాలు సస్యశ్యామలమౌతుంది. కాబట్టి ప్రభుత్వం వెంటనే ఆ పథకాన్ని చేపట్టి పూర్తిచేయాలని కోరుతున్నాను. కమ్మం జిల్లాలోని మున్నేరు స్కీము కూడ అంత ముఖ్యమైనదే. నందికొండ ప్రాజెక్టు యొక్క ఎడమ కాలువ ఆగిపోయే ప్రాంతంలో ఈ అనకట్టను నిర్మించిన దాదాపు 60 వేల ఎకరాలు సాగవుతుంది. ఎదుళ్ళవాగు ప్రాజెక్టును ఈ మధ్యనే ఇర్రిగేషన్ మంత్రిగారు ప్రారంభోత్సవం చేశారు. కాని కొత్తగూడెం Collieries వారు, ఆ ప్రాజెక్టును నిర్మించిన మాకు ఇసుక దొరకదు కాన అవు చేయాలని కొన్ని అభ్యంతరాలను తెలుపుతున్నారు. ఆ పథకం ఈనాటిది కాదు. ఎన్నో సంవత్సరాల క్రితం ఎవరో అ ప్లానును తయారుచేశారు. ఇప్పుడు దానిని అమలుజేయుటకు ప్రభుత్వం ముందుకువచ్చింది. కాన ఈ collieries వారి అభ్యంతరాలను పురస్కరించుకొని ఆ ప్రాజెక్టు నిర్మాణమును అవుచేయటం జరిగిన ఆ ప్రాంతానికి తీరని నష్టం కల్గుతుందని మనవిచేస్తున్నాను.

మైనర్ ఇర్రిగేషన్‌కు సంబంధించి తెలంగాణకు ప్రాధాన్యత నిచ్చుట చాలా హర్ష దాయకం. మా జిల్లాలో కంట్రాక్టింగ్ పద్ధతిన కొన్ని గ్రామాలలో రైతులే ముందుకువచ్చి ఆ గ్రామాలలోని చెరువులను, కుంటలను తామే చేసు కుంటామని, తమకే కంట్రాక్టు ఇవ్వమని అడుగుట జరుగుచున్నది. **Breached tanks** కమ్మం జిల్లాలో చాల ఉన్నవి. వాటితో కొన్నింటిని అలాంటి రైతులకు కంట్రాక్టు లిచ్చి; ఒక **master plan** ను తయారుచేసి త్వరితంగా వాటి నన్నింటిని రిపేరు చేయించాలి. ఏ ఏ ప్రాంతాలలో ఏ ఏ పథకాలను అమలుచేసిన ఆ ప్రాంతాల అభివృద్ధి, అధికోత్పత్తి సాధ్యమౌతుందో విచారించి ఒక ప్లానును ప్రభుత్వం తయారుచేయించాలి. మైనర్ ఇర్రిగేషన్‌లో కొంత రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటుకు **hand over** చేయడం జరిగింది. అలా కాకుండా ఒకే ఒక **Chief Engineer** ను పెట్టి కొంత **staff** ను పెట్టి; **Regular Department** కే మొత్తం మైనర్ ఇర్రిగేషన్‌ను అప్పగించిన కార్యక్రమాలు సక్రమంగాను, సాఫీగాను త్వరితంగా సాగుటకు అవకాశం ఏర్పడుతుంది. ఈ విషయాలన్నీ ఆలోచించి ప్రభుత్వం సత్వరంగా చర్యలు గైకొంటుందని ఆశిస్తూ, ఇంతటితో విరమిస్తున్నాను.

*శ్రీ బి. వరసింహారెడ్డి (మార్కాపురం-జనరల్): అధ్యక్షా, మంత్రిగారి ఉప న్యాసము కాని ఇప్పుడిచ్చినదే మాకు లభించినదయిన దరిగా పరిశీలించుటకు సమయం

లేకపోయింది. కాని మంత్రిగారు తెలంగాణావాసులు అగుటచేత వారికి తెలంగాణాలోని పరిస్థితులు, నీటివనరులు ఎంత అధ్వాన్నస్థితిలో ఉన్నదీ సర్వమూ తెలుసును; కాబట్టి వాటిని కుణ్ణంగా చెప్పుతారని ఆశించాము. కాని అలాంటివివరాలు ఆ రిపోర్టులో లేకపోవుట మాకు విచారంకలిగించింది. మంత్రిగారు నీటివనరుల అభివృద్ధికొరకు ఇన్నికోట్లు కేటాయించామని చెప్పినారు. కాని అభివృద్ధిని సరిగా అర్థం చేసుకోవాలన్నచో మనకు ఇటీవలివరకు వచ్చిన రిపోర్టులప్రకారం నీటివసతిగల భూమి, మొత్తం భూమిలో ఎంతశాతం ఉన్నదీ అనుప్రశ్న వేసుకొన్నచో అది నిజముగా అభివృద్ధికాదనీ, అభివృద్ధికి కొన్ని వేల మైళ్లదూరంలో అధ్వాన్నస్థితిలో ఉన్నట్లు తేటతెల్లం కాగలదు. మన chief-engineers వారు ఇచ్చిన రిపోర్టుప్రకారం తెలంగాణాలో మొత్తం సేద్య భూమి 105 లక్షల ఎకరాలుకాగా దానిలో 4 లక్షల ఎకరాలకు మాత్రమే నీటిపారుదల సౌకర్యంకలదని తెలుస్తున్నది. కాని మంత్రిగారు 17 లక్షల ఎకరాలకు నీటిపారుదల సౌకర్యంఉన్నట్లు చెప్పినారు. Chief Engineer రిపోర్టు ప్రకారం మొత్తం సేద్యభూమిలో నీటిసౌకర్యంగల భూమి 3% మాత్రమే అని తెలుసుకున్నప్పుడు దానిని అభివృద్ధి అనాలో లేక అధ్వాన్నస్థితి అని అనాలో ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. మంత్రిగారి రిపోర్టులో గత రెండు సంవత్సరాలలో 74 వేల ఎకరాలకు నీటిసౌకర్యం కలిగించినట్లు; దానిని ఒక అభివృద్ధిగా చూపుకున్నారు. కాని నీటివనరులులేని లక్షల ఎకరాలను దృష్టియందుంచుకున్న అది ఒక సంతోషపడతగిన అభివృద్ధికాదు. ఎన్నికోట్ల రూపాయలు ఖర్చుచేసినా. వర్తమాన భవిష్యత్ కార్యక్రమాలు అనుకున్నట్లు అమలు జరిగినా తెలంగాణలో 46% భూమికే నీటి సదుపాయం లభిస్తుందని శ్రీ కృష్ణయ్యగారి రిపోర్టువల్ల తెలుస్తున్నది.

శ్రీ జె. వి. నర్సింగరావు: వారేమైనా రిపోర్టు ఇచ్చారా?

శ్రీ బి. నర్సింహారెడ్డి: రిపోర్టు ఇచ్చారు.

అనగా ప్రభుత్వలెక్క ప్రకారంకూడ ఇప్పటి సేద్యభూమిలో సగానికి మించుటలేదు.

శ్రీ జె. వి. నర్సింగరావు: దయచేసి ఆ రిపోర్టు వివరాలు ఇచ్చిన బాగుంటుంది. ఆ రిపోర్టును గురించి మా యిండిపెండెంట్లకు కూడ తెలియదే.

మిస్టర్ స్పీకర్: ఆ రిపోర్టు నాకు [illegible] చేయగలిగిన చాల మంచిది.

శ్రీ బి. నర్సింహారెడ్డి: నేను ఇప్పుడు చెప్పిన తర్వాత మీకు పంపిస్తాను.

మైనర్ ఇర్రిగేషన్‌కు ఇన్నికోట్లు కేటాయించాము గదాయని తృప్తి పడకూడదు. ఎన్నికోట్లు కేటాయించినా దానిలో ఎంత ప్రభుత్వం ఖర్చుచేయ గలుగుతున్నదో చూడాలి. మా జిల్లా అనుభవం ప్రకారం మైనర్ ఇర్రిగేషన్ పనులు పాతదోరణి తరపు పద్ధతిలోనే; వ్యవసాయానికి సంబంధంలేని టెక్నికల్ పరిధిలోనే కనబడుతున్నదేగాని వందలాది చెరువులు, కుంటలు తెగిపోయి ఉన్నా; రైతులు వాటిమరమ్మతు చేసుకోలేక ప్రభుత్వ సహాయాన్ని అర్థింప చున్నవారి మొర ఆలకించుటలేదు. అలాగే ఇది వరకులాగే ప్రాజెక్టులవలె, బందాలు సేద్యభూములకు నీరు అందించగలిగిన స్థితిలో ఉన్నా వాటి విషయం అధికారులు పట్టించుకొనుటలేదు. మైనర్ ఇర్రిగేషన్ విషయంలో ప్రభుత్వ ప్రస్తుత **approach** సక్రమంగాలేదు. మా నల్లగొండజిల్లా సెమినార్ సందర్భంలో మా పార్టీతరపున నిర్దుష్టమైన మూడు **proposals** ను ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకువచ్చాము, వాటిని సక్రమంగా అమలు జరిపిన మైనర్ ఇర్రిగేషన్ అభివృద్ధిని గాంచగలదు. కృష్ణ, గోదావరి డెల్టాల సంగతి చెప్పుకుంటూ వారు సంతోషపడితే పడవచ్చుగాని, అది ఇతరులను సంతృప్తి పరచ జాలదు. అనేక నదులకు, ఉపనదులకు చాలచోట్ల కాలువలు తీయుటకు అవకాశమున్నది. అందువల్ల రెండుకార్లు సాగగును. అలాగే బందాలు, కుంటలు, చెరువులు శిథిలావస్థలో ఉన్నవి. వాటిని బాగుచేసి ఆయకట్టును పొందించాలి. అందుకు అవసరమైతే అలుగులను, కట్టలను పెంచాలి. అనేక తాలూకాలు ప్రాజెక్టులవలమీద ఆధారపడిఉన్నవి. వాటి మరమ్మతు చేయాలనికూడ మేము సూచించాము. కాని వాటిని మరమ్మతుచేసే ధోరణి కనుపించుటలేదు. వాటికి అధికారులు చూపే కారణాలు చాలా విచిత్రంగా ఉన్నవి. వాటికి **foundation** సరిగా లేదంటారు. వారు సర్వే చేస్తున్న విషయం రైతులకు తెలియుటలేదు. **M. L. A.** లకు సహితం తెలియుటలేదు. అలాగే నదుల, ఉపనదుల కాలువల విషయంలో ఇన్ని క్యూసెక్కు నీరు లేదని టెక్నికల్ కారణాలను చెప్పుతారు. ఇప్పుడు ఉన్న నీటి వనరుల అభివృద్ధికి ప్రతిబంధకంగా మాత్రమే టెక్నికల్ జ్ఞానం పనిచేస్తున్నట్లు కనబడుతున్నది. ప్రజల సహకారము పొందు వట్లు ఈ టెక్నికల్ జ్ఞానము ప్రదర్శించుటలేదు. అందువల్ల ప్రభుత్వ పద్ధతిలో మార్పు రావాలి. తెలంగాణాలో 14,15 లక్షల ఎకరాలకు నీటిసౌకర్యము గలదు. గాని అది స్థిరమైన సౌకర్యం కాదు. రైతులు కష్టపడి ఎడ్లతో బొక్కెన్ల గుండి పారించుకొనే భూమి ఇర్రిగేషన్ సౌకర్యం పొందుదా? ఇప్పుడు మంత్రి గారు చెప్పిన 15 లక్షల ఎకరాలలో దాదాపు 6 లక్షల ఎకరాలు ఈ విధంగా మోటలతో పారించే భూమి గలదని గౌరవసభ్యులు గమనించాలి. మా తాలూకాలోని పాలేరువద్ద మూసీనది అను కాలువ గలదు. ఆ కాలువకు పెద్దక ఉపకాలువగలదు. దానిని బాగుచేయించిన ఎంతోభూమి సేద్యమగుటకు,

మరికొన్ని చెరువులకు నీరు లభించుటకు అవకాశ మున్నది. ఆ మేరకు మేము ఒక నిర్దుష్టమైన సూచన చేయగా నూజిల్లాలోని Executive Engineer, Divisonal Engineer దానికి ప్రాజెక్టుకట్టుటకు అవకాశ మున్నది. అందువల్ల కొన్ని వేల ఎకరాలు సాగౌతుందని సూచించారు. అందుకు రైతాంగం సంతోషించింది. కాని Chief Engineerగారు దానిలో ఇన్ని క్యూసెక్కు నీరు ఉండదని నిరాకరించారు. అలాగే హుజూర్ నగర్ తాలూకాలో బూరుగడ్డ గ్రామపు చెరువు యొక్క పట్టుబడిని ఎక్కువ చేయుటకు అవకాశమున్నదని అక్కడి అధికారులు అంగీకరిస్తారు. కాని పై అధికారులు ఈ క్యూసెక్కును అడ్డంపెట్టి నిరాకరిస్తారు. ఈ విధంగా మేము ఎన్ని నిర్దుష్ట సూచనలు చేసినా అన్నింటిని ఈ విధంగా సాకులతో నెట్టివేస్తున్నారు. కాబట్టి ప్రభుత్వం అనుసరించే వైఖరి నీటిసౌకర్యాలను అభివృద్ధిచేసి ప్రజలకు మేలుచేస్తాము అనే పద్ధతిలో లేదని మనవి చేస్తున్నాను.

*శ్రీ ఏ. సంజీవరెడ్డి (ఆత్మకూరు): అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన ఈ డిమాండును బలపరుస్తూ కొన్ని విషయాలు మీ దృష్టికి తీసుకురాదలచాను. ఎన్నో సంవత్సరాలుగా ఆశిస్తున్న అనుపసముద్ర స్కీముకు foundation stone వేయుటకు సమ్మతించినందుకు నేను మంత్రివర్గానికి అభినందనలు తెలియజేస్తున్నాను. నెల్లూరుజిల్లాకు సోమశిల ప్రాజెక్టు నిర్మాణం అత్యంత అవసరమైనది. దీనివల్ల మాగాణి తాలూకాలైన కొవ్వూరు, నెల్లూరులకే గాక రాపూరు, వెంకటగిరి, ఆత్మకూరు, సూళ్ళూరుపేట మొదలైన మెట్ట తాలూకాల భూములు సాగౌతవి. దాదాపు 3 కోట్ల రూపాయలతో 4 లక్షల ఎకరాలు సాగౌతుంది. కోదండ రామిరెడ్డిగారు చెప్పినట్లు కావలి, కనుపూరు కాలువ దాదాపు 90 చెరువులకు నీరు నిచ్చే స్కీము. కాని కొన్ని legal objections ఉన్నవని, మెట్టకు, మాగాణికి మారు, నూటయాభై రూపాయలు వసూలు చేయుటకు వీలులేదని, అది Constitution కు against అని శ్రీ వెంకట్రావుగారు చెప్పారు. మనకు సమర్థులయిన Chief Engineers ఉన్నారు. ఎటువంటి difficulties ను అయినా వారు get-over కాగలరు. కాన ఏదో ఒక law ప్రకారం డబ్బును వసూలుచేసి ఆ స్కీమును ప్రారంభించాలని కోరుతున్నాను. నావాని ఆత్మకూరు తాలూకాలో కృష్ణదేవరాయల కాలంనాడు నిర్మించినఅనంతసాగరం చెరువు, ఆత్మకూరు చెరువు అను రెండు చెరువుల క్రింద దాదాపు ఆరువేల ఎకరాలు సాగౌతుండేవి. కాని వాటికి సరియైన supply channel లేదు. అది 50 వేల రూపాయల స్కీము. కాబట్టి ప్రభుత్వం త్వరగా supply channels ను నిర్మించిన ముఖ్యం 6 వేల ఎకరాలు సాగౌతుంటాయి. కావున త్వరగా నిర్మించాలని ప్రార్థిస్తున్నాను.

ఆత్మకూరు టాంక్ శ్రీకృష్ణదేవరాయలు కాలంలో నిర్మించినటువంటిది. బొగ్గేరునుంచి సప్లయిఛానల్‌కు తెల్లరాయి అనకట్ట కట్టినారు. అయితే ఇసుక మేటవేయడంవల్ల పూడిపోయింది. ఫాలింగ్ షట్టర్సు స్కీమును అమలు చేస్తే దాదాపు 4 వేలు ఎకరములు సాగు కావటానికి అవకాశం ఉంటుంది.

అనంతసాగరం చెరువుకు సప్లయిఛానల్ ఏర్పాటు చేయవలసి ఉన్నది. ఎంతోకాలంగా ఈ చెరువుకు రిపేర్సు అవసరం లేకుండా ఉన్నది. ఒక పెద్ద ప్రవాహం కొండలపైగా ఉదయగిరికినుండి వస్తుంది. రెండు కొంకలమధ్య 2 ఫర్లాంగులు పెద్ద పెద్ద బండలువేసి ఎన్నడో నిర్మించిన తటాకమిది. దీనికి గాను గవర్నమెంటువారు విశేషంగా ధనము శాంక్షన్ చేయవలసిన అవసరం లేదు. 50 వేల రూపాయలు ఖర్చుచేసి సప్లయి ఛానల్ ఏర్పాటు చేసినట్లయితే 6 వేల ఎకరములు సాగులోనికి వచ్చే అవకాశమున్నది. కాబట్టి దీనిని చేపట్ట వలెనని మనవిచేస్తున్నాను. రామనాయుడుపల్లి చెరువుకు బొగ్గేరునుంచికూడా ఒక సప్లయి ఛానల్ ఉన్నది. దానిలోనుండి ధర్మరాజుపల్లి బ్రాంచి ఛానల్ నిర్మించవలసిఉన్నది. ఇది పదివేల రూపాయల స్కీము. దానిని గవర్నమెంటు వారు చేపట్టవలెనని కోరుతున్నాను.

వింజమూర్ ఫిర్కాలో, పెరుమలపాడు ఛానల్‌వల్ల ఎక్కువభూమి సాగు లోనికివస్తుంది. దానినికూడా త్వరగా ఇన్‌వెస్టిగేట్ చేయించాలి. ఇన్వెస్టిగేషన్ కూడా కొంతవరకు జరుగుతున్నట్లు ఉన్నది. దానిని త్వరగా పూర్తి చేయ వలెనని కోరుతున్నాను.

ఆత్మకూరు తాలూకాలో రెండు చెరువులను క్లబ్ చేయవలెననే స్కీము ఒకటిఉన్నది. ఈస్కీమును కాకుండా క్రొత్తగా ఒకేచెరువును రిపేర్ చేయించే స్కీమును గవర్నమెంటువారు ప్రతిపాదించినారు. దానికిగాను 10 వేల రూపా యలు మంజూరుచేశారు. ఆ ఒక్కచెరువునే రిపేరుచేస్తే దానివల్ల ప్రయోజనం ఎక్కువగా ఉండదు. కాబట్టి రెండు చెరువులను క్లబ్ చేసే స్కీమును చేపట్ట వలెనని ప్రార్థిస్తున్నాను.

ఇంకా చిన్న చిన్న స్కీములు ఎన్నో ఉన్నవి. వాటినిగురించి ఈ అసెం బ్లీలో కాకుండా జిల్లాఅధికారులకు తెలియచేయవచ్చు ననుకుంటాను. శ్రీ నర సింగరావుగారు మంత్రి అయినతరువాత ఇరిగేషన్ కాన్ఫరెన్సులను ఏర్పాటు చేయుచున్నారు. అందరు శాసనసభ్యులు, అధికారులు కలసి సమావేశములలో మాట్లాడి ఏ స్కీములను చేపట్టవలెనో ఆలోచించుటకు అవకాశములు కలుగచేయు చున్నారు. ఈ స్కీములను గురించి కొన్ని పుస్తకములు ఇచ్చినారు. [illegible]

[illegible]

నేను మంత్రిగారిని అభినందిస్తున్నాను. అన్న సముద్రం స్కీమును గురించి వారిని అభినందిస్తూ ఇంతటితో విరమిస్తున్నాను.

श्री रंगनाथ बोलंवार (आदिलाबाद): माननीय अध्यक्षजी! यह इरिगेशन का डिमेंड बहुत ही अहमियत रखता है। और इसी नुक़्ते नजर से इस डिमेंड पर बजेट का २३% खर्च कर रहे हैं। आप जानते हैं कि अगर हम को लिविंग स्टेण्डर्ड बढ़ाना है या अपनी पैदावार बढ़ाना है तो हमें इसी डिमेंड को बहुत ज्यादा अहमियत देना पड़ता है। लेकिन इस काम के लिये जो पैसे का प्राविजन रखा गया है अगर हम उसके अेडमिनिस्ट्रेशन को देखें तो हमें उस में कई शार्ट फाल्स (Short falls) नजर आते हैं। ऐसा क्यों है? आज हमारे प्राजेक्टस या माइनर इरिगेशन वर्क्स (Minor Irrigation works) क्यों ठीक ढंग से क्यारी आउट (Carry out) नहीं हो रहे हैं? इस सम्बन्ध में मैं आपके द्वारा कुछ सूचनायें पेश करना चाहता हूँ।

पहले मैं यह बतलाउंगा कि इरिगेशन के लिये जो रक़म एलाट (allot) की गयी है ५६-५७ और ५७-५८ में जो एमाउंट्स रखी गयी थीं वह पूरी तरह से खर्च नहीं हुयीं। ५६-५७ के बजेट में माइनर इरिगेशन के तहत आन्ध्र एरिया में तो ६१% रक़म खर्च हुयी है और तेलंगाना एरिया में सिर्फ २४% खर्च हुयी है। इसी तरह से मेजर और मीडियम प्राजेक्ट्स के सिलसिले में तेलंगाना एरिया के बजेट प्राविजन का २४ और २७ फ़ीसद खर्च हुआ है। यही नहीं ५७-५८ में तेलंगाना एरिया में माइनर इरिगेशन के प्राविजन में से सिर्फ ३४ फ़ीसद रक़म खर्च हुयी है। इसके यही माने हैं कि हर साल प्राविजन में करोड़ों रुपये रखे तो जाते हैं लेकिन काम ठीक ढंग से अमल में नहीं आता। इसकी वजह यह बतलायी जाती है कि हमारे पास टेकनीकल हैंड्स (Technical hands) नहीं हैं। और जहां टेकनीकल हैंड्स हैं वहां हुकूमत के रेडटेपिज़्म (Red-tapism) की वजह से भी काम वक्त पर मंजूर नहीं होता और मंजूरी होती भी है तो वह अमल में नहीं आता। एक और वजह एडमिनिस्ट्रेशन में इन्टरफ़िरेंस (interference) भी है जिस से कोई स्कीम मंजूर हो जाने के बाद भी वक्त पर तकमील नहीं पाती। मैं कहूँगा खास तौर पर कांग्रेस के वर्कर्स और कांग्रेस आरगनाइज़ेशन के इन्टरफ़ियरेंस की वजह से भी स्कीम्स पेंडिंग (pending) में रखी जाती हैं। यह हर जगह हो रहा है। मैं अपने जिले आदिलाबाद की मिसाल दूंगा। यह बहुत बेकवर्ड (Backward) जिला है। आंध्र में २० फ़ीसद और तेलंगाना में जहां १६ फ़ीसद इरिगेटेड एरिया बतलाया जाता है वहां इस जिले में ४ फ़ीसद भी नहीं आता। कडम प्राजेक्ट बनने पर ४ फ़ीसद आने का इमकान था लेकिन वह भी टूट गया। सुवर्न प्राजेक्ट के लिये सेकन्ड फाइव इयर प्लेन में प्रोग्राम रखा गया था। लेकिन इस प्लेन के भी तीन साल गुजर चुके हैं। इसका उद्घाटन तो हुआ। इस प्राजेक्ट का एस्टिमेटेड अमाउंट (estimated amount) ४७ लाख रुपये है। लेकिन इस साल के बजेट में उसके लिये सिर्फ दो लाख रुपये का प्राविजन रखा गया है। इसके यह माने हैं कि जो बेकवर्ड एरिया है वह और बेकवर्ड होजाये।

बेकवर्ड एरियाज के डेवलपमेंट के सिलसिले में मेरी यह सूचना है कि हर डिस्ट्रिक्ट के लिये एक मास्टर प्लेन (Master Plan) होना चाहिए। हो सकता है किसी जगह किसी टेकनीकल डिफिकल्टी की वजह से कोई प्राजेक्ट लेने में दिक्कत हो। ऐसी सूरत में वहां कोई दूसरी स्कीम फ़ौरी लेकर पैसे को खर्च कर सकते हैं। और वहां कोई न कोई काम हो सकता है।

शार्ट फाल्स की वजह यह हो सकती है कि टेकनीकल हेंड्स की कमी हो। इस सम्बन्ध में आपके द्वारा मिनिस्टर साहब को सूचना देना चाहता हूँ। वह यह कहते हैं कि जहां पैसे हैं वहां टेकनीकल हेंड्स नहीं हैं और जहां टेकनीकल हेंड्स हैं वहां पैसे नहीं है। यह दिक्कत रहने के बावजूद आप हर डिस्ट्रिक्ट में जो भी स्टाफ है उसी से सर्वे का काम लीजिये और हर डिस्ट्रिक्ट के सर्वे के काम को पूरा करके प्लान को कामयाब बनाने की कोशिश करना चाहिए।

दूसरी चीज माइनर इरिगेशन के सिलसिले में यह कहना है कि जो छोटे छोटे काम लाख, दो लाख, पचास हजार, पच्चीस हजार के होते हैं उनमें से भी २५ फ़ीसद भी आप खर्च नहीं किये हैं। और इस बारे में यह कहा जाता है कि हमको गुत्तेदार नहीं मिलते। और जहां ऐसे काम भारत सेवक समाज को देते हैं वह भी उसको मुकम्मल नहीं करते। और उस भारत सेवक समाज में भी ९९ फ़ीसद सोक़ाल्ड कांग्रेस वर्कर्स होते हैं जो वहां बेकडोर से दाखिल होजाते हैं। या वह गुत्तेदार होते हैं जो कांग्रेस से सम्बन्ध रखते हैं या कांग्रेस से निकले हुए हैं। वह लोग इस तरह से काम ले लेते हैं......।

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఈ Controvercies విషయంలో ఒకరినొకరు ఆక్షేపించుకోవచ్చు గాని "వారు లంచాలు తిన్నారు, వచ్చిన లంచాలు వసూలుచేసి జేబులో వేసుకొన్నారు" అనేటటువంటివి మంత్రులమీదను, పార్టీమీదను, సభ్యుల మీదను వేయకూడదు. అధికారులు, ఎవరైనా లంచాలు తింటే చెప్పడం అది మీ duty. కాని మంత్రులమీద, సభ్యులమీద, పార్టీలమీద లంచాలు మొదలగు విషయాలు మాత్రం ఎత్తుకోవద్దని మీకు బాగా చెప్తున్నాను. ఈవిధంగా ఒక principle పెట్టుకుందాము.

श्री रंगनाथ बोलनवार: ऐसे लोग रहने की वजह से काम न तो समय पर होता है और न जिस तरह से होना चाहिए होता है। और इसके कारण अमाउंट भी वेस्ट होजाती है। इसलिए मेरी कुछ सूचनाएँ हैं जिनको अगर अमल में लाया जाये तो काम ठीक ढंग से हो सकता है।

माइनर इरिगेशन के सिलसिले में मेरी सूचना यह है कि जो मुतल्लुका आयाकटदार होते हैं काम उनके सुपुर्द करना चाहिए। इससे बहुत लाभ होता है। खुद मेरे जिले का तजरबा है कि एक टैंक के लिए १६ हजार रुपये का अमाउंट दिया गया था उसको आयाकटदारों ने ११ हजार रुपये में मुकम्मल कर लिया। इस लिये माइनर इरिगेशन के काम के लिए सिर्फ आयाकटदारों को देना चाहिए।

इसी तरह लेबर कांट्रेक्ट सुसाइटीज़ द्वारा भी काम करवाया जाना चाहिए। दूसरे मुक़ामात पर इन सुसाइटीज से काम लिया जारहा है और वह अच्छा काम कर रहे हैं। इसकी वजह से अनइम्प्लाइमेंट का सवाल भी बड़ी हद तक हल हो सकता है। और आज जो काम ठीक तरह से नहीं होरहा है वह शिकायत भी बाक़ी नहीं रहने पाती। मैं यह भी कहूँगा कि लेबर कानट्रेक्ट सुसाइटीज से जो मुकर्ररा डिपाजिट है वह भी न लेते हुए बल्कि उनको कुछ मदद देकर पच्चीस पचास हज़ार के जो छोटे छोटे वर्क्स होते हैं वह उनसे ही लेना चाहिए।

काम की तकमील के सिलसिले में एक और शिकायत यह है कि कांट्रेक्टर्स नहीं मिलते हैं। पूर्व हैदराबाद में टेंडर के साथ दो फ़ीसद डिपाजिट रखने का उसूल था। लेकिन आंध्र रूल्स तेलंगाना पर लागू करने के नतीजे के तौर पर टेंडर के साथ ५ फ़ीसद रकम डिपाजिट रखना पड़ रहा है। इससे यह हो रहा है कि मामूली कंट्रेक्टर्स काम नहीं ले रहे हैं। और काम सिर्फ़ बड़े बड़े गुत्तेदारों के लिए मनाप्लाइज़ (monopolise) किये जैसा होगया है। और वह काम बराबर नहीं कर सकते। इस लिए मेरी सूचना यह है कि पहले हैदराबाद स्टेट तेलंगाना एरिया में जिस तरह दो फ़ीसद डिपाजिट रखने का तरीक़ा था वही तरीक़ा रखना चाहिए। अगर ऐसा हो तो डिफ़िकल्टीज कम होकर काम ठीक ढंग से होने की उम्मीद है।

आदिलाबाद के सम्बन्ध में मुझे यह भी कहना है कि यह ज़िला बहुत ही बेकवर्ड और जंगलात का है। सिरपूर, उटनूर आसिफ़ाबाद एरियाज़ में बहुत से तालाब रिज़र्व फ़ारेस्ट एरियाज़ में हैं। यह बहुत पुराने हैं। अगर इनको मामूली खर्च से दुरुस्त करवादिया जाये तो इनके तहत बहुत सा अयाकट आसकता है। इस सम्बन्ध में बहुत से लोग मिलकर मिनिस्टर साहब के पास रिप्रेज़न्टेशन (Representation) भी किये हैं। अगर इसपर अमल हो तो एक बेकवर्ड एरिया में बहुत सी ज़मीन काश्त में आसकती है। लेकिन यह प्रोपोज़ल (proposal) ६ महीने से सामने रहने के बावजूद अभी तक उसपर कोई कारवाई नहीं की गई। मैं मिनिस्टर साहब से प्रार्थना करता हूँ कि वह इस सम्बन्ध में एग्रिकल्चरल मिनिस्टर साहब से फ़ौरी कंसल्ट (consult) करके इसका तसफ़िया करें। ताकि यह बेकवर्ड एरिया कुछ न कुछ आगे बढ़ सके।

मेरे ज़िले के बारे में मैं यह भी कहना चाहता हूँ कि यह एरिया बहुत राकी (rocky) है। वहाँ वेल्स (wells) नहीं हैं। इसलिये मुनासिब होगा कि वहाँ ट्यूब वेल्स (tube wells) का प्रबन्ध किया जाये। आसिफ़ाबाद और उटनूर में ट्यूब वेल्स काफ़ी तादाद में खुदवाने की ज़रूरत है। अगर इस जानिब तवज्जोह की जाये तो अच्छा रहेगा।

रिपोर्ट में फ्लड कंट्रोल (flood control) के लिये एक करोड़ रुपये की रक़म [illegible] है। इस काम के करने के सिलसिले में [illegible] भी कुछ [illegible] लोन (loan) के तौर पर [illegible]

तौर पर आदिलाबाद जिले में फ़ल्ड्स (floods) से काफ़ी जमीन, कई प्राजेक्ट्स और कई गांव बरबाद हुये हैं। यह केवल चन्द नदियों की वजह से हो रहा है। अगर इस रखम से इन नदियों के पानी को रोका जाये तो इस से फ्लड कंट्रोल भी हो जायेगा और साथ ही साथ काफ़ी जमीन भी काश्त में आजायेगी। गवर्नमेंट की रिपोर्ट में खुद बतलाया गया है कि इस काम का सर्वे हो चुका है और रिपोर्ट भी तैयार है। मगर इसको अभी तक अमल में नहीं लाया गया है। मैं प्रार्थना करता हूँ कि इसको जल्द से जल्द अमल में लाया जाये तो ठीक होगा।

The House then adjourned till half past eight of the clock on Thursday, the 19th March, 1959.

★

APPENDIX

Sub : Budget Estimate for 1959-60 DEMAND Nos. IX, XXXIX, XLIII—Short note on the policy underlying the

Sri J. V. Narasinga Rao : Mr. Speaker, Sir, I move that the House be pleased to grant a sum not exceeding Rs. 2,14,40,300 (Rs. 214.40 lakhs) under Demand No. IX Irrigation, and a sum not exceeding Rs. 7,71,92,700 (Rs. 771.93 lakhs) under Demand No. XXXIX Capital outlay on Irrigation, and a sum not exceeding Rs. 7,00,80,300 (Rs. 700.9 lakhs) under Demand No. XLIII Capital outlay on Multi-purpose River Schemes.

2. Mr. Speaker, Sir, I should like to take this opportunity to give the House an outline of the progress made in this field, and of our programme for the future.

3. Andhra Pradesh is a river State, and the potentialities for the development of Irrigation and production of food are very great. Besides the existing irrigation under the Dams across the rivers Godavari, Krishna, Pennar and Manjeera the necessity for harnessing the unlimited water potential to the maximum has been felt and many schemes both Major, Medium and Minor have been included in the First and the Second Five Year Plans. Still a major part of the State is bereft of Irrigation facilities. The Tungabhadra High Level Canal in Rayalaseema, the Pochampad Project across the Godavari and the Vamsadhara Project in Srikakulam District are three Major Projects which will help to increase the irrigation facilities. We have also the Siddeswaram or Srisailam and Pulichintala across Krishna, Somasila across the Pennar, Ippur, Polavaram and Ichampalli across the river Godavari, which when taken up and completed will enrich us with irrigation and power besides the Nagarjunasagar which is already progressing ahead. The Irrigation Projects have therefore been assigned high priority in the two Five Year Plans so far formulated and they are likely to occupy the same place even during the III Plan, the formulation of which has already been taken up in hand.

4. The area irrigated at the beginning of the Second Five Year Plan was 48.48 lakhs acres in the Andhra region and 17.23 lakhs of acres in the Telangana region. In 1955-57, and 1957-58 an extent of 2.97 lakhs of acres in Andhra and 0.74 lakhs of acres in Telangana have already been brought under irrigation. To achive quicker development of irrigation Government have sanctioned in special cases execution of field channels at Government cost to 25 acres limits for wet lands and individual survey numbers for irrigation of dry crops.

5. In the Second Five Year Plan of this State a provision of Rs. 1634.00 lakhs has been made for Major and Medium Projects besides Rs. 32.30 crores for the Nagarjunasagar Project. As the tempo of the works has increased this year, total ceiling for the II Plan for Major and Medium Projects has been increased to Rs. 1987.22 lakhs) Rs. 1423.85 lakhs for Andhra and Rs. 563.37 lakhs for the Telangana.) Under the Agriculture Sector of the Plan, a provision of Rs. 242.90 lakhs for the Andhra and Rs. 202.02 lakhs for the Telangana region is made for Minor Irrigation Schemes. In the Telengana region the total provision has since been increased to Rs. 251.02 lakhs.

6. In the Annual Plan for 1959-60, against the total State Plan of Rs. 42.03 crores, the provision for the Irrigation Sector is Rs. 607.69 lakhs which consists of Rs. 295·14 lakhs major Rs. 212.55 lakhs for medium and Rs. 100 lakhs for minor works. In respect of the Andhra region an amount of Rs. 113.64 lakhs for major Rs. 128.83 lakhs for medium and Rs. 50.00 lakhs for minor has been provided. Similarly an amount of Rs. 181.50 lakhs under Major, Rs. 83.72 lakhs under Medium and Rs. 50 lakhs under Minor Schemes has been provided for the Telangana region.

7. Of the Major Schemes in Andhra, the Tungabhadra Low Level Canal and the Komperu drainage Schemes have been completed and brought to beneficial use. The Krishna Barrage has been completed except for the fixation of shutters and the road bridge is already in use by the public. Due to non-supply of required quantities of steel, the manufacture of shutters for this project as well as for some other medium projects is held up. The Government have taken up

this issue with the Government of India and as a result a quantity of 867 tons has since been received and the balance quantity of 506 tons is expected to be received shortly. Out of the 70 shutters required for the Krishna Barrage installation of 50 shutters manufactured already is in progress. The manufacture and fixation of the remaining shutters is expected to be completed before the end of December 1959 provided the balance of steel is received in time. An additional ayacut of 10,000 acres has already been developed under the localisation schemes of this project. A major portion of the work under Bhairavanitippa project has been completed and water has already been let out for irrigation. This project in all respects is expected to be completed before June 1960. The Upper Pennar Project is completed in all respects and water has been let out for irrigation. The Anantapur tank has been given a substantial supply of water from this project and nearly 2,000 acres have been supplied water for raising the crops. The Rallapad Project is also completed in all respects and water was let out on 2-10-1958. An extent of about 5,000 acres is targetted to be irrigated in the coming season.

8. Tungabhadra High Level Canal Project and Vamsadhara Project are major Projects of the II Plan in the Andhra region. The Government of India have indicated that entire project of the Tungabhadra High Level Canal will be approved by them and they have suggested that it may be taken up in two stages. An estimate of Rs. 13 crores for the first stage is under consideration of the Government of India. It envisages an ayacut of 68,000 acres in Mysore and 1,18,000 acres in Andhra. Pending formal sanction, the work has already been started and an expenditure of Rs. 21.92 lakhs has already been incurred to end of 1957-58. A sum of Rs. 13 lakhs is being spent in Andhra and about Rs. 1.10 lakhs by the Tungabhadra Board this year. Work on the Mid Pennar Regulator of the High Level Canal has been taken up. An amount of Rs. 56.27 lakhs is proposed to be spent on the scheme during 1959-60. As regards the Vamsadhara Project, the investigation of the alternative site at Gudari has been completed and is being examined by the Government of India.

Nagarjunasagar Project

9. The cost of the Nagarjunasagar Project including dam and canals was originally estimated at Rs. 86.57 crores. However, due to increase in the cost of controlled commodities, like steel, cement, etc. the excess expenditure is estimated to be Rs. 6.17 crores. An amount of Rs. 32.30 crores has been provided in the Second Five Year Plan. The amount spent so far is about Rs. 18 crores. Though a provision of Rs. 7 crores has been made in the Budget for 1958-59 it has been decided to allot an additional amount of Rs. 150 lakhs so as not to reduce the tempo of expenditure.

The organisation that has been built up for the project is capable of handling a bigger programme. If sufficient funds are given, water can be let out by June 1964 and the entire canal system can be completed by 1966-67.

The work on the three units of the Project viz., Dam, Right Canal and Left Canal is in good progress. The labour strength employed on the dam and canals is 25,000 and 30,000 per day respectively.

10. The two major Irrigation Projects of the Telagana region are Rajolibunda and the Kadam. These are the spill-over schemes of the first Five Year Plan. For the Rajolibunda Diversion Scheme, an amount of Rs. 41.00 lakhs in 1958-59 and Rs. 93.00 lakhs in 1959-60 is proposed to be spent. Water has already been let down in the Rajolibunda Canal in the upper reach till the 38th mile from June 1958. Work in the lower reach upto 66th mile is in full swing. It is proposed to let out water upto the 51st mile in June, 1959. The entire work is expected to be completed before June 1960. The balance of the work on the anicut in the Andhra pradesh territory has now been taken up and is being attended to by the Public Works Department of this State since the Government of Mysore expressed their inability to complete this portion of the work. It is expected to be completed by June 1959.

The Kadam Project

11. As members are aware, the Government appointed a Committee to go into the [illegible]

damages to the Kadam dam and to make recommendations to the Government regarding its reconstruction.

An estimate of Rs. 160 lakhs has been prepared now for the reconstruction of the dam as recommended by the Committee and orders are being issued sanctioning the estimate.

12. Out of the 17 medium projects of the Andhra area, which are taken up under the programme of permanent improvements to scarcity areas with the Central assistance of Rs. 5.00 crores in the First Plan, seven projects i. e., Nakkalagandi, Paleru, Upputeru Lower anicut Vidyaranyaswami tank, Bandakattu Remodolling, Gambhiramgeoda Reservoir and Siddalagandi projects have been completed. In respect of Lower Sagileru, Pincha and Chennarayaswamygudi Projects, the work yet to be done is only the erection of shutters, which is nearing completion. Water has already been let down in the Pincha and the Chennarayaswamygudi project for part of the proposed ayacut this year. The work on improvements to the Kurnool-Cuddapah Canal has been substantially completed and the canal is now carrying the increased discharge contemplated in the improvements. Improvement to the main canal below the 75th mile and provision of new distributaries and remodelling of channels is necesary to bring the extra ayacut of two lakhas of acres under irrigation. These works will be carried out in three stages spread over a period of about four years. The work was started in May 1958 and is expected to be completed by 1961-62. An amount of Rs. 1 crore is proposed to be spent in 1959-60. The other works, namely, Nagavalli Right side Channel, Vegavati anicut scheme, Sitanagaram anicut, the Mallimadugu and Kalangi Reservoir are all expected to be completed in June 1959. The Narayanapuram anicut will be completed before June 1960.

13. Of the 5 spill-over medium schemes in Telangana, the Koilsagar and Bheemanpalli projects have been completed and irrigation under them has began. Work on Sarlasagar project is in progress and water will be let down for irrigation in June, 1959. The river bed work in Musi Project providing for extra spillway [illegible] and it is hoped that water for irrigation [illegible] 20,000 acres can be let

down in the Abi season in 1959-60. The design of the Musi Project had to be changed in order to accommodate flood discharge of 4 lakhs cusecs calculated on the incidence of heavy precipitation that occurred during the recent monsoon. The revised proposal costing about Rs. 215 lakhs envisages increase in the storage of water and an additional irrigation of 3,750 acres of Tabi paddy and 10,800 acres of green manure. On account of the changes in designs and increase in work the progress was affected. It is expected that the work will be completed by the end of June 1960.

Work on Sirala Project is in full swing and part of the new ayacut contemplated will be brought to beneficial use in Abi season in 1959-60.

14. Of the new Medium Projects proposed in the Second Five Year Plan in Andhra, Torrigedda Pumping Scheme in East Godavari District, Excavation of supply channel to Paleru-Bitragunta in Nellore District, Paidigam Project in Srikakulam District and the Zurreru reservoir scheme in Kurnool District have already been sanctioned and are expected to make good progress in 1959-60.

15. In Telangana, sanction has been already accorded to Jutpally and Laknapur Projects in Hyderabad District and the Swarna Project in Adilabad District. Jutpally and the Swarna projects have been inaugurated recently and work taken up. The Sali-Vagu project in Warangal District is under consideration of the Government. Other new medium projects namely Ramadugu in Nizamabad District, Lakshmisagar in Mahabubnagar District etc., are under technical examination. Rs. 5 lakhs has been provided for new projects during 1959-60.

Minor Irrigation Schemes

16. Minor Irrigation works continue to occupy a prominent place in the irrigation programme. A provision of Rs. 242.90 lakhs was made for the second plan period in the Andhra area inclusive of Rs. 70.00 lakhs for tank restoration schemes of the ex-Zamin areas. A provision of Rs. 201.02 lakhs was made for restoration of breached tanks and minor irrigation schemes in the Telangana area. This provision was increased by Rs. 50.00 lakhs making total provision of

Andhra Pradesh as Rs. 493.92 lakhs. During the first two years only an amount of Rs. 87.14 lakhs could be spent.

17. For the year 1958-59 an amount of Rs. 84.05 lakhs was allotted for Minor Irrigation Works under the Public Works Department. The tempo of progress has been increased considerably. Outlay on minor irrigation schemes in the current year is likely to be as much as Rs. 117.34 lakhs, which is about one and half times the expenditure incurred during the first two years of the plan. For 1959-60, an amount of Rs. 100.00 lakhs is provided, Rs. 50·00 lakhs each for the Andhra and the Telangana areas. We hope that generous assistance will be given by the Government of India during the next year for minor irrigation schemes. The Department is now in a position to handle a much larger programme than before. Works are entrusted wherever possible to concerned ayacutdars and to Bharat Sevak Samaj.

Flood Control Schemes

18. Provision of Rs. 3 crores was made for flood control schemes for Andhra. This is outside the State Plan but forms part of the Central Plan. Loans are given by the Government of India for these works. An expenditure of Rs. 13.00 lakhs and Rs. 29.00 lakhs has been incurred during 1956-57 and 1957-58 respectively. The Budget provision of Rs. 51.00 lakhs for this year will be fully spent. Work is in good progress on the following Major Flood Protection works, viz., improvements to East Tungabhadra Drain, Budameru Flood Banks, Flood Bank from Seethanagaram to Vaikuntapuram. Many other minor schemes also are in good progress. Attempts were made to take up more schemes this year but the Government of India's approval to them has yet to be received. During the year 1959-60 it is proposed to spend Rs. 1.00 crore. Some of the works proposed are reservoir schemes with an element of irrigation benefits. The Government of India must agree to their execution under the flood control programme before they can be taken up. Some areas in Telangana bordering on the Godavari are liable to damage from floods as was seen in September 1958. A new division has been sanctioned by the Government for formulating appropriate flood control measures.

19. During September 1958, the Godavari river recorded the 2nd highest flood, since 1953, and caused serious damage in East Godavari and West Godavari Districts. Estimates have been prepared for strengthening and improving the flood banks of the Akhanda Godavari as also its branches to withstand floods of the magnitude that occurred in 1953. Works will be taken up as early as possible. In October 1958, there were heavy floods in Kurnool, Cuddapah and Chittoor Districts, causing serious damages to irrigation sources, mainly tanks. The rivers in Visakhapatnam and Srikakulam Districts too brought heavy floods during the last monsoon. There was extensive damage to irrigation works. Repairs to flood damages in these two districts are estimated to cost Rs. 20.00 lakhs nearly. Repairs are already taken up and two Divisions have been sanctioned for the purpose. Permanent remedial measures such as raising the existing flood banks and forming new flood banks wherever necessary are being investigated.

20. A proposal to raise the anicut shutters at Dowlaishwaram from 3' to 6' has been under examination for some time past at the Irrigation Research Station at Poondi. The effect of raising the height of shutters on the stability of the anicut as a hydraulic structure was examined at Poondi and the examination disclosed no serious risks. Experiments to full scale model on Khareghat and drum type gates have been conducted at Dowlaishwaram in order to decide the type of shutters to be erected on the crest of the anicut. After finalising the type of drum gates required for the Dowlaishwaram anicut, a preliminary estimate amounting to Rs. 2.72 crores for providing 6' drum gates on the crest of the anicut has been obtained. The work is expected to bring under irrigation a new ayacut of 1.1 lakh acres during 1st crop season and 60,000 acres during 2nd crop season. The scheme is not in the 2nd plan. It will be quite remunerative from the financial point of view. Sanction for the detailed investigation of the scheme is under consideration. A careful investigation is necessary to make sure that the proposed raising of the height of the shutters does not in anyway endanger the safety of the structure. A token provision of Rs. 100 has been made in the Budget Estimates 1959-60 for the above work.

Pochampad Project.

21. The investigation of the Pochampad Project was completed in December 1958, and the draft designs and estimate will be forwarded to the Central Water and Power Commission for technical scrutiny and final approval of the Planning Commission. The investigation indicates possibility for extensive irrigation and power development at Pochampad site. It envisages an earthen dam and a canal system with an irrigation potential of 20 lakhs acres or so and a power potential of 1,25,000 K. W.

The present proposal aims only at a partial utilisation of the waters of the river at this point at a cost of about Rs. 16 crores in order to achieve the following benefits: (1) Irrigation of 3,60,000 acres in the districts of Nizamabad and Karimnagar; and (2) Power generation of 20,000 K. W.

Tube Wells.

22. In order to utilize under ground water resources, the Government of India under the Technical Co-operation Aid have constructed 10 tube wells in the Coastal Districts. The maintenance and operation of the wells has been taken over by the State Government. The cost of constructicn was initially borne by the Government of India and terated as a long term loan to the State Government. Proposals for early utilisation of the waters are being formulated by the Engineers.

23. A new circle has been created with Headquarters at Waltair to cope with increased tempo of works in the Srikakulam and Visakhapatnam Districts.

Irrigation Conferences.

24. Irrigation Conferences have been held at all District centres with local M. L. A.s, and M. P.s and prominent ryots. These conferences have been well attended and have helped me in understanding local irrigation problems, the immediate irrigation needs and the priorities which the ryots recommend to the various irrigation schemes in the Districts.

The District Irrigation Consultative Committees have been constituted in each of the Districts and the Committees are also holding their meetings.

Drainage Schemes.

25. It is also proposed to give special attention to improvements and maintenance of the minor drains in Deltas which are now rather neglected. The ryots also appear to be willing to make an annual contribution which will be earmarked for the proper maintenance of the drainage systems. The ways and means of realising this contribution are under examination.

Labour.

26. Liberal concessions as paid holidays, overtime allowance, casual leave etc., have been given. Special attention has been paid in providing adequate amenities to Labour.

I hope that we shall be able to keep up and improve on our present tempo and if that is realised we shall have banished the spectre of famine for all time and have enough food to stop all imports.

*